

REVISTA BIBLIOTECILOR

7
1967

Revista bibliotecilor

S U M A R

PUBLICAȚIE
A COMITETULUI DE STAT
PENTRU CULTURA ȘI ARTA

Vasile PETRIȘOR: *Eroicele bădăii purtate de Armata română la Mărdășii, Mărdășești și Oituz* 385

Contenutul Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România

Ioan LUPU: *Constituirea și organizarea fondului de imprimare al Bibliotecii Academiei* 390

Bazil SERBAN: *Prelucrarea și utilizarea documentației în problemele organizării științifice a conducerii întreprinderilor* 398

BECSEY Ștefan: *Documentarea și informarea agricolă în sprăinul cercetării științifice* 402

Paul CARAVIA: *Informarea operativă în domeniul bibliotecii și al documentării științifice* 404

A. GRÜNBERG: *Activitatea bibliotecilor - în lumina cifrelor* 407

Experiența noastră

Martin M. MARINESCU: *Filiatele bibliotecilor comunale din regiunea Oltenia* 410

Lizica TIMBUS: *Informarea bibliografică în Biblioteca Liceului „Ioan Slavici” din Arad* 412

Cronică 414
Ecouri 415
Diverse 415

Istoria cărții și a bibliotecilor

Paul SIMIONESCU: *Un mare iubitor al cărții - istoricul Nicolae Iorga* 417

Gebhard BLÜCHER: *Filigranele brașovene și tipăriurile cirilice din secolul al XVI-lea* 421

Profiluri

M. DEZNAI: *Titu Maiorescu - critic și îndrumător al culturii (50 de ani de la moartea sa)* 428

Vasile SANDU: *Calistrat Hogaș (1847 - 1917)* 429

Știri 431
Din lumea cărților și a bibliotecilor 432

Lucrări de specialitate

Biblioteca Centrală de Stat a Republicii Socialiste România. *Repertoriul periodicelor străine din Republica Socialistă România. Abonamente. 1966; Buletinul informativ 1/1967 (Biblioteca regională Argeș); Bibliografia sovietico-bibliografică. 1965* 1438

Fișier

Două lucrări valoroase dedicate luptei poporului român pentru independență: Teodorescu I. C., Teodorescu, St. C. și Mihaica, Gh. Vita de vie și vinul de-a lungul veacurilor; Aderca, Felix. Scrierile alese; Mateescu, Constantin. Auroaica; Pop, Simion. Orza de bambus; Slavici, Ioan. Amintiri; Axionov, Vasill. La jumătatea drumului spre Iund; Nguyễn Du. Kim Van Kiêu; Lallé, Mihailo. Nunta; Mphahlele, Ezekiel. Pe Second Avenue; Salabert, Miguel de. Erit interior. 486

Consultații

Constantin MĂTUȘOIU: *Evidența colecțiilor (II). Evidența periodicelor* 441

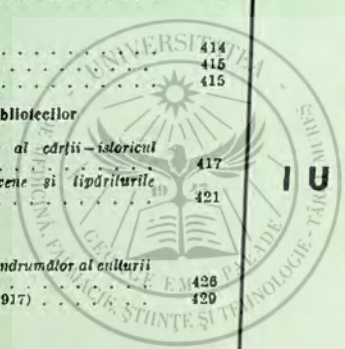

Vasile RADO: *Mobilier pentru bibliotecă* 445
Peșta redacției 447

ANUL XX

Nr. 7

IULIE, 1967

REDACȚIA

Strada Biserica Amzei 5-7

Raionul „30 Decembrie”

București, Oficiul

Telefon 13.94.04

Eroicele bătălii purtate de Armata română la Mărăști, Mărășești și Oituz

Victorioasele bătălii desfășurate de Armata română la Mărăști, Mărășești și Oituz vor rămâne nemuritoare în cartea marilor biruințe ale înaintașilor noștri, ele fiind o înaltă expresie a eroismului și patriotismului fierbinte, puse în slujba apărării gliei străbune. Aici, în vara anului 1917, trupele române au zdrobit ofensiva armatelor germane și austro-ungare, înscriind o strălucită pagină de vitejie în istoria luptei poporului nostru împotriva cotropitorilor, pentru libertate și independență națională. Sacrificiile care au consfințit victoria în aceste bătălii s-au adăugat secularelor jertfe ce stau la temelia României întregite.

După luptele duse pe pământul străbun al Transilvaniei, după apărarea vitejească a trecătorilor carpaține la Jiu, Cilieni, Dragoslavele și Predeal, trupele române s-au repleat spre Moldova, unde au reușit să organizeze rezistența. În aceste condiții, refacerea Armatei române, readucerea ei în stare de a lupta și a da lovituri puternice inamicului se impuneau cu necesitate; era o chestiune de timp, de activitate pricepută și de sacrificiu obștesc. Cu toții — soldați de pe front, muncitorii din fabrici, truditorii ogoarelor, intelectuali și funcționari — erau încredințați că libertatea și independența țării, alungarea cotropitorilor nu puteau fi dobândite decât prin încordarea deosebită a tuturor forțelor.

În cadrul procesului de reorganizare a Armatei române, efectivul total al trupelor a fost fixat la 15 divizii de infanterie și 2 de cavalerie, grupate în două armate, însumând aproape 400 000 de oameni. În scurt timp, Armata română, grație unor eforturi susținute, s-a transformat într-un puternic instrument de luptă. Efectivelor militare românești din Moldova li s-au alăturat batalioane de voluntari ardeleni și bucovineni, însumând aproape 8 000 de soldați și ofițeri.

La sfârșitul lunii iunie 1917, frontul româno-rus din Moldova se întindea de la Dorna la Marea Neagră. În cadrul planului de eliberare a țării, Marele cartier general român prevăzuse, pentru vara anului 1917, o mare acțiune ofensivă în sectorul Mărăști, care avea ca obiectiv alungarea dușmanului la vest de crestele Carpaților răsăriteni.

În zorii zilei de 24 iulie, după o intensă pregătire de artilerie, a început ofensiva de la Mărăști. Rînd pe rînd, dealurile Mărăștilor și Minăstioarei, satul Mărăști, dealurile Poiana Incărcătoarea și Momila sînt luate cu asalt; puternicele întărituri ale inamicului cad în mîinile vitejilor ostași din Armata a II-a română și din unitățile rusești. Dezorientat, inamicul se retrage în grabă, căutînd scăpare în direcția lanțului de înălțimi ce străjulesc spre apus și mlăzăzi Țara Vrancei. Pînă la 1 august, diviziile române, de sub comanda generalului Averescu, au ajuns, prin lupte grele, în valea superioară a râului Putna. Frontul dușman fusese sfărîmat pe o lungime de 30 km și împins înapoi pe o adîncime de 20 km; 30 de localități fuseseră eliberate.

Ofensiva de la Mărăști constituie un episod strălucit, o expresie grăitoare a calităților de bravură și eroism ale ostașilor români, un exemplu înălțător al dragostei pentru țară, o dovadă concludentă a vitalității și energiei nestinse a poporului nostru. Biruința de la Mărăști a avut o influență deosebită asupra creșterii încrederii poporului român și a armatei sale în victoria finală asupra cotropitorilor, a contribuit la ridicarea moralului trupelor.

Datorită ofensivei Armatei a II-a române de la Mărăști, dușmanul a fost nevoit să-și revizuiască întregul plan de atac pe frontul din Moldova, schimbând ofensiva proiectată în direcția văilor Siretului și Oituzului. Luptele pe care neînfricătii ostași români le vor purta pentru zădărnicierea ofensivei dușmane preconizate vor înscrise alături de Mărăști încă două episoade strălucite — Mărășești și Oituzul.

Marea bătălie de la Mărășești a început la 6 august 1917, ea desfășurându-se, neîntrerupt, timp de 14 zile. Obiectivul strategic al inamicului era de a rupe zăgăzul care-l ținuse locului timp de șase luni, de a scoate din luptă Armata română, de a cotropi ultimul teritoriu românesc liber și a-și deschide drum către sudul Rusiei. Planurile lui au fost însă zădărniciite. Pe măsură ce zona de operații se întindea de la est la vest, au intrat în luptă trupele Armatei I române care, treptat, au înlocuit cea mai mare parte a diviziilor ruse, suportând tot greul ofensivei germane.

În luptele de la Doaga, Pătrășcani, Mărășești, Panciu, Chicera, pădurea Prisaca, Muncelu și pădurea „La Răzoare”, trupele românești, de sub comanda generalului Eremia Grigorescu, prin vitejia de care au dat dovadă, s-au acoperit de glorie nepieritoare. Prin durata, amploarea și intensitatea ei, bătălia de la Mărășești a fost cea mai înverșunată confruntare de forțe de pe frontul românesc din vara anului 1917. Ea s-a soldat cu victoria noastră asupra trupelor germane, determinând prăbușirea planurilor ofensive ale inamicului. Factorul hotărâtor în obținerea acestei izbînzi l-au constituit patriotismul fierbinte ale ostașilor români, inițiativa și ingeniozitatea tuturor luptătorilor, capacitatea, iscusința și perspicacitatea comandanților în conducerea operațiilor militare.

Lupte îndirjite au purtat ostașii români și în bătălia de la Oituz, care s-a desfășurat între 8 și 24 august. Aici, Armata a II-a română și trupe din Divizia a 2-a rusă, după lupte crâncene, au zdrobit definitiv capacitatea ofensivă a inamicului. Contraatacurile impetuoase la baionetă ale ostașilor din diviziile a 6-a și a 7-a române, de sub comanda generalului Văleanu, în încleștările de la Pravila, Ungureanu, Polana lui Boboc, Cireșoiaia, dealul Coșna, au zdrobit ultima încercare a inamicului de a rupe frontul din Moldova.

Bătăliile de la Mărăști, Mărășești și Oituz vor rămâne în istoria poporului român drept mărturie ale unor fapte înălțătoare de sacrificiu puse în slujba apărării patriei. Vor dăinui în amintirea poporului nostru actele de bravură săvârșite de regimentele 32 Miercea, 34, 37 și 51 infanterie, 3 și 9 vânători. Peste veacuri vor străbate numele unor eroi ca generalii Eremia Grigorescu, Ioan Dragalina, David Praporgescu, căpitan Grigore Ignat, sublocotenent Ecaterina Teodoroiu, caporal Constantin Mușat, sergent Iliescu Ignat și ale multor alora.

Mausoleul de la Mărășești

În urlaşa încelestare de la Mărăști, Mărășești și Oituz, alături de trupele române au dat jertfe de sînge și unitățile rusești ale căror fapte de arme au fost evidențiate în ordinele de zi ale Comandamentului Armatei române. La victoria trupelor române au adus o contribuție și membrii misiunii militare franceze, mulți dintre ei căzînd eroic pe plaiurile Moldovei.

Evenimentele de pe frontul român au avut un larg ecou și au fost urmărite cu mult interes de opinia publică mondială, iar eroismul ostașilor noștri a atras atenția și admirația lumii întregi. Impresiile marilor ochulari, ale corespondenților de presă, ale observatorilor militari, rapoartele militare, precum și o serie de lucrări memorialistice au relevat cu prisosință caracteristicile și importanța marilor bătălii din sudul Moldovei, călătăile de luptă ale ostașului român.

Împlinirea a 50 de ani de la memorabilele bătălii de la Mărăști, Mărășești și Oituz, sărbătorită anul acesta, constituie un prilej de reafirmare a recunoștinței veșnice ce o datorăm eroilor care s-au jertfit în acele crîncene încești pentru apărarea ființei naționale a poporului, pentru libertatea și neatinerea patriei. Aceste mărețe lupte au întruchipat uriașa voință a întregului popor, care și-a strîns forțele pentru apărarea libertății, pentru împlinirea dezideratelor naționale vitale.

Istoria glorioasă a patriei, paginile luminoase din trecutul luptei de eliberare sînt azi izvor de înălțător patriotizm, oțelesc forțele poporului în apărarea și dezvoltarea cuceririlor sale revoluționare.

Vasile PETRIȘOR

cercetător științific la Institutul
de studii istorice și social-politice de
pe lângă C.C. al P.C.R.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ *)

CEAUȘESCU, NICOLAE. *Partidul Comunist Român — continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România*. Buc., Editura politică, 1966, p. 20.

„Problema care frămîntă profund clasele sociale, masele populare din România era fîurirea statului național unitar — aspirație seculară a poporului român, necesitate legică a dezvoltării societății românești”.

CEAUȘESCU, NICOLAE. *Omagiul scris în cartea de aur a mausoleului de la Mărășești cu prilejul vizitei făcute de conducătorii de partid și stat în regiunea Galați — sep. 1966*. Scînteia, 35, nr. 7097, 14 sep. 1966, p. 1.

„Am pășit cu adîncă emoție pe aceste locuri care și-au înscris numele în istoria glorioasă a poporului nostru prin neîntrecutele fapte ale vitejiei săvîrșite de ostașii români în lupta pentru apărarea libertății și independenței naționale. Mărășeștii vor rămîne în veci un simbol al eroismului poporului român, înaltă trăsătură morală pe care o afirmă astăzi cu strălucire munca plină de entuziasm desfășurată de oamenii muncii din patria noastră, sub conducerea partidului, pe frontul larg al construcției socialismului”.

BACALBAȘA, C. *Capitala sub ocupația dușmanului, 1916—1918*. București, 1921. 206 p.

În acești ani, cînd 2/3 din teritoriul României era ocupat de inamic, masele populare s-au ridicat la luptă împotriva muncii forțate, a samavolnicilor de tot felul, a jafurilor și crimelor, a terorii celei mai crunte instaurate de invadatori.

BOLOCAN, NICOLAE. *Cei zece martiri executați la Tr. Severin*. Timișoara, 1924. 84 p.

Lupta maselor împotriva invadatorilor a îmbrăcat cele mai diverse forme. Un loc important l-au ocupat luptele de partizani, desfășurate în Mehedinți și Gorj, conduse de slt. Victor Popescu. Zece patrioți dintre cei care i-au sprijinit pe partizani au fost executați, în iulie 1917, la Tr. Severin.

*) Privitor la această temă, în bibliografie trebuie să fie incluse și materialele care urmează să apară în *Scîntela*, *Lupta de clasă*, *Studii*, *Revistă de istorie* și alte publicații.

BATALLI, I. *Caporal Constantin Mușat (1890—1917)*. Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., 13, nr. 3, mai-iunie 1967, p. 81—83.

Luptînd pe front încă din 1916, caporalul Constantin Mușat este rănit grav, amputîndu-i-se o mină. La cererea sa, este trimis din nou pe front, ca grenadier, căzînd eroic, în august 1917, în luptele de la Oituz.

CAPȘUNEANU, CONSTANTIN. *Eroul Vasile Chilian*. București, 1936. 140 p.

Alături de mișcarea de partizani din nordul Olteniei, la loc de cinste se înscrie și activitatea desfășurată de patrioții români din ținutul Vrancei, conduși de Vasile Chilian. Prinși de către Comandamentul german, Vasile Chilian și alți trei patrioți sînt judecați și executați în august 1917.

CAZANIȘTEANU, C. *Lupta maselor populare împotriva ocupațiilor în anii 1916—1918*. Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., 13, nr. 3, mai-iunie 1967, p. 50—66.

Poporul român nu s-a împăcat niciodată cu gîndul cotropirii vetrei sale strămoșești. De aceea, în anii ocupației germane, el s-a ridicat la luptă. În fruntea luptei maselor s-a aflat muncitorimea, condusă de militanții revoluționari.

CUȘA, I. *Mărășești 1917*. Buc., Editura militară, 1957. 180 p.

Pe baza unui bogat material faptic, lucrarea înfățișează, pe larg, desfășurarea luptelor duse de Armata română la Mărășești, în august 1917. Este scoasă în evidență semnificația istorică a acestei mărețe bătălii pentru soarta României.

Din istoria Transilvaniei. Vol. 2. Ed. a II-a. Buc., Editura Academiei R.P.R., p. 296—390.

Documente din istoria mișcării muncitorești din România. 1916—1921. Buc., Editura politică, 1966, p. 9—145.

Volumul reprezintă o lucrare valoroasă, o contribuție remarcabilă la cunoașterea temeinică a perioadei avîntului revoluționar. O mare parte din cele 259 de documente se referă la poziția și lupta clasei muncitoare din România în anii 1916—1918.

DUMITRESCU, POLIHON. *Luptele de la Oituz*. Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., 13, nr. 3, mai-iunie 1967, p. 34—39.

Alături de Mărășești și Mărășți, glorioasa apărare română de la Oituz, din 1917, se înscrie la loc de cinste în istoria poporului și a armatei noastre. Desfășurată între 8—24 august, ea va duce la năruirea faimosului plan ofensiv german de străpungere a frontului din Moldova. Prin victoria de la Oituz, comunicația importantă de pe valea Trotușului a putut fi folosită mai departe pentru aprovizionarea și manevrarea trupelor române, iar bogățiile minerale din această regiune au continuat să asigure spatele frontului.

GAVRILESCU, AUREL. *Eroi în umbră*. București, 1937. 268 p.

Masele populare au desfășurat o susținută și continuă luptă în anii 1916—1918 împotriva trupelor ocupante. Din rîndul lor s-au ridicat o serie de eroi, cunoscuți sau necunoscuți, care, prin acțiunile lor, au rămas în amintirea urmașilor.

Lupta revoluționară a maselor — factor hotărîtor în unirea Transilvaniei cu România. Studii. Revistă de istorie, 11, nr. 6, noiembrie-decembrie 1958, p. 21—56.

Înfăptuirea unității statului român, operă a maselor largi din țara noastră, a întregului popor, a realizat cadrul național și social-economic pentru dezvoltarea mai rapidă a forțelor de producție.

Militarismul german și România. Buc., Editura politică, 1963. 134 p.

Cotropirea celei mai mari părți a României de către Puterile Centrale, în timpul primului război mondial, a pricinuit poporului nostru suferințe imense, foamete și ruină economică. Scopurile Germaniei și ale Austro-Ungariei erau acelea de a distruge ființa națională a statului român, de a jefui imensele bogății de care dispunea țara noastră.

MILITARU, V. *General Eremia Grigorescu (1863—1919)*. Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., 13, nr. 3, mai-iunie 1967, p. 68—71.

Printre conducătorii de frunte ai Armatei române din timpul primului război mondial, un loc de cinste îl ocupă generalul Eremia Grigorescu, eroul de la Mărășești. Drept cinstire, pentru calitățile sale militare excepționale, după

încetarea din viață, corpul său a fost depus în mausoleul de la Mărășești, în mijlocul soldaților săi căzuți pe câmpul de luptă.

MOCANU, V. *Căpitan Grigore Ignat (1889—1917)*. Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., 13, nr. 3, mai-iunie 1967, p. 77—79.

În ziua de 19 august 1917, căpitanul Ignat Grigore și ostașii din compania sa de mitraliere au ținut piept, timp de aproape două ore, asalturilor repetate ale inamicului, care căuta să rupă frontul în sectorul Răzoare. Ei au căzut pină la unul, dar inamicul nu a putut trece.

MOLDOVEANU, A. *Generalul Ioan A. Dragalina (1860—1916)*. Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., 13, nr. 3, mai-iunie 1967, p. 71—74.

Generalul Dragalina Ioan a fost unul dintre cei mai buni comandanți militari români. Victorios în încheștările de la Cerna și Jiu, el moare la 26 octombrie 1916, în urma rănilor căpătate pe câmpul de luptă.

MUȘAT, ȘTEFAN. *Eroicele bătălii desfășurate de Armata română în vara anului 1917*. Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., 13, nr. 3, mai-iunie 1967, p. 3—15.

Articolul face o profundă analiză a situației României în anii 1914—1918. Evidențându-se importanța marilor bătălii purtate de Armata română în vara anului 1917, se subliniază în mod deosebit faptul că victoriile istorice de la Mărăști, Mărășești și Oituz au fost rezultatul luptei unite a armatei și maselor populare din spatele frontului, care nu au preocupat nimic pentru apărarea independenței și suveranității naționale a țării, pentru alungarea cotropitorilor.

POPESCU, EUFROȘINA. *Din istoricul Universității din București în timpul ocupației germane (1916—1918)*. Analele Universității București. Seria științelor social-politice, 12, nr. 30, 1963, p. 127—138.

POPESCU, ELENA. *General David Praporgescu (1865—1916)*. Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., 13, nr. 3, mai-iunie 1967, p. 76—78.

Comandant al Corpului I armată, el se acoperă de glorie în luptele desfășurate în toamna anului 1916 pentru stăvilirea pătrunderii inamicului prin Valea Oltului. Cade eroid la 1 octombrie, același an, lovit de un obuz inamic.

RADULESCU, EDGAR. *Bătălia de la Mărăști*. Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., 13, nr. 3, mai-iunie 1967, p. 16—22.

Izbinda Armatei a II-a române în lupta de la Mărăști a avut o însemnătate deosebită, determinând o cotitură în desfășurarea operațiilor militare de pe frontul din Moldova. Bătălia de la Mărăști a fost prima ofensivă de amploare pe frontul român în vara anului 1917.

RADULESCU, GHEORGHE. *Sublocotenent Ecaterina Teodoroiu (1896—1917)*. Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., 13, nr. 3, mai-iunie 1967, p. 79—81.

Denumită pe drept cuvânt „eroina de la Jiu”, Ecaterina Teodoroiu a fost întruchiparea virtuților femeii române, constituind o mândrie a poporului nostru. Pentru vitejia de care a dat dovadă este avansată la gradul de sublocotenent. Cade eroid în luptele de la Muncelu, în fruntea plutonului său.

ROMANESCU, GH., ASPROIU, V. *Mărturiile străine despre eroismul ostașilor români în luptele de pe frontul din Moldova*. Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., 13, nr. 3, mai-iunie 1967, p. 40—49.

Luptele din Moldova, din vara anului 1917, soldate cu înfrângerea trupelor germane și austro-ungare, au avut un larg ecou și au fost urmărite cu mult interes de opinia publică europeană și mondială. Oameni politici, publiciști militari și observatori militari, corespondenți de război străini, majoritatea organelor de presă din lume au arătat în termeni elogioși semnificația și importanța deosebită a victoriilor de la Mărăști, Mărășești și Oituz.

TECLU, IACOB. *Marea victorie de la Mărășești*. Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., 13, nr. 3, mai-iunie 1967, p. 23—33.

Bătălia de la Mărășești reprezintă cea mai mare acțiune de apărare eroidă pe frontul românesc, atât prin amploarea, intensitatea și marele număr al celor ce s-au jertfit, cât și prin rezultatele sale. Aici, mașina de război germană a suferit o grea înfrângere, care a avut o influență hotărâtoare asupra desfășurării ulterioare a acțiunilor militare din Moldova.

CENTENARUL BIBLIOTECII ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

CONSTITUIREA ȘI ORGANIZAREA FONDULUI DE IMPRIMATE AL BIBLIOTECII ACADEMIEI

La începutul lunii august a acestui an Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România împlinește o sută de ani de existență neîntreruptă, în continuă dezvoltare și cu o eficiență mereu sporită. Este un eveniment de cea mai mare însemnătate în istoria științei și culturii din țara noastră, dat fiind rostul pe care ea l-a îndeplinit, greutățile pe care le-a avut de înfruntat și străduințele care s-au depus pentru ca ea să poată dăinui în tot acest răstimp.

Este suficient să ne amintim de trista soartă a atîtor biblioteci valoroase din trecut — fie particulare fie aparținînd unor instituții — care n-au izbutit să înfrunte vitregia vremurilor trecute și care — din nepăsare sau din ignoranță — s-au risipit ori au pierit cu totul, pentru a ne da seama cîte eforturi și, adeseori, cîte jertfe au fost necesare pentru menținerea și dezvoltarea marii noastre biblioteci naționale, așa cum se prezintă ea astăzi.

Înființîndu-se într-o perioadă cînd, după Unirea de la 1859, poporul român se angajase în faza de consolidare a statului național, Societatea Academică Română — cum s-a numit la început Academia Română — a fost o consecință a aspirațiilor legitime spre unitate culturală a românilor de pretutindeni, precum și a nevoilor tot mai evidente de a răspunde la dezvoltarea vieții sociale și economice a țării prin o activitate științifică și culturală cît mai corespunzătoare, acestea urmînd să fie și rosturile bibliotecii sale. Crearea și dezvoltarea acesteia din urmă a fost rodul atît al unui efort colectiv cu caracter național, cum se va putea vedea din cele ce urmează, cît și a stăruințelor individuale ale unor personalități care, înțelegînd necesitatea și rostul unei biblioteci naționale în viața unui popor, n-au pregetat să-și dea obolul lor, să-și jertfească o parte din timpul și puterea lor de muncă, iar, uneori, chiar să-și închine toată viața în vederea realizării acestui nobil scop. Am

consemnat aci câteva din numele celor mai de seamă dintre aceia care au contribuit, îndeosebi, la alcătuirea, dezvoltarea și organizarea prețiosului fond de imprimate al bibliotecii, spre pildă și convenită recunoștință.

Problema înființării unei biblioteci pe lângă Societatea Academică a fost pusă încă în prima ședință de lucru a acesteia, ținută la 18 august 1867. Avind a se ocupa mai întâi de probleme lingvistice, ca ortografia, gramatica și dicționarul limbii române, membrii Societății și-au propus în primul rând să strângă în viitoarea bibliotecă a acesteia toate cărțile românești de care socoteau că vor avea nevoie pentru a-și putea desfășura activitatea lor științifică. Așa se explică bucuria cu care ei au luat cunoștință de oferta pe care o făcuse în acea ședință episcopul de Buzău, Dionisie Romano, de a pune la dispoziția Societății atit biblioteca marelui bibliofil Constantin Oltelniceanu, pe care o cumpărase, cât și orice alte cărți din biblioteca sa de care Societatea credea că ar avea trebuință — și tot astfel se lămurește mulțumirea pe care aceasta i-a arătat-o, cînd — după ce a primit de la dînsul 80 de cărți românești vechi — l-a ales „membru onorar“ al ei¹⁾.

Cum statutele Societății Academice prevedeau ca, pe lângă secțiunea literară-filologică, să se înființeze și o secțiune istorică-arheologică și una pentru științele naturale, unii dintre membrii Societății, în frunte cu George Bariț, Vincențiu Babeș și Alexandru Odobescu au desfășurat o acțiune susținută pentru a se înființa și aceste două secțiuni. În modul acesta în anul 1871 s-a constituit, sub președinția lui Mihail Kogălniceanu, secțiunea istorică, iar în anul 1872 a luat ființă secțiunea științelor naturale, sub conducerea lui Anastasie Fătu.

O dată cu activitatea noilor secțiuni, s-a ivit preocuparea de a înzestra biblioteca și cu cărți, mai ales străine, din diferite domenii de activitate științifică. În ședința din 14 august 1872 a Societății, Anastasie Fătu cere cu insistență să se cumpere pentru bibliotecă „și cărțile necesare de științe naturale, precum Cuvier, Linne, Buffon și alții“, cerere care a fost susținută cu tărie și de Odobescu, astfel că în bugetul anului următor s-au aprobat „patru mii pentru cumpărarea de cărți de științele fizice și naturale“²⁾.

După ce Societatea a început să tipărească primele sale lucrări științifice, s-a inițiat și un schimb de publicații cu diferite instituții academice și universitare din străinătate.

Sursa cea mai însemnată a creșterii colecțiilor bibliotecii a fost și a rămas însă multă vreme aceea a donațiilor. Urmînd pilda lui Dionisie Romano și a lui Timotei Cipariu, care cel dintîi dintre membrii activi a dăruit unele din publicațiile sale, ceilalți membri ai Societății se îngrijesc la rîndul lor să dăruiască bibliotecii diferite lucrări ale lor, mai ales cele recent apărute.

În același timp se ivesc și cîțiva mari donatori printre membrii Societății și printre bibliofiliile vremii, care îi dăruiesc acesteia, în afară de operele lor, un număr mai mare de cărți științifice din domeniile lor de preocupare, eventual și altfel de publicații a căror lipsă era mult simțită în activitatea de la început a Societății; uneori aceștia îi testează după moarte întreaga lor bibliotecă.

Unul dintre membrii Academiei, cei mai generoși în această privință, a fost Alexandru Odobescu, care a arătat tot timpul un mare interes și atașament față de biblioteca instituției. A dăruit cîteva sute de volume de cărți, cuprinzînd „foarte prețioase opere de istorie, arheologie și lingvistică“. Donația sa din 1877 cuprinde, între altele și exemplarul său din ediția de lux a cărții lui Froehner: *La Colonne Trajan*, purtînd numărul 80 și mențiunea imprimată: *appartenant à M. A. J. Odobesco*³⁾.

Dintre ceilalți membri donatori, mai amintim aici pe V. A. Urechia, Mihail Kogălniceanu, D. A. Sturza și Ion Ghica, care s-au distins nu numai prin numărul mare de publicații donate, ci și prin deosebita valoare științifică și documentară a acestora.

Dintre donatorii de început, care nu erau membri ai Societății Academice, menționăm pe fostul luptător revoluționar de la 1848, generalul George Adrian, care dăruiește 230 de volume cuprinzînd mai ales ediții ale autorilor clasici latini „din noua colecțiune Panckoucke“, cîteva cărți de istorie universală și ediția în 80 de volume a lui Voltaire: *Oeuvres complètes*, Paris, 1825—1828. Donatorul, încredințat că activitatea Societății Academice reprezintă „chiar progresul intelectual și moral al românismului“, însoțește prima sa donație, din 1873, de o scrisoare adresată președintelui de atunci al acesteia, în care

spunea următoarele: „Găsindu-mă provizoriu în străinătate, aflai din ziarele noastre române ce vin pe aici despre formarea prin contribuțiune a unei biblioteci pentru Societatea Academică Română. Această frumoasă și patriotică năvelă mă încintă foarte mult... Dorind dar a lua și eu parte la această mult utilă contribuțiune, vă rog, Domnule Președinte, a primi cărțile ce vă trimit deocamdată pentru sus-numita bibliotecă, în număr de cincizeci de volume legate...”¹⁾

Un număr deosebit de mare de publicații a fost dăruit de generalul E. Pencovici, care în anul 1885 a trimis 4 lăzi cuprinzând 809 volume de cărți și periodice românești, publicate „pe la sfârșitul secolului trecut și în întia jumătate a celui prezent”²⁾.

Numărul celor care au dăruit publicații Bibliotecii Academiei este mult prea mare pentru a putea fi amintiți aici. Ei s-au recrutat din toate straturile intelectualității românești, de la membrii Academiei și profesorii universitari, pînă la modeștii preoți și învățători de sate din cele mai îndepărtate margini ale ținuturilor locuite de români. Vasile Alecsandri i-a dăruit operele sale, Ion Creangă și colaboratorii săi la manualele școlare s-au îngrijit să-i trimită publicațiile lor, înainte de a exista o lege a depozitului legal, iar tipograful și povestitorul Petre Ispirescu, pe lângă unele din lucrările sale, găsește de cuviință să-i dăruiască cea mai de preț carte din biblioteca sa: *Eortologhionul* în limba greacă, publicat de înaintașul său întru meșteșugul tipografic, Antim Ivireanu, la Snagov, în 1701.

Pentru completarea fondului de periodice, Timotei Cipariu oferă un exemplar complet din *Arhivulu pentru filologia și istoria*, fiul lui Gheorghe Asachi, lt. col. A. G. Asachi, dăruiește o colecție aproape completă a *Albinei Românești* și seria *Calendarului pentru români* pe anii 1848—1873, iar C. A. Rosetti trimite ziarul său *Românul* și Cezar Bolliac *Trompeta Carpaților*.

Aceste donații sporesc și mai mult după numirea lui Ioan Bianu, în 1884, ca director al Bibliotecii Academiei Române. Numeroase donații mari sau mici, îmbogățesc necontenit colecțiile de imprimat ale acesteia și tot mai multe biblioteci particulare sint donate în întregime.

În afară de biblioteca lui Dionisie Romano, care intră în întregime în posesia Bibliotecii Academiei abia în anul 1897, aceasta a cuprins în fondurile sale, biblioteca profesorului Ghenadie Popescu, valoroasa bibliotecă a lui Alexandru Papiu Ilarian, cea tot atît de importantă din punct de vedere documentar a lui D. C. Sturza-Scheianu, precum și multe altele, pînă la cele mai apropiate de vremea noastră, ca biblioteca lui George Coșbuc, ale cărui cărți pline de însemnări așteaptă încă să fie cercetate de cei care se interesează de procesul său de creație artistică, precum și cea plină de semnificații, prin cuprinsul său, a lui Liviu Rebreanu.

În anul 1901, Biblioteca Centrală din București a fost trecută în întregime în grija Bibliotecii Academiei Române aducându-i acesteia ca zestre un fond de 26 035 titluri de opere, în 47 736 de volume. Multe din cărțile pe care vechea bibliotecă le-a strîns în rafturile sale — în zbcucimata și uneori dramatica sa existență, care își așteaptă și ea istoricul — aveau să devină dublete, Biblioteca Academiei posedîndu-le de mai înainte. Pe lângă acestea, existau însă și alte cărți, ca de pildă, acelea care au aparținut pe vremuri Bibliotecii Colegiului Sf. Sava, care la rîndul ei înglobase în colecțiile sale lucrări ce aparținuseră altor biblioteci și mai vechi, cum au fost Biblioteca Mitropoliei din București, vestita bibliotecă a Mavrocordaților, a lui Constantin Brîncoveanu și cea a marelui umanist român din veacul al XVII-lea Constantin Cantacuzino Stolnicul, din care în ultimul timp au fost identificate în Biblioteca Academiei un număr de aproape 500 de volume³⁾.

În depozitele Bibliotecii Academiei s-au strîns astfel cu timpul, ca într-un colector general, o bună parte din cărțile vechi tipărite în țara noastră, sau care, apărute în străinătate, au circulat la noi, vehiculînd cu ele idei și curente noi.

Îndată după venirea sa la conducerea Bibliotecii Academiei Române, Ioan Bianu — pentru a crea posibilitatea de a strînge pe viitor producția integrală a tiparului românesc în fondurile de publicații ale acesteia — a întocmit un proiect de lege pentru înființarea depozitului legal în țara noastră, care a și fost aprobată în anul 1885. A urmărit apoi cu toată grija îmbunătățirea treptată a acestei legi și respectarea întocmai a prevederilor ei de către edituri și atelierile tipografice.

În același timp a început o acțiune intensă și sistematică de strângere a tuturor cărților românești apărute în trecut, adresînd în acest scop un *Apel* către toate așezămintele bisericești, către autorii, editorii și tipografi din țară, întreprinzînd cercetări pe la vechile mănăstiri, unde astfel de cărți zăceau în părăsire, și inițiînd un original schimb de publicații cu persoanele care dețineau cărți vechi, mai ales religioase, oferindu-le în schimb edițiile noi ale acestora, acțiuni pe care le-a dus cu multă însuflețire pînă la sfîrșitul vieții sale, creînd astfel posibilitatea întocmirii aceluia minunat repertoriu care este *Bibliografia Românească Veche*).

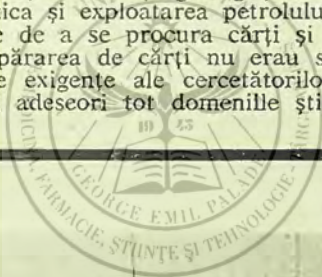
Poate că unul din cele mai de seamă merite ale acestui cititor al Bibliotecii Academiei îl constituie tocmai faptul că, datorită lui, aceasta adăpostește în depozitele ei cel mai mare și mai complet — se poate spune unicul — fond național de publicații românești de care dispun astăzi cercetătorii trecutului politic, economic, științific și cultural al poporului român.

În ce privește fondul de publicații străine, el a continuat să fie alimentat, în afară de donațiile întîmplătoare, prin schimb de publicații și prin cumpărături.

Trebuie să menționăm că, în general, componența fondurilor de imprimate ale bibliotecii urma linia tradițională a preocupărilor științifice ale Academiei Române. Cele mai multe publicații aparțineau științelor sociale: literatură, filologie, istorie, la care s-au adăugat cu timpul diferite publicații juridice și administrative și un număr oarecare de lucrări din domeniul pedagogiei, filozofiei, psihologiei, sociologiei și istoriei artelor.

În domeniul științelor naturale și tehnice au căpătat cu timpul preponderență publicațiile din domeniul științelor biologice, ale agriculturii și, cu deosebire, ale medicinei.

În perioada dintre cele două războaie mondiale, interesul pentru științele matematice, pentru fizică, chimie și geologie, ca și pentru unele domenii tehnice, ca de pildă energetica și exploatarea petrolului, a crescut, determinînd o preocupare tot mai mare de a se procura cărți și din aceste domenii. Dar sumele alocate pentru cumpărarea de cărți nu erau suficiente pentru a satisface nici cele mai modeste exigențe ale cercetătorilor, iar publicațiile venite prin schimb acopereau mai adeseori tot domeniile științelor sociale.

Aspect din sala cataloagelor

După eliberare, o dată cu reorganizarea din 1948 a Academiei Române, situația se schimbă radical. Se acordă an de an sume tot mai importante pentru achiziții de cărți și periodice științifice străine, care să satisfacă necesitățile de documentare ale tuturor institutelor de cercetare ale Academiei. În acest timp s-a acordat o atenție deosebită procurării de noi ediții critice din operele marilor clasici ai literaturii universale, precum și achiziționării de tratate fundamentale, de mari lucrări de referință și de cele mai bune publicații periodice privitoare la toate domeniile de activitate științifică, așa încât cercetătorii noștri să se poată ține la curent cu ultimele realizări ale științei și tehnicii timpului nostru.

În concordanță cu orizontul actualei activități științifice a Academiei Republicii Socialiste România, s-a schimbat și repartitia pe domenii a publicațiilor intrate în prezent în colecțiile bibliotecii: circa 60% din achizițiile noi aparțin științelor naturale și tehnice și abia 40% științelor sociale.

Schimbul de publicații cu diferite academii și institute științifice străine s-a dezvoltat, așa încât se poate spune că astăzi aproape nu există țară cu care biblioteca să nu întrețină relații de schimb.

Pentru a da o indicație asupra ritmului de creștere a fondului de cărți din Biblioteca Academiei, este suficient, credem, să arătăm că în anul 1891 — la împlinirea a 25 de ani de existență — acesta însuma un număr de 40436 de volume, pe când în ultimul deceniu, creșterea anuală a fondului respectiv a atins și chiar a depășit această cifră.

Organizarea fondului de imprimate a fost o preocupare permanentă a forului conducător și a personalului științific al bibliotecii. În prima perioadă, cea de constituire a bibliotecii (1867—1879), pînă la numirea definitivă a lui I. Bianu ca „bibliotecar” al Academiei, în lipsa unui personal cu pregătire corespunzătoare, ea a fost încredințată contabililor instituției și apoi unor așaziși „scriitori-arhiviști-bibliotecari-conservatori”, sub care denumire pompoasă se ascundea de obicei un mic funcionar, care se ocupa de toate scriptele de cancelarie ale acesteia. Pentru bibliotecă ei se mulțumeau să întocmească o simplă listă de cărți intrate, care servea și de inventar și de catalog și care se publica în *Anale*.

În lipsa unui bibliotecar calificat, de organizarea bibliotecii se ocupă unii dintre membrii Societății. În raportul Comisiunii bibliotecii prezentat în ședința din 14 august 1872, semnat de Anastasie Fătu și A. Papiu Ilarian, se propune „să se facă un catalog mai regulat și mai conform cu uzurile bibliografice”. În anul 1874 — probabil sub îndrumarea lui Al. Odobescu — arhivistul-bibliotecar de atunci a început un catalog alfabetic pe „cartoane bibliografice”, iar ceva mai târziu, tot Odobescu propune întocmirea unui catalog pe materii, în vederea căruia și întocmește o schemă de clasificare⁹⁾. Pentru realizarea acestui catalog a fost angajat temporar în anul 1877 un bibliotecar cu pregătire, anume Eugeniu Costinescu, subdirector la Biblioteca Centrală a Statului. Acesta începe de îndată lucrarea și o termină pînă în septembrie 1878. Dar fără un bibliotecar experimentat și stabil, catalogul pe materii nu va mai putea fi continuat, așa că în curînd el va deveni învechit și neutilizabil.

Numirea lui Ioan Bianu în anul 1879 coincidea cu transformarea Societății Academice Române în „institut național”, cu denumirea de Academia Română. El manifestă încă de la început un interes și un zel deosebit pentru organizarea bibliotecii. În anul 1881 Bianu a obținut o bursă pentru studii în străinătate și cu acest prilej a studiat organizarea marilor biblioteci, arhive și muzee din Milano, Geneva, Veneția, Florența și Roma, apoi a celor din Paris, Londra și Oxford. Se reîntoarce în țară cu gîndul și dorința de a crea pe lângă Academie o mare bibliotecă națională după modelul celor văzute în străinătate. Îndemnat și încurajat de marii săi sprijinitori, Al. Odobescu, Ion Ghica și D. A. Sturza, membri marcanți ai Academiei, care îl apreciau și arătau multă înțelegere pentru „visurile, gîndurile și planurile” sale privitoare la dezvoltarea viitoare a bibliotecii, el se hotără să-și lege soarta și rostul vieții sale de această instituție¹⁰⁾.

Își dădea seama că ceea ce dorea el nu se putea îndeplini de către un singur om, fără ajutorul unui personal numeros și bine pregătit pentru bibliotecă și fără o clădire corespunzătoare pentru viitoarea ei dezvoltare. A început deci o luptă curajoasă și neobosită pentru a convinge pe conducătorii instituției să acorde din bugetul ei — distribuit totdeauna pe vremuri cu

multă parcimonie — sumele necesare pentru angajarea de personal corespunzător și pentru dobândirea spațiului necesar creșterii neîncetate a colecțiilor. Este, fără îndoială, un al doilea mare merit al lui Ioan Bianu că a reușit să realizeze aceste două deziderate, care au asigurat de fapt — spre deosebire de celelalte biblioteci — posibilitatea dăinuirii acestei instituții pînă în zilele noastre.

Numărul celor care s-au perindat prin serviciile Bibliotecii Academiei în răstimpul unui veac de la înființarea sa este destul de mare, dar nu toți au lucrat în cadrul ei un timp mai îndelungat. Pînă la primul război mondial cei mai mulți erau intelectuali ardeleni refugiați în „ară” care, în lipsa altor rosturi, și-au aflat aici un adăpost. Au lucrat temporar în bibliotecă și mulți tineri studenți lipsiți de mijloace, care au găsit astfel un mijloc de a se întreține pe timpul duratei studiilor universitare.

Printre foștii bibliotecari de la Biblioteca Academiei s-au aflat și unele personalități care s-au distins și în alte ramuri de activitate științifică și culturală. Fără a-i putea enumera pe toți, amintim aici pe unii dintre cei care au lucrat mai mult timp în secția imprimatelor, de care ne ocupăm: Octavian Lugoșanu, primul „ajutor de bibliotecar” cu pregătire corespunzătoare al bibliotecii, care în timpul celor 35 de ani cît a funcționat (1885—1920) a lucrat mai ales în secția cărților, publicînd și o serie de însemnări de pe cărțile românești vechi, iar în ultimii ani se ocupase și de organizarea colecției de stampe, portrete și hărți; Cezar Colescu-Vartic, istoric și editor de acte și documente istorice; Septimiu Sever Secula, autor a numeroase studii și articole de istorie și pedagogie și redactor al unor reviste și ziare din Transilvania; Ștefan Orășanu, bibliograf, istoric și publicist; Ilarie Chendi, cunoscutul critic și istoric literar; N. Zaharia, bibliograf, istoric literar și autor al mai multor lucrări de psihologie, care a venit la Biblioteca Academiei de la

Depozitul

Biblioteca Centrală din București, împreună cu Alexandru Obedenaru, poet modernist din școala lui Macedonski; mai amintim pe Ștefan Pop, care a funcționat ca ajutor de bibliotecar din 1899 pînă în 1915, cînd a trecut ca director la Liceul Sf. Sava; pe profesorul universitar Nicolae Cartoajan; pe Septimiu Albini, cunoscut ziarist ardelean; pe Grigore Chebar, „slavistul” sec-
Ștefan Pop, care a funcționat ca ajutor de bibliotecar din 1899 pînă în 1915, cînd a trecut ca director la Liceul Sf. Sava; pe profesorul universitar Nicolae Cartoajan; pe Septimiu Albini, cunoscut ziarist ardelean; pe Grigore Chebar, „slavistul” sec-

Toți aceștia și-au dat cu rîvnă contribuția de muncă la ridicarea și în-
tărirea instituției pe care o serveau, convinși de importanța ei științifică și culturală și de rolul pe care urma să-l aibă în viitor.

Din mijlocul acestora însă, doi se vor ridica deasupra nivelului unui bibliotecar priceput și conștiincios, dînd dovadă de o mare pasiune și dra-
goste pentru munca lor și de un îndrăzneț spirit de inițiativă: Nerva Hodoș”) și Alexandru-Sadi Ionescu”). Aceștia au căutat să-și însușească principiile biblioteconomice cele mai avansate din timpul lor și să se țină la curent cu literatura de specialitate din acea vreme.

Sub îndboldul și conducerea lor va începe în anul 1902 o perioadă de reorganizare fundamentală a bibliotecii, îndeosebi a colecțiilor de imprimate, care va dura mai bine de un deceniu și în cursul căreia Biblioteca Academiei a fost așezată pe temelii științifice moderne, ce-i vor asigura o dezvoltare armonioasă, durabilă și capabilă de a adapta la noile cerințe ale viitorului.

Prima hotărîre importantă a fost cea privitoare la separarea fondului de cărți de cel al periodicelor și organizarea lor în sectoare deosebite, după norme specifice celor două categorii de publicații.

În privința cărților, de care s-a ocupat îndeosebi Nerva Hodoș, ajutat de Ștefan Pop, s-a stabilit ca ele să fie așezate după format, adoptîndu-se în acest scop 5 formate. S-a început apoi „catalogarea definitivă și sistematică” a lor, întocmindu-se pentru întîia oară trei cataloage: 1) catalogul inventar (topografic), 2) catalogul alfabetic și 3) catalogul pe materii (sistematic). Pentru acesta din urmă s-a hotărît, se pare că la propunerea lui N. Hodoș, să se adopte sistemul de clasificare Otto Hartwig.

Organizarea periodicelor a fost dată în sarcina lui Al.-Sadi Ionescu, care a jădotat în acest scop un model similar cu cel al cărților, cu deosebirea că pentru așezarea periodicelor s-au stabilit numai 4 formate, iar pentru întocmirea catalogului sistematic acesta a adoptat sistemul clasificării zecimale universale, varianta de la Bruxelles, aplicînd-o astfel, în anul 1908, pentru întîia oară în țara noastră.

După moartea lui Nerva Hodoș întîmplată în 1913, Al.-Sadi Ionescu preia și conducerea serviciului catalogării cărților. Cu acest prilej adoptă clasificarea zecimală și pentru catalogul sistematic al cărților.

Acești doi mari bibliotecari au fost și niște neobosiți bibliografi, organiza-
ratori de biblioteci și răspînditori ai cunoștințelor bibliologice generale în rîndul cadrelor mai tinere de bibliotecari, ce se formau sub îndrumarea lor.

Cînd în 1926, Al.-Sadi Ionescu închide ochii la masa sa de lucru din sala cataloagelor, cadrul de organizare al Bibliotecii Academiei era pe deplin stabilit. Urma ca el să fie doar continuat și adaptat la noile cerințe ale vremii, în permanentă schimbare și progres. După moartea lui, răspunderea pentru catalogul alfabetic și cel topografic a preluat-o Traian Popovici, cea pentru catalogul sistematic Ioan Lupu, iar pentru periodice George Baiculescu, toți tineri elevi ai lui Bianu și Al.-Sadi Ionescu. Aceștia, rămînînd timp mai îndelungat în serviciul bibliotecii — între 40—45 de ani — au inaugurat o perioadă de mai multă stabilitate, în care s-au putut forma o serie de cadre noi cu bună pregătire profesională și astfel, cu un personal mult sporit și superior calificat, Biblioteca Academiei a reușit să facă față în cele mai bune condițiuni vertiginosei dezvoltări pe care a luat-o în anii puterii populare.

Printre înnoirile mai importante din ultimele două decenii, menționăm introducerea unui tip de fișe unitare tipărite, care pot fi utilizate și pentru catalogul alfabetic și pentru cel sistematic, adaptarea catalogului sistematic la noile ediții ale clasificării zecimale, crearea unei secții speciale pentru foile volante și publicațiile administrative catalogate în grup. Toate colecțiile au fost dotate cu cataloage științifice întocmite, care înlesnesc cercetarea publicațiilor în toate sensurile dorite.

Celelalte imprimare, avînd caracteristici speciale, anume: cărțile românești vechi apărute pînă la 1830, cărțile rare și prețioase pentru vechimea, apartenența sau calitățile lor exterioare, hărțile și atlasele, reproducerile și albumele de reproducere, au fost constituite în fonduri deosebite la diferite cabinete din cadrul secției colecțiilor speciale, la rîndul lor pe deplin organizate și valorificate prin cataloage și bibliografii.

În decursul veacului care s-a scurs de la înființarea ei, Biblioteca Academiei a strîns în fondurile sale un mare număr de publicații științifice și literare, care constituie un neprețuit tezaur național, însumînd aproape 5 000 000 de unități, printre care se află cea mai mare parte din publicațiile românești cîte au putut scăpa de vitregia vremurilor prin care a trecut poporul român și s-au păstrat astfel pînă la noi, începînd cu primele tipări-turi ale lui Macarie, de la începutul veacului al XVI-lea, pînă la bogata producție poligrafică actuală.

În fondul cărților străine se găsesc de asemenea nenumărate cărți rare și valoroase, începînd cu incunabilele și terminînd cu cele mai recente cărți de știință, de artă și literatură din vremea noastră.

Repartizate pe diferitele categorii de publicații, la sfîrșitul anului 1966, situația fondului imprimatelor din Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România se prezenta astfel:

— *cărți*: 550 000 de titluri în 650 000 de volume + 750 000 de volume dublete;

— *periodice*: 33 800 de titluri, în 450 000 de volume și numere + 2 500 000 de volume și numere dublete;

— *foi volante și publicații catalogate în grup*: 260 000 de foi volante + 100 000 de broșuri.

Se poate spune deci, fără teamă de exagerare, că astăzi nu se poate întreprinde un studiu de oarecare importanță privitor la istoria vieții politice, economice, culturale și științifice din țara noastră fără consultarea publicațiilor păstrate în depozitele Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România. La împlinirea centenarului său, ea reprezintă izvorul principal de documentare științifică al țării.

Ioan LUPU

1) Lupu, Ioan. *Episcopul Dionisie Romano, primul donator al Bibliotecii Academiei Române*. În: *Biserica Ortodoxă Română*, 82, nr. 11—12, 1964, p. 1121—1152.

2) *Analele Academiei Române*, s.I, 5, 1872, p. 36, 42.

3) Arhiva Academiei Republicii Socialiste România, dosar A-1/1877, f. 43—45.

4) Arhiva Academiei Republicii Socialiste România, dosar A-3/1873, f. 239—240 și *Analele Academiei Române*, s. I, 7, 1874, p. 239—240.

5) Arhiva Academiei Republicii Socialiste România, dosar A-3/1883, f. 338.

6) Dima-Drăgan, Corneliu. *Biblioteca unui umanist român: Constantin Cantacuzino Stolnicul*. Buc., Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, 1967. (Sub tipar).

7) Pop, Augustin Z. N. *Bibliografia Românească Veche, operă de colaborare națională*. În: *Studii și cercetări de bibliologie*, 3, 1960, p. 215—251.

8) Georgescu-Tistu, N. *Activitatea bibliologică a lui Alexandru Odobescu*. În: *Studii și cercetări de bibliologie*, 5, 1963, p. 135—154.

9) Bianu, I. *Visuri, gânduri și planuri dinainte cu o jumătate de secol pentru organizarea bibliotecilor, arhivelor și muzeelor țării*. În: *Revista Arhivelor*, 5, 1928—1929, p. 265—268.

10) Bianu, I. *Academia Română și Biblioteca ei*. În: *Boabe de grîu*, 1, nr. 1, 1930, p. 1—11.

11) Băncilă, Ileana. *Nerva Hodoș*. În: *Studii și cercetări de documentare și bibliologie*, 6, nr. 1, 1964, p. 69—82.

12) Lupu, Ioan. *Al-Sadi Ionescu*. În: *Călușa bibliotecarului*, 9, nr. 12, 1956, p. 41—53.

Prelucrarea și utilizarea documentației în problemele organizării științifice a conducerii întreprinderilor

În baza Directivelor stabilite de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, în prezent se desfășoară în toate întreprinderile din țară o largă și însuflețită acțiune pentru perfecționarea organizării producției și muncii pe baze științifice, se depun eforturi pentru îmbunătățirea conducerii și planificării economiei, pentru sporirea eficienței tuturor ramurilor de producție.

În condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, ale multitudinii problemelor care trebuie rezolvate azi într-o unitate industrială, se simte nevoia imperioasă a unei mai mari mobilități a formelor de organizare din întreprinderi, a măririi capacității acestora de a se adapta permanent, în funcție de cerințele economice noi, la continuă și rapidă dezvoltare a tehnicii moderne.

Complexitatea problemelor de rezolvat care stau în fața cadrelor de conducere economică implică utilizarea și prelucrarea rapidă a unui mare număr de date. Dacă în trecut problemele de conducere a producției din întreprinderi se rezolvau mai ales pe baza experienței acumulate, mizând pe capacitatea de orientare operativă — stare de fapte care se mai întâlnește uneori și în prezent — în condițiile actuale ale tehnicii și, în general, ale vieții social-economice, nu se mai pot lua hotărâri eficiente fără o minimă documentare, fără preluarea unui anumit număr de informații tehnico-economice.

Întrucât, în țara noastră, documentarea asupra „organizării științifice a conducerii întreprinderilor” este un domeniu relativ nou, Centrul de documentare al industriei chimice și petroliere (C.D.I.C.P.) a elaborat acum 2 ani un vast program de acțiuni care urmărește elaborarea unor materiale documentare necesare cunoașterii acestei probleme, în cadrul specific al întreprinderilor din sectoarele chimiei și petrolului.

În linii mari, acest program a fost axat pe următoarele obiective:

— prelucrarea fondului documentar existent în țară și completarea lui prin achiziționarea de cărți și reviste de specialitate editate în alte țări;

— identificarea organizațiilor internaționale și a celor naționale din străinătate, specializate în problemele conducerii întreprinderilor, cunoașterea și utilizarea experienței lor în documentare;

— formarea unui colectiv de specialiști și profilarea lui pe activități de documentare în „Management”;

— publicarea de materiale documentare privind organizarea științifică a conducerii întreprinderilor pentru unitățile și cadrele de specialitate din Ministerul Industriei Chimice și din Ministerul Petrolului;

— organizarea unor cursuri de perfecționare pentru documentaliștii din cadrul C.D.I.C.P., având ca temă organizarea științifică a conducerii întreprinderilor, precum și procurarea de mijloace auxiliare audio-vizuale, necesare acestor cursuri.

În cele ce urmează, vom arăta cum s-a concretizat acest program, dificultățile întâmpinate și desfășurarea realizării lui.

Acțiunea a început cu prelucrarea fondului documentar din marile biblioteci din Capitală și în primul rând al bibliotecii C.D.I.C.P.

Prima și principala constatare a fost că materialul documentar existent este insuficient, dispersat, nesistematizat și clasificat la întâmplare.

Cu greu am reușit să întocmim la începutul anului 1966 o bibliografie care a cuprins 68 de titluri de cărți și un număr mai mare de articole din reviste de specialitate care se refereau la organizarea științifică a producției și a muncii, existente în bibliotecile Centrului de documentare al industriei chimice și petroliere, Institutului central de documentare tehnică și în Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România.

Intrucât clasificarea zecimală nu a fost aplicată în condiții corespunzătoare în acest domeniu, problemele conducerii științifice în economie fiind risipite la diferiți indici, noi am adaptat și am adâncit, în conformitate cu nevoile noastre, recomandările pentru clasificarea noțiunii „Management” ale Consiliului Internațional pentru Organizarea Științifică, publicate în revista *International Management*.

Prezentăm la pagina 400 indicii C.Z.U. adaptați, care ne-au ușurat foarte mult prelucrarea ulterioară a materialului documentar; subdiviziunile respective au fost adâncite cu numeroase cifre.

Pe baza acestei clasificări, am publicat în 1967 o a doua bibliografie, conținând circa 500 de titluri de cărți și articole prelucrate în cadrul C.D.I.C.P.

Problema clasificării este foarte complicată și din cauza lipsei de uniformitate în terminologia internațională. În această privință este semnificativ faptul că, în lucrarea intitulată *List of publications concerning Management terminology* (Lista publicațiilor cu privire la terminologia în organizarea științifică a conducerii)¹⁾, se recomandă 308 titluri de dicționare, glossare, manuale, indicatoare, îndreptare și alte lucrări asemănătoare, care interpretează, explică sau traduc în diferite limbi, noțiunile și terminologia utilizată în „Management”. Fără îndoială că ar fi utilă înzestrarea bibliotecilor noastre de specialitate cu unele din aceste dicționare și glossare, aceasta cu atât mai mult cu cât o serie de expresii și cuvinte nu și-au găsit încă formularea sau traducerea cea mai corespunzătoare în limba română, ceea ce creează confuzii și greutăți, atât la clasificare, cât și la cercetare și redactare.

În vederea completării fondului de reviste, am consultat catalogul *Ulrich's Directory*, care la capitolul *Management* recomandă 97 de titluri de reviste și la capitolele *Economics*, *Marketing* și altele, încă circa 150 de reviste. Pe baza indicațiilor din acest catalog și din unele publicații periodice, noi am comandat o serie de exemplare de probă și, după studierea lor, ne-am abonat la un număr de publicații periodice, dintre care menționăm: *Management abstracts*, *Socialistickii trud*, *International Management*, *Gestion* etc. În ceea ce privește cărțile, am găsit o serie de lucrări foarte interesante în cataloagele marilor edituri și am comandat, în anii 1966—1967, aproape 200 de cărți. În afara cărților recent apărute, selecționate din cataloage, de mare folos în alegerea celor mai valoroase cărți, printre care tratate și manuale, a fost lucrarea *Basic Management Library* (Biblioteca organizării. 500 de volume selecționate pe plan internațional), editată în 1963 de Consiliul Internațional pentru Organizarea Științifică din Geneva.

Fără de cele 500 titluri de periodice și 7000—8000 cărți de specialitate existente în marile biblioteci din lume, numărul cărților și abonamentelor noastre de reviste este încă relativ mic, dar acest fond ne-a permis totuși să începem desfășurarea unei activități sistematice de documentare în sectorul organizării științifice.

De un mare folos ne-a fost analiza activității celor 12 organizații internaționale care se ocupă direct sau indirect de această problemă: Organizația Internațională a Muncii, Institutul de Știință a Conducerii, Asociația Europeană a Centrelor de Perfecționare în Conducerea Întreprinderilor, Contactul universitar internațional pentru studierea conducerii și administrării întreprinderilor, Organizația Europeană pentru Controlul Calității, Organizația pentru Cooperarea și Dezvoltarea Economică, Federația Internațională pentru Cercetare Operațională și, mai ales, Consiliul Internațional pentru Organizarea Științifică (C.I.O.S.).

Ne-am adresat majorității acestor organizații internaționale, cât și citorva centre naționale (Sema, Cegos, Imede) și am primit materiale documentare foarte valoroase, inclusiv unele publicații care nu se comercializează.

Aceste materiale au fost prelucrate și, pe baza lor, în afara aspectelor de documentare, s-au elaborat o serie de propuneri organizatorice, care au fost apoi avizate de forurile noastre tutelare.

¹⁾ Genève, O.C.D.E.A. 1963.

După ce ne-am creat un fond documentar minim, s-a format un colectiv de ingineri, economiști, statisticieni, care se ocupă în permanență de documentarea în această problemă, ca și de editarea colecției *Organizarea științifică în industrie*. În această colecție au apărut până în anul 1967 următoarele titluri: *Utilizarea mașinilor electronice de calcul în industria petrolului și a chimiei*; *Informarea cadrelor de conducere*, care tratează probleme de organizare a fluxului de informații interne și conjuncturale; *Urmărirea statistică a calității produselor*; *Conducerea științifică a întreprinderilor în industria petrolieră*, care cuprinde metode de cercetări operaționale în vederea optimizării economice în domeniul extracției și prelucrării țițeiului; *Aplicarea graficelor reticulare în industria chimică și petrolieră*, care se referă la aplicarea acestei metode în planificarea și urmărirea lucrărilor de cercetare și proiectare, a lucrărilor de investiții și de întreținere a fondurilor fixe în industria petrolului și chimiei.

În 1967 s-au mai editat trei caiete cuprinzând sinteze și culegeri de articole, urmînd să mai apară în viitor încă 5-6 numere speciale consacrate problemelor organizării științifice a industriei chimice și petroliere.

Aceste numere vor trata următoarele teme: *Organizarea științifică a cercetărilor*; *Utilizarea în cercetare a metodelor matematico-statistice*; *Organizarea științifică a lucrărilor de întreținere și reparații în industria chimică și petrolieră și altele.*

O acțiune de documentare de mare amploare se desfășoară în cadrul C.D.I.C.P. în legătură cu stabilirea nivelului tehnico-economic atins în industria noastră chimică, comparativ cu cel existent în alte țări, dezvoltate din punct de vedere industrial. Deocamdată, limitată la câteva zeci de produse, această acțiune care îmbină documentarea cu cercetarea economică, permite stabilirea cauzelor care determină o productivitate mai scăzută, un preț de cost mai ridicat față de produsele similare din alte țări. Întrucît metodologia elaborării unor asemenea lucrări nu este încă cunoscută, noi pregătim și o lucrare de documentare în care vom prezenta experiența altor țări în întocmirea unor studii comparative.

Clasificarea materialului privind organizarea științifică a producției și a muncii

Nr. crt.	Tema urmărită	Indicii din C.Z.U.
1.	Conducere-probleme generale	65.012.4, 658.5
2.	Aparatul de conducere	65.012.4
3.	Pregătirea cadrelor de conducere	658.386—052.22
4.	Utilaje și aparate moderne care ușurează organizarea conducerii întreprinderilor	65.012.4
5.	Sisteme de informare pentru colectivul de conducere	002 : 65.012.4
6.	Organizarea muncii administrative în birouri	651
7.	Pregătirea cadrelor (ingineri, tehnicieni, muncitorii)	658.386
8.	Aspecte psihologice ale activității de organizare industrială	658.3.054
9.	Organizarea controlului	658.562
10.	Planificarea și organizarea muncii	658.5
11.	Metode matematice folosite în obținerea soluțiilor economice și tehnologice	519.2
12.	Automatizare	65.011.5, 621—52
13.	Organizarea științifică în cercetare și proiectare	65.012.3/1.4
14.	Investiții	658.14
15.	Amplasamente	658.23
16.	Analiza utilizării capacității de producție	65.011.4
17.	Analiza procesului de producție, optimizare	658.511.3
18.	Contabilitate, preț de cost	658.8.031.4
19.	Calitatea produselor	658.562
20.	Aprovizionare și desfacere	658.27, 658.8, 658.78
21.	Organizarea transporturilor — interne — externe	658.286.2 658.286.4
22.	Depozitare	658.78
23.	Organizarea lucrărilor de reparații și de întreținere	658.58
24.	Protecția muncii în industria chimică	614.8 : 66

O altă problemă importantă care stă în atenția centrului nostru de documentare este aceea de procurare a mijloacelor auxiliare audio-vizuale și îndeosebi a filmelor care prezintă aspecte ale productivității muncii, controlului calității produselor, ale organizării activității de conducere. Catalogele unor organizații internaționale¹⁾ pe care le avem la îndemână recomandă circa 3500 de asemenea filme. Întrucât rezolvarea problemei importului centralizat al filmelor din aceste categorii nu și-a găsit încă o soluție, C.D.I.C.P. a comandat o serie din aceste filme, ca și alte filme privind protecția muncii și prevenirea accidentelor; o parte din aceste filme sînt deja în posesia noastră.

Un alt mijloc eficace de documentare pentru formarea și perfecționarea cadrelor de conducere din economie sînt *Expozițiile mijloacelor de mecanizare a lucrărilor ingineresti și administrative de conducere*. Prospectele procurate de delegații C.D.I.C.P., care au vizitat asemenea expoziții în străinătate, au fost utilizate de unele întreprinderi care, pe baza lor, au produs sau au importat unele mecanisme și utilaje ajutătoare în procesul de prelucrare a informațiilor și, în general, în organizarea științifică a muncii administrative din întreprinderi. Calendarul expozițiilor, care prezintă utilaje special concepute pentru organizarea științifică, apare în revista *International Meetings* de sub egida Uniunii Asociațiilor Internaționale.

Toate aceste materiale auxiliare audio-vizuale au fost de un real folos întreprinderilor industriale, care le solicită cu mare insistență.

Problemele abordate în acest articol depășesc, în unele cazuri, activitatea specifică a bibliotecilor tehnice, așa cum se desfășoară ea actualmente în țara noastră. Am considerat totuși util să le prezentăm întrucît, într-o serie de țări industrializate, bibliotecile tehnice caută forme noi de afirmare, metode moderne de organizare, ceea ce apropie mai mult aceste biblioteci de organele de documentare și de cercetare.

Bazil ȘERBAN

director tehnic C.D.I.C.P.

Bibliografie

- Ceaulescu, Nicolae. *Cuvintare rostită la Conferința organizației P.C.R. a orașului București*. 15 decembrie 1966. București, Editura politică, 1966. 31 p.
- Annuaire des organisations internationales 1964-1965*, 10-eme editiön. Bruxelles, Union des organisations internationales, 1965. 1561 p.
- Ardoino, J. *Information et communications dans l'entreprise et les groupes de travail*. Paris, Les Editions d'organisation, 1964. 196 p.
- Asev, I. A. K obsjudeniiu plana sozdaniia naționalnoi sistemii informații v S.S.A. In: *Naucino-tehniceskaia informația*, nr. 12, 1966, p. 15-16.
- Bézine, G. *Systeme d'information entre les services techniques d'une grande entreprise*. In: *Organisation scientifique*, aug-sep 1966, p. 203-207.
- Heyke, H. E. *Beiträge zur Theorie und Praxis der Führungswissenschaft*. In: *Management International Review*, 7, nr. 1, 1967, p. 20-41.
- International Committee for Scientific Management. *Basic management library*. 500 volume selection pe plan internațional. Genève, C.I.O.S., 1963, 61 p.
- International Committee for Scientific Management. *List of publications concerning management terminology*. Wiesbaden, Betriebswirtschaftlicher Verlag Dr. Th. Gabler, 1963. 96 p.
- International Scientific Organisations. *A guide to their library, documentation and information services*. Washington, Library of Congress, 1962. 794 p.
- Mănescu, Manea. *Preocupări științifice în domeniul tehnicii calculului economic și al ciberneticii economice*. In: *Studii și cercetări de calcul economic și cibernetic-economic*, nr. 1, 1966, p. 7-19.
- Organisation for economic cooperation and development. *Guide to european sources of technical information directory*. Paris, O.C.D.E., 1964. 287 p.
- Organizația proizvodstva na promišlennih predpriatiakh v S.S.A.* Tom. 1-2. Moskva, Izdatelstvo inostrannoi literaturi, 1969.
- Pintilie, Constantin. *Știința conducerii. o disciplină dinamică*. In: *Lupta de clasă*, 47, nr. 3, mar 1967, p. 24-31.
- Stănescu, N. S. „Scientific management” in economia modernă. In: *Scinteia*, 36, nr. 7358, 1 iun 1967, p. 1, 3.
- UNESCO. *Guide mondial des centres de documentation et d'information scientifique*. Paris, UNESCO, 1965. 211 p.
- UNESCO. *Répertoire mondial d'organismes directeurs de la politique scientifique nationale, Europe et Amérique du Nord*. UNESCO et Francis Hodgson Ltd., 1965, 356 p.
- Voronov, V. D. *Rabotnikam predpriatii o NOT*. Moskva, Izdatelstvo „Ekonomika”, 1965. 58 p.

¹⁾ Catalogele de filme cele mai utile sînt cele editate de Biroul Internațional al Muncii, Organizația pentru Cooperarea și Dezvoltarea Economică și alte organizații internaționale menționate în acest articol.

Documentarea și informarea agricolă în sprijinul cercetării științifice

Intensificarea producției agricole, promovarea unor tehnologii cu un caracter din ce în ce mai pronunțat industrial impun o legătură indisolubilă între cercetarea științifică și producție, între cercetarea științifică și instituția care asigură documentarea și informarea științifică — biblioteca.

Pe tărîmul activității de documentare și de informare științifică efectuată în sprijinul cercetării științifice, bibliotecile îndeplinesc într-o măsură tot mai mare funcțiile centrelor de documentare¹⁾. Asigurarea posibilităților de documentare cit mai completă și de informare rapidă și eficientă, pe plan local, formează scopul major al Bibliotecii Institutului agronomic din Timișoara. Acest fapt este motivat cu atît mai mult cu cît, potrivit noilor tendințe în activitatea de documentare și de informare științifică, informarea curentă și retrospectivă pe temă revine unității de cercetare în al cărei plan de activitate științifică se află tematica respectivă²⁾.

Obiectul central al informării este legătura eficientă între documente, respectiv informațiile cuprinse în ele, și beneficiarul potențial al acestora, cu nevoile lui specifice³⁾. Cercetarea agricolă desfășurîndu-se în concordanță cu condițiile locale, în special cu cele pedoclimatice, munca de documentare și de informare științifică din cadrul Bibliotecii Institu-

tului agronomic din Timișoara se desfășoară conform cerințelor condiționate de profilul cercetărilor, cunoscut de către bibliotecar pe baza convorbirii directe cu beneficiarul informării. Considerăm că în informarea cercetătorilor pe plan local, în condițiile existenței unui fond documentar destul de limitat, acest procedeu contribuie la rezolvarea așa-numitei „contradicții”⁴⁾ dintre imposibilitatea achiziției întregului material necesar informării, pe de o parte, și necesitatea unei informări cit mai complete⁵⁾, pe de altă parte.

Accentul principal în documentarea pentru cercetare în agricultură cade pe materialele publicate în diferite reviste. Biblioteca noastră dispune de un fond de periodice de peste 450 de titluri, din care peste 50 sînt periodice secundare. Necesitatea înzestrării bibliotecii cu un număr mare de reviste de referate s-a impus cu maximă importanță, deoarece fondul de reviste primare este destul de modest față de solicitările cercetătorilor. Agricultură fiind o știință cu un număr mare de ramificații, este greu să se asigure necesarul minim de reviste primare pentru cercetătorii care lucrează la diferitele discipline. În vederea asigurării necesarului de reviste primare din străinătate, față de care, în ultimul timp, s-au mărit simțitor solicitările, a fost extins schimbul in-

1) Fonotov, G. P. *K. voprosu o vzaimosvazi naučnoi informazi, s bibliografiei i bibliotecinom dele. Sovetskaia bibliografiia*, nr. 5, 1965, p. 28—38

2) Neamtu, O. *Rolul unităților de cercetare în informarea curentă a cercetătorilor. Studii și cercetări de documentare și bibliologie*, 8 (serie nouă), nr. 3, sep. 1966, p. 321—331.

3) Atanasiu, Pia. *Unele aspecte ale cercetării în domeniul informării. Studii și cercetări de documentare și bibliologie*, 8 (serie nouă), nr. 2, iun. 1966, p. 143—161.

4) Fostropol, C. și Adler, E. *Unele probleme ale bibliotecilor tehnice. Probleme actuale în munca de documentare*, vol. 2, 1966, p. 17—24.

5) În literatura de specialitate în domeniul documentării, se vorbește adesea despre informare exhaustivă. Sîntem de părere că acest termen este folosit impropriu, deoarece informarea exhaustivă nu este posibilă întotdeauna, chiar la nivelul marilor centre de documentare, neavînd la îndemînă nici toate sursele primare, nici cele secundare.

ternațional de publicații, precum și împrumutul interbibliotecar intern și internațional. Biblioteca are relații de schimb de publicații cu 215 instituții din 41 de țări și cu 40 de instituții din țară. În vederea extinderii împrumutului intern, rectoratul Institutului a aprobat o deplasare lunară la București pentru ridicarea materialului documentar, solicitat de cercetători, de la diferitele biblioteci din capitală și, în special, de la centrele de documentare care împrumută material documentar numai prin delegat. Din păcate, nu toate bibliotecile satisfac solicitările cu același simț de răspundere cu care se lucrează la centrele de documentare.

Prin extinderea schimbului internațional de publicații și prin practicarea pe o scară tot mai largă a împrumutului internațional, se urmărește și asigurarea unui material documentar cu circulație mai restrânsă (comunicări ale unor stațiuni experimentale, societăți științifice sau universități, teze de doctorat, rapoarte prezentate la diferite sesiuni de comunicări științifice), care nu se difuzează prin comerț.

În vederea informării rapide a cercetătorilor, se efectuează o seamă de lucrări, dintre care cea mai importantă este prelucrarea periodicelor primare în vederea semnalării materialului informativ, sub forma unei publicații secundare intitulată: *Bibliografia articolelor din publicațiile periodice*, care apare lunar. Ea cuprinde un număr de aproximativ 500 de titluri din domeniul agriculturii și al medicinei veterinare. Articolele sunt semnalate pe baza unei selecții riguroase, iar materialul selectat este sistematizat după clasificarea zecimală. Această revistă de semnalare prezintă două mari avantaje: reduce la 1—2 luni intervalul dintre data apariției documentelor primare și data semnalării acestora în documentele secundare; scutește pe cercetător să parcurgă toate revistele primare, oferindu-i o informare curentă asupra materialului documentar care-i stă la dispoziție pe plan local.

Pentru a îmbunătăți utilitatea informativă a publicației, începând cu acest an, a fost introdus un index pe materii la sfârșitul fiecărui număr. Pe baza indexului lunar va fi întocmit și indexul anual. Publicația noastră este difuzată și în afara institutului, la principalele unități de cercetare din țară, la centrele de documentare, la Consiliul agricol regional

Banat, Consiliul raional și orașenesc Timișoara. Deocamdată, din cauza tirajului mic, această publicație nu poate fi difuzată la unitățile agricole productive. Biblioteca noastră primește în schimb bibliografii retrospective, buletine documentare și bibliografice de la alte instituții.

Pentru informarea cercetătorilor asupra creșterii colecțiilor din bibliotecă, este elaborată o altă publicație secundară, cu apariție lunară, *Cărți noi intrate în bibliotecă*, în care sunt publicate și titlurile cercetărilor bibliografice elaborate de colectivul bibliotecii, ale cercetărilor bibliografice primite de la alte instituții, precum și titlurile traducerilor efectuate.

Realizarea informării tematiche curente se face prin bibliografiile deschise și cu ajutorul catalogului de articole, alcătuit pe baza materialului extras din revistele primare, sistematizarea făcându-se după clasificarea zecimală. După exemplul Centrului de Documentare Agricolă, se alcătuiesc bibliografii deschise având ca teme principalele obiective indicate de lucrările Congresului al IX-lea al P.C.R. privind dezvoltarea agriculturii.

La solicitarea cercetătorilor, se elaborează bibliografii tematiche retrospective. Pentru a ușura munca cercetătorilor, s-a hotărât ca titlurile semnalate să fie urmate de referate indicative, fapt care ar permite cercetătorului să hotărască dacă este cazul să consulte originalul sau nu. Pentru anul în curs, a fost planificată întocmirea a 50 de bibliografii tematice retrospective, pe baza tematicii cuprinse în planul de cercetare științifică al Institutului.

În urma cererilor primite din partea cercetătorilor de la Institutul agronomic și de la Stațiunea experimentală agricolă Lovrin, ne-am propus ca în viitor să practicăm o formă de informare diferențiată⁶⁾, pe fișe adnotate, referitoare la diferite metode de cercetare. Din momentul în care vom putea trece la realizarea acestui obiectiv, vom reuși să facem un pas înainte pe linia calității, în sprijinul direct al cercetărilor.

Majoritatea cercetătorilor cunoaște una sau două limbi străine. Literatura fundamentală în domeniul agricol apare în cel puțin 6 limbi de mare cir-

⁶⁾ Polzovics, I. *Tendențe noi ale informării sistematice în documentarea științifică. Studii și cercetări de documentare și bibliologie*. 8 (serie nouă), nr. 4, dec. 1966, p. 439—456.

culație. În studiul literaturii agricole, de o mare însemnătate este cunoașterea limbilor din țările limitrofe, deoarece condițiile pedoclimatice din aceste țări sînt cele mai apropiate condițiilor țării noastre. De exemplu, pentru cercetările efectuate în regiunea Banat, se găsește foarte multă literatură în bulgară, sîrbă și maghiară, limbi cu o circulație mai restrînsă. În asemenea condiții, barierele lingvistice¹⁾ pot fi înlăturate prin utilizarea eficientă a corpului de traducători. În sprijinul documentării cercetătorilor, a fost introdusă metoda traducerilor direct pe bandă de magnetofon. Aceste traduceri se efectuează, deocamdată, numai la cererea acelor cadre didactice care pun la dispoziția traducătorilor un magnetofon, biblioteca nefiind dotată încă în această direcție.

Prezentînd o latură a muncii Bibliotecii Institutului agronomic din Timișoara, și anume, activitatea desfășurată în sprijinul cercetării științifice, considerăm că se pot trage următoarele concluzii:

— Reușita muncii de documentare și informare depinde în mare măsură de organizarea procesului de prelucrare a documentelor și de metodele de informare folosite.

— Eficiența, rezultatul muncii de informare se reflectă în reacția imediată a cercetătorilor, prin cererea documentelor primare semnalate.

— Rapiditatea și eficiența transmiterii informațiilor duc la îmbunătățirea calitativă a cercetărilor științifice, care, la rîndul lor, aplicate în practică, contribuie la sporirea producției agricole.

În sprijinul documentării specialiștilor de la unitățile agricole productive, considerăm că ar fi binevenită o muncă de îndrumare efectuată la nivelul consiliilor agricole regionale și raionale, în sensul ca unitățile productive să se adreseze, ori de cite ori au nevoie de material documentar, institutului agronomic cel mai apropiat. Colaborarea mai strînsă cu institutele agronomice ar putea înlătura greutățile întîmpinate în documentare. Intensificarea împrumutului de material documentar de către unitățile agricole productive ar duce la rezultate favorabile în acest sens.

BECSKY Ștefan

¹⁾ Caravia, Paul. *Informarea științifică — componentă esențială a procesului instructiv și a activității de cercetare*. Revista învățămîntului superior, 9, nr. 2, feb 1967, p. 21—38.

Informarea operativă în domeniul bibliologiei și al documentării științifice

Disciplinele științifice ca *bibliologia* și *teoria informației științifice* (documentologia), deși străvechi ca preocupări, dar devenite autonome ca domenii ale cercetării științifice în epoca noastră, determină apariția unei bogate literaturi de specialitate. Urmînd o curbă de evoluție analogă cu a celorlalte discipline, atît în ceea ce privește ritmul de organizare a cunoștințelor, de maturizare a metodelor și a procedeeelor, cît și volumul de literatură elaborată și tipărită, aceste domenii constituie, ele însele, obiect de studiu, care reclamă o informare sistematică¹⁾. Este vorba de informarea curentă în bibliologie și în teoria informației științifice (ne referim la semnalarea literaturii naționale și mondiale).

Se știe, de asemenea, că în vremea noastră informațiile dintr-un anumit sector de activitate sînt dispersate în publicații care nu au todeauna legătură cu conținutul domeniului, fapt care îndeamnă la o investigație sporită a cîmpului informațional existent. Practic, acest lucru înseamnă asigurarea unei cercetări selective a literaturii de specialitate în bibliologie și documentare²⁾. După părerea noastră, realizarea unui atare deziderat comportă fixarea cîtorva elemente de principiu, care sînt în prezent neglijate, la conceperea și elaborarea instrumentelor de semnalare curentă.

Un succint istoric

Pentru astfel de lucrări (cărți și reviste) apărute în țara noastră, există o evidență integrală, dar tirzie, în bibliografia națională editată de Biblioteca Centrală de Stat. (Îmi îngădui să recomand mai multă atenție la indexare. Articolul intitulat *Informarea*

¹⁾ Studiul de sinteză efectuat de Pla Atanasiu. *Unele aspecte ale cercetării în domeniul informării*. Studii și cercetări de documentare și bibliologie, 8 (serie nouă), nr. 2, iun 1966, p. 243, evidențiază afirmațiile de mai sus, cel puțin în domeniul informării (științei informației), atît sub raportul tematicii, al interesului pentru diverse aspecte, cît și al volumului de articole publicate.

²⁾ Whatley, Allan H. *Les services d'indexage et de résumés analytiques dans les domaines de la bibliothéconomie et de la documentation*. Bulletin de l'UNESCO à l'intention des bibliothèques, vol. 19, nr. 5, sep-oct 1965, p. 242—248.

complexă în arhitectură, apărut în Știința, 36, nr. 7131, 14 oct. 1966, p. 2, a fost clasificat exclusiv la Arhitectură). Încă din anul 1960, s-a trecut la elaborarea unui buletin separat, trimestrial, de uz intern, întocmit tot de Biblioteca Centrală de Stat, intitulat: *Buletin de informare bibliologică*, care preluca, adnotat și selectiv, câteva din revistele străine de biblioteconomie și bibliografie și, evident, pe cele românești (*Călușa bibliotecarului* și *Studii și cercetări de bibliologie*). Revista *Studii și cercetări de bibliologie*, editată de Biblioteca Academiei R.P.R., oferea o bogată rubrică de recenzii și note, care prezenta, mai pe larg, cele mai importante cărți și articole de specialitate bibliologică.

Problemele de documentare au început să fie recenzate mai târziu. Din anul 1965, Biblioteca Centrală de Stat a reluat editarea, într-o formă nouă, îmbunătățită, a *Buletinului de informare în bibliologie*, publicație lunară cu adnotări. Concomitent, Biblioteca Centrală de Stat elaborează separat o fasciculă trimestrială, cu titlul *Revista de referate în bibliologie*.

Pentru problemele de documentare și informare științifică, Institutul de Documentare Tehnică, publica, în fasciculele trimestriale *Probleme actuale în munca de documentare*, începând din anul 1964, unele sinteze privind orientările moderne în biblioteconomie și, mai ales, în documentarea tehnică; din 1965, fiecărui volum i s-a adăugat rubrica *Bibliografia principalelor articole apărute în revistele de documentare și de biblioteconomie*. Cărțile de specialitate intrate în Biblioteca Centrală de Stat, în Institutul de Documentare Tehnică sau în alte biblioteci erau semnalate în buletinele de creștere a colecțiilor sau în catalogul colectiv al cărților străine. Amintim că în perioada 1963—1964 Biblioteca centrală universitară din București elabora o listă selectivă, *Noutăți bibliologice* (6 numere pe an), menită să prezinte literatura cu privire la bibliotecile universitare, listă continuată, într-un fel, și azi în buletinul de informare științifică *Învățământul superior*.

Din anul 1964, revista Centrului de Documentare Științifică al Academiei Republicii Socialiste România, *Studii și cercetări de documentare și bibliologie* (trimestrială), publică o substanțială rubrică de recenzii și referate. De asemenea, din 1967, revista Institutului Central de Documentare Tehnică (I.C.D.T.), intitulată *Probleme*

de documentare și informare, adaugă fiecărui număr rubrica *Documentarea documentării*, care cuprinde bogate semnalări adnotate.

Cu începere din 1965, Biblioteca Centrală de Stat editează seturi de fișe-semnal, rezultate din despuierea exhaustivă a 45 de reviste de specialitate, românești și străine³⁾.

Observații și sugestii de îmbunătățire a bibliografiei în bibliologie și informatologie

1. Desele reprofilări ale publicațiilor destinate acestui scop determină o lipsă de continuitate, dăunătoare unei informări de specialitate operative și sigure. De aceea, pentru literatura din țara noastră se impune întocmirea neîntârziată a bibliografiei naționale retrospective în bibliologie și documentare, instrument indispensabil muncii științifice organizate. Pe cit de necesară este o asemenea lucrare, pe atât de actual este și un catalog colectiv al periodicelor de specialitate existente în țară.

2. Consider a fi recomandabil ca bibliografia curentă în aceste două domenii să semnaleze, adnotat, și cit mai cuprinzător, articolele de specialitate apărute în *cotidiene*, în *reviste dinafara domeniului* și, bineînțeles, în *cele de profil*, care apar în țara noastră. Este știut că ziarurile centrale, *revistele Contemporanul, Viața economică* sau revistele din alte specialități (*Revista de filozofie, Revista învățământului superior*, *revistele de istorie* etc.) publică articole de biblioteconomie, bibliografie și informatologie, care rămân în afara atenției actualelor buletine de semnalare curentă.

3. Deoarece revistele și cărțile de documentare și biblioteconomie străine sînt concentrate aproape cu exclusivitate în câteva biblioteci centrale și intrucît accesul la ele al celor care studiază, în oricare colț al țării, aceste probleme, practic este nerealizabil, se impune nu numai o dotare corespunzătoare cu astfel de fonduri, dar și o accelerare a circulației lor prin imprimatul interbibliotecar. Pentru aceasta, este necesar să se editeze un *singur* buletin de informare, lunar, adnotat, pentru *toată literatura* (cărți și articole) din țară și, *selectiv*, pentru cea din străinătate. În acest buletin, ar putea fi semnalate și traduceri unor articole sau cărți străine de spe-

³⁾ Cerban, S. *Instrumente de informare în bibliologie*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 3, mar 1966, p. 161.

cialitate, precum și lucrările în curs de apariție din domeniul biblioteconomiei și al documentării. Pentru a suplini lipsa publicațiilor primare (este de neînțeles de ce editurile noastre sînt atît de puțin receptive față de lucrările din aceste domenii?), este necesar să se întoarcă și un buletin de referate și recenzii, cît mai cuprinzător, un caiet selectiv cu traduceri din literatura mondială, precum și studii de sinteză; un bun început a fost făcut de către Institutul Central de Documentare Tehnică⁴). În această ordine de idei, cred că ar trebui acordată o stăruitoare atenție posibilității ca specialiștii (bibliotecari și documentaliști) să poată fi mai amplu informați asupra lucrărilor congreselor și ale simpoziunelor internaționale. Lucrările congreselor și ale simpoziunelor internaționale, organizate de diferite organisme (FID, FIAB, UNESCO), prezintă, după cum se știe, un real interes atît pentru actualizarea cunoștințelor profesionale, cît și pentru efectuarea cercetărilor în acest domeniu. Materialele elaborate cu acest prilej sînt greu accesibile pentru cei ce ar dori să le studieze. Se simte nevoia unei informări mai ample asupra acestor reuniuni internaționale, care să depășească simplele note din *Buletinul de informare în bibliologie* sau referatele asupra articolelor din revistele străine de biblioteconomie, care se îngrijesc să facă cunoscute aceste manifestări. De exemplu, *Revista de referate* nr. 1/1967 semnalează articolul: Kozial, Czeslaw. *A 32-a Sesiune a Consiliului FIAB de la Haga*, din 11—17 septembrie 1966. Bibliotekarz, nr. 12, 1966; în nr. 3/1965 al *Revistei de referate* se semnalează articolul: Molgaard H. Rasmus. *Conferința de la Elsinore cu privire la cercetări în domeniul clasificării*. Libri, nr. 2, 1965. Pe lângă rezumatele competente ce apar în revista *Studii și cercetări de documentare și bibliologie*, s-ar cuveni o relatare mai substanțială a comunicărilor susținute la aceste reuniuni, eventual în *Revista de referate în bibliologie*.

Instrumentele de informare pot fi preconizate în așa fel, încît să unifice cît mai sistematic cunoștințele din cele două domenii (bibliologie și documentare), după o tematică corespunzător diferențiată. Posibilitatea editării unei bibliografii curente unice pentru bibliologie și documentare este,

cred, mult facilitată de faptul că la Institutul Central de Documentare Tehnică, la Centrul de Documentare Științifică și la Biblioteca Centrală de Stat au fost întreprinse serioase studii de folosire a indexării coordonate în aceste domenii⁵), de elaborare a tezaurului de termeni⁶), se aplică, oricum, sistemul de indexare pe baza cuvintelor cheie (B.C.S.), au fost alcătuite fișiere bogate, ca rezultat al unor laborioase prelucrări, au fost definite din ce în ce mai clar ariile tematice ale celor două domenii, s-au experimentat fișele perforate⁷) și s-a propus chiar o dezvoltare a C.Z.U. pentru ordonarea în sistem realizat a problemelor⁸).

Înclinăm să credem că, pe baza unei mai depline coordonări a eforturilor, este posibilă și folosirea unor mijloace mecanizate, care să asigure editarea (ca și întocmirea) indexurilor anuale, utilizîndu-se grupul de mașini ale I.C.D.T., ale Institutului geologic sau ale Institutului de statistică. Prin aceste instrumente, care ar urma să se completeze reciproc, ar putea fi suplinite neajunsurile întimpinate de cei ce doresc să efectueze cercetări în acest domeniu sau să-și adîncească cunoștințele necesare activității profesionale, la un nivel de eficiență sporit.

Paul CARAVIA

⁴ Organizarea activității de documentare. Studiu documentar din ciclul *Organizarea științifică a producției industriale*. Buc., 1966. 87 p. + bibliografie.

⁵ Bugnariu-Blaga, D. *Analiza aplicării metodei de indexare coordonată în domeniul documentării*. Studii și cercetări de documentare și bibliologie, 8 (serie nouă), nr. 1, mar 1966, p. 3—10; Bogdan, Liliana și Lăzărescu, Georgeta. *O experiență de aplicare a indexării coordonate în domeniul informării*. Studii și cercetări de documentare și bibliologie, 8 (serie nouă), nr. 3, sep 1966, p. 343-349.

⁶ Verona, R., Băleanu, R., Bugnariu, A., ... *Modul de întocmire a unui tezaur pentru indexarea coordonată în domeniul documentării și biblioteconomiei*. Probleme actuale în munca de documentare, vol. 2, 1965, p. 3; Bugnariu, A. D. *Regăsitrea informațiilor pe baza unui tezaur cu ajutorul mașinilor de selecție mecanică ARITMA*. Probleme actuale în munca de documentare, vol. 3, 1966, p. 3—11; *Buletinul Bibliografic, Documentation, Terminologie* (UNESCO) anunță apariția, în 1967, în S.U.A., a unui tezaur complet pentru terminologia documentării științifice și tehnice.

⁷ Voiculescu, Monica. *Utilizarea mașinilor cu fișe perforate la realizarea unui index alfabetic pe subiecte*. Studii și cercetări de documentare și bibliologie, 8 (serie nouă), nr. 2, iun 1966, p. 171—174.

⁸ Verona, R. și Caridas, O. *Proiect de revizuire a capitolului C.Z.U. 002-Dokumentare*. Probleme de documentare și informare, nr. 3, 1967, p. 190—198.

Tabelele statistice întocmite pe baza datelor comunicate de către Direcția Centrală de Statistică prezintă principalii indicatori ai activității bibliotecilor publice de stat și ale sindicatelor în anul 1966. În ansamblu, bibliotecile publice au pus la dispoziția populației un număr mai mare de volume, fondurile de publicații înregistrând o creștere de 2% față de anul precedent.

Comitetele executive ale sfaturilor populare din unele regiuni în care gradul de asigurare a populației cu publicații este inferior mediei pe țară s-au preocupat de o mai bună dotare a bibliotecilor. Astfel, în regiunile Maramureș și Oltenia numărul de volume din bibliotecile publice de stat a crescut în anul 1966 cu 7% și respectiv cu 6%. Creșteri substanțiale s-au înregistrat și în regiunile Brașov (5%), Cluj (4%), Dobrogea, Crișana și Suceava (3%). În regiunea București, numărul de volume din bibliotecile publice de stat a crescut numai cu 1% și în regiunea Ploiești cu 2%, deși în aceste regiuni numărul de volume care revin la o sută de locuitori este sub nivelul mediei pe țară (în regiunea Ploiești revin 136 de volume și în regiunea București — 147 de volume față de media pe țară de 164 de volume la o sută de locuitori). Numai în două regiuni se remarcă o scădere față de anul precedent; în regiunea Banat (cu 1%) unde s-a redus numărul de volume din bibliotecile sindicatelor și în regiunea Iași (cu 2%) unde fondurile de publicații au scăzut atât în bibliotecile publice de stat cât și în bibliotecile sindicatelor. De altfel, în aceste regiuni gradul de asigurare a populației cu publicații este cel mai ridicat, în Banat revenind 276 de volume la o sută de locuitori și în Iași — 266, față de media pe țară de 226 de volume la o sută de locuitori.

Comparația între datele din cele două tabele ne arată, pe de o parte, aportul bibliotecilor sindicatelor la asigurarea populației cu publicații și la cuprinderea unui număr mai mare de cititori, pe de altă parte, se remarcă o circulație mai intensă a publicațiilor, un indice de lectură a

populației și un indice de lectură a cititorilor mai ridicat în bibliotecile publice de stat.

În mod normal, creșterea numărului de volume din biblioteci trebuie să ducă la lărgirea activității prin cuprinderea unui număr mai mare de cititori și satisfacerea într-o măsură corespunzătoare a cerințelor de lectură a acestora. În unele regiuni, ca, de exemplu, Iași, Crișana, Oltenia, bibliotecile publice de stat și ale sindicatelor au înscris mai mulți cititori față de anul precedent. În regiunile Bacău, Banat și Galați, bibliotecile publice de stat au menținut același număr de cititori și au înregistrat creșteri la numărul de volume eliberate și la indicii de lectură. În bibliotecile sindicatelor din aceste regiuni activitatea s-a redus. În alte regiuni (Argeș, Brașov, Cluj, Dobrogea, Ploiești) și în orașul București s-au înregistrat scăderi la acești indici provenite, mai ales, de la bibliotecile publice de stat.

În ansamblu, s-a înregistrat o creștere a indicelui de lectură a cititorilor (de la 845 de volume în 1965 la 868 de volume la o sută de locuitori în 1966), dar a scăzut indicele de lectură a populației (de la 268 de volume eliberate la 259 de volume eliberate la o sută de locuitori).

Aceste fenomene nu pot fi neglijate și este necesar ca în fiecare regiune să se studieze cauzele care le-au generat. În regiunea Brașov, de pildă, scăderea volumului activității se datorește faptului că Biblioteca regională a stat mult timp închisă până la mutarea într-un nou local. Există și situații când nu se poate vorbi de o reducere efectivă a activității, ci, de corectarea unor greșeli și de înlăturarea unor formalisme care și-au făcut loc atât în planificarea muncii cit și în modul de înregistrare a realizărilor. Stabilirea de la un an la altul a unor indici de plan din ce în ce mai mari, fără a se ține seama de posibilitățile existente în localitatea respectivă, tendința de a lărgi cuprinderea populației în biblioteci, indiferent dacă mărimea fondului de publicații permite satisfacerea cerin-

Data privind activitatea bibliotecilor publice (de stat și ale sindicatelor)

În anul 1966—pe regiuni

Nr. crt.	Regiunea	Voluma			Circulația cărții	Cititori		Voluma eliberate		
		total (mii)	la 100 de locuitori	la 100 de cititori		total (mii)	% din numărul locuitorilor	total (mii)	la 100 de locuitori	la 100 de cititori
1.	ARGEȘ	2 343	197	580	1,33	404	33,9	3 120	262	772
2.	BACĂU	2 467	222	665	1,17	371	33,4	2 880	260	777
3.	BANAT	3 526	276	809	1,20	436	34,7	4 237	329	972
4.	BRAȘOV	3 229	291	837	0,96	386	34,8	3 103	280	778
5.	BUCUREȘTI	2 671	162	718	0,92	358	21,7	2 449	148	684
6.	CLUJ	2 587	214	638	1,41	405	33,5	3 640	301	899
7.	CRIȘANA	2 074	243	850	1,12	244	28,4	2 318	272	950
8.	DOBROGEA *	1 523	209	765	1,05	199	27,4	1 684	232	846
9.	GALAȚI	2 302	209	788	1,18	292	26,4	2 713	246	929
10.	HUNEDOARA	1 730	257	800	1,16	215	32,1	2 006	300	933
11.	IAȘI	2 847	266	741	1,13	384	36,0	3 212	300	842
12.	MARAMUREȘ	1 503	189	716	1,22	210	26,4	1 834	230	873
13.	MUREȘ-AUTONOMA MAGHIARĂ	2 154	263	771	1,23	278	33,9	2 651	323	954
14.	OLTENIA	2 785	178	583	1,30	478	30,6	3 617	231	755
15.	PLIEȘTI	2 991	205	638	1,21	469	32,2	3 609	248	769
16.	SUCEAVA	2 339	233	785	1,10	298	29,7	2 573	256	863
17.	ORAȘUL BUCUREȘTI	4 085	270	1 066	0,97	383	25,4	3 944	261	1 029
	TOTAL	43 156	226	755	1,15	5 715	29,9	49 590	259	868

*) inclusiv orașul Constanța

țelor de lectură, au generat goana după realizări cifrice mari, uneori fără o acoperire reală.

În prezent, se observă în diferite regiuni o preocupare pentru înlăturarea acestor exagerări și permanențizarea cititorilor, ceea ce, evident, se reflectă și în datele statistice. De exemplu, în regiunea Argeș și Hunedoara, unde procentul de cuprindere a populației în biblioteci era cel mai ridicat în comparație cu celelalte regiuni (peste 37% în anul 1965), s-a înregistrat o scădere a numărului de cititori cu 10% și respectiv cu 15% în anul 1966. Într-o anumită măsură, aceste scăderi se datoresc și faptului că bibliotecile publice din regiunea Argeș n-au mai înregistrat „cititorii” proveniți din cercurile de citit, așa cum s-a procedat greșit în anii precedenți, iar în regiunea Hunedoara s-a renunțat la colportajul excesiv și, deci, la înscrierea formală a unor cititori. Și în regiunile Maramureș și Suceava

s-au luat măsuri pentru înlăturarea unor practici formaliste, care duceau la umflarea cifrelor și la denaturarea realizărilor efective.

Dar scăderile înregistrate nu pot fi explicate numai prin corectivele introduse în sistemul de evidență a activității. Una din cauzele care influențează negativ activitatea bibliotecilor este fluctuația de cadre. În cursul anului 1966, în bibliotecile comunale din regiunea Cluj au fost încadrați 60 de noi bibliotecari (o treime din total), în regiunea Mureș-Autonomă Maghiară — 60 (aproape jumătate din numărul bibliotecarilor), în regiunea Maramureș — 38 etc. Datorită schimbărilor dese de bibliotecari, unele unități din regiunea Maramureș și-au întrerupt activitatea timp de 5—6 luni. Multe biblioteci au fost închise o perioadă de timp pentru verificarea fondurilor, pentru operațiile de predare-preluare, ocazionate de

Date privind activitatea bibliotecilor publice de stat în anul 1966 — pe regiuni

Nr. crt.	Regiunea	Volume			Circulația cărții	Cititori		Volume eliberate		
		total (mii)	la 100 de locuitori	la 100 de cititori		total (mii)	% din numărul locuitorilor	total (mii)	la 100 de locuitori	la 100 de cititori
1.	ARGEȘ	1 885	158	563	1,44	335	28,2	2 823	238	840
2.	BACĂU	1 824	164	647	1,31	282	25,4	2 386	215	846
3.	BANAT	2 392	186	725	1,52	330	25,7	3 634	283	1 101
4.	BRAȘOV	2 021	182	878	1,08	229	20,6	2 200	199	961
5.	BUCUREȘTI	2 421	147	735	0,95	329	19,9	2 314	140	703
6.	CLUJ	1 899	157	599	1,71	317	26,2	3 245	268	1 023
7.	CRIȘANA	1 724	202	833	1,22	207	23,1	2 110	247	1 019
8.	DOBROGEA *	1 229	169	783	1,22	157	21,6	1 501	206	955
9.	GALAȚI	1 802	163	790	1,29	228	20,7	2 338	212	1 026
10.	HUNEDOARA	1 148	171	856	1,15	134	20,0	1 318	197	983
11.	IAȘI	2 454	229	726	1,21	338	31,6	2 965	278	877
12.	MARAMUREȘ	1 151	145	697	1,39	165	20,7	1 595	200	966
13.	MUREȘ-AUTONOMĂ MĂ MAGHIARĂ	1 778	217	760	1,34	234	28,6	2 372	289	1 014
14.	OLTENIA	2 297	146	570	1,42	403	25,7	3 266	208	810
15.	PLOIEȘTI	1 979	136	574	1,50	345	23,0	2 962	203	858
16.	SUCEAVA	1 886	188	770	1,22	245	24,4	2 309	232	942
17.	ORAȘUL BUCUREȘTI.	1 505	100	1 091	1,59	138	9,1	2 398	152	1 737
	TOTAL	31 395	164	711	1,33	4 415	23,1	41 736	218	945

*) inclusiv orașul Constanța

schimbarea bibliotecarilor, ceea ce a produs perturbări în activitatea cu cititorii. Elaborarea unor măsuri care să ducă la stabilizarea cadrelor de bibliotecari constituie o problemă importantă a cărei rezolvare ar influența pozitiv activitatea bibliotecilor.

În fiecare regiune, numeroase unități din diferite categorii de biblioteci au obținut realizări substanțiale. Faptul că în unele regiuni s-a înregistrat o creștere în activitatea bibliotecilor dovedește inconsistența justificărilor prin tot felul de cauze obiective a scăderilor semnalate în alte regiuni. Ce se poate spune, de exemplu, despre circulația scăzută a fondurilor de publicații ale bibliotecilor din regiunea București sau despre scăderea indicelui de lectură a populației în bibliotecile publice de stat din regiunile Brașov, Dobrogea, Hunedoara, Maramureș, Oltenia? Cum se explică scăderea numărului de cititori și a numărului de volume eliberate la bibliotecile sindicatelor din regiunile Bacău, Banat, Galați, Hunedoara, Iași?

Fără îndoială că la aceste fenomene au contribuit și lipsurile manifestate în organizarea rețelelor de biblioteci din aceste regiuni, incompetența sau superficialitatea în muncă a unor bibliotecari, precum și defecțiunile din activitatea de îndrumare și control din partea forurilor tutelare și metodele din regiunile respective.

Rețeaua bibliotecilor publice din regiuni diferă ca număr de unități, structură, mărime a colecțiilor de publicații etc. Cu toate acestea, rezultatele obținute de biblioteci sînt comparabile prin indicii care sintetizează caracteristicile comune. Datele prezentate în cele două tabele permit să se confrunte gradul de dotare cu publicații și indicii de activitate întruniti de bibliotecile publice din diferite regiuni. Este important ca, în fiecare regiune, organele de resort să analizeze situația bibliotecilor nu numai în comparație cu planurile proprii sau cu realizările din anul anterior, ci și în contextul rezultatelor obținute în celelalte regiuni.

A. GRUNBERG

Filialele bibliotecilor comunale din regiunea Oltenia

Preocuparea de a cuprinde la lectură întreaga populație sătească se reflectă, în regiunea noastră, prin existența a 400 de biblioteci comunale cu 739 filiale la care se adaugă și cele 19 filiale de pe lângă bibliotecile raionale și 73 de biblioteci sătești. Așadar, numai 31 de comune (7% din totalul comunelor) nu au bibliotecari salariați și numai 35 de sate (4%) nu au biblioteci.

Problema care a stat în centrul atenției noastre, și de la care, de fapt, s-a pornit la studierea organizării filialelor, este aceea a dotării lor cu cărți. În practică, s-au folosit mai multe procedee în legătură cu circuitul fondurilor de publicații de la biblioteca comunală spre filiale. De pildă, filialele bibliotecilor comunale din Dozești (raionul Oltețu) și Cornești (raionul Gorj), care sînt aprovizionate trimestrial cu noutăți, dispun și de fonduri cu caracter permanent. Nu întotdeauna s-a respectat însă principiul proporționalității care trebuie să existe între numărul locuitorilor și mărimea fondului de cărți. Dacă la filialele bibliotecii comunale din Cornești, de exemplu, revin în medie, 100—150 de volume la 100 de locuitori, în comuna Dozești există deosebiri evidente; aici, proporția variază între 18 și 90 de cărți la 100 de locuitori. Și aceasta, în condițiile în care, spre exemplu, filiala din Cățet (unde revin 18 cărți la 100 de locuitori) este situată la 7 km de centrul de comună.

În afară de fondul permanent cu care sînt inzestrate, filialele primesc și loturi de cărți din noutățile achiziționate de biblioteca comunală. Dinamica circulației acestora spre filiale înregistrează o medie de 3—4 loturi de cărți pe an. Așa, de pildă, în perioada cuprinsă între 19 mai 1961 și 16 februarie 1967, filiala Tălpășești

(Cornești) a primit 16 loturi de cărți, cu un total de 350 de volume, ceea ce reprezintă, în medie, 21 de volume per lot sau 57 de volume pe an. Mărimea loturilor variază între 8 volume (14.II.1962) și 49 de volume (20.X.1966). La Stolojani, filială a aceleiași biblioteci comunale, reimperspătarea fondului s-a făcut, aproximativ, de două ori pe an, cu cite 20—25 de volume. Asemenea cantități nu pot contribui însă la reînnoirea efectivă a fondurilor de cărți ale filialelor.

În unele cazuri, bibliotecile comunale neglijează tocmai această latură a dinamicii circulației noutăților, mulțumindu-se numai cu faptul că au dotat filiala cu un fond permanent. Astfel la filiala Obedin, care aparține bibliotecii comunale Breasta (raionul Craiova), nu s-au mai adus cărți noi din anul 1960!

Mai gravă este situația filialelor la care fondurile n-au fost nici cel puțin luate în evidență de către biblioteca comunală. Pentru aceste sate, înființarea bibliotecii comunale n-a adus nimic nou, bibliotecile păstrindu-și în continuare atribuția bibliotecilor sătești. O parte din fondurile acestora (carte agricolă, de popularizare a științei și tehnicii etc.) este în majoritatea cazurilor depășită. Astfel, la filiala Timburești a bibliotecii comunale Rojiște (raionul Craiova) s-au găsit 300 de volume cu conținut depășit din totalul de 816 volume existente aici. O situație asemănătoare s-a constatat, în cursul acestui an, și la filialele Ciocchiuța și Comanda care (în de orașul Strehăia. La Ciocchiuța, sat cu peste 1000 de locuitori — aflat la 4 km de oraș — există un fond de 746 de volume, iar la Comanda, situat la aceeași distanță de oraș, 799 de volume neluate în evidență. Este o lipsă deplorabilă a bibliotecii de centru care, din întîmplare, este chiar biblioteca raională.

Din constatările făcute — și doar parțial exemplificate mai sus — rezultă existența a trei modalități de dotare cu cărți a filialelor bibliotecilor comunale din satele aparținătoare: a) biblioteca de centru dotează filialele cu un fond permanent (încredințat pe bază de borderou și procese-verbale) care reprezintă o parte din colecțiile aflate în evidența bibliotecii comunale. Fondul „permanent“ de la filială este reimprospătat la un interval de 2—3 ani. În afara acestuia, filialele primesc, periodic, din achizițiile curente ale bibliotecii comunale, loturi de cărți care cuprind, în special, noutățile producției editoriale. Din această categorie de filiale fac parte, mai ales, acelea din sate cu un număr restrins de locuitori; b) biblioteca de centru asigură la filiale un lot de cărți reimprospătat periodic, dar nu le dotează, în același timp, cu un fond permanent de cărți. Cazurile acestea sînt cele mai frecvente; c) a treia situație, din fericire mai rar întîlnită, este aceea cînd la filială se află un dulap cu cărți vechi, provenite din diferite surse, și care nu au fost luate în evidența bibliotecii comunale.

Experiența noastră cu privire la sistemul de aprovizionare cu cărți a filialelor ne dovedește că este recomandabilă fixarea unui fond permanent

de cărți, în care toate grupele de materii să fie proporțional reprezentate. Acest fond permanent trebuie reînnoit periodic, iar numărul cărților pe care le cuprinde să corespundă proporțional cu numărul locuitorilor satului respectiv (proporția firească ar fi, după părerea noastră, o carte la 2 locuitori). Cit privește loturile cuprinzînd noutățile intrate în biblioteca de centru și repartizate filialelor e recomandabil să cuprindă cite 50—100 de volume și să fie reimprospătate trimestrial.

Calitatea și nivelul activității filialelor sînt determinate, în ultimă instanță, de stabilitatea și priceperea bibliotecarilor cu muncă obștească, de îndrumarea și ajutorul calificat acordat de bibliotecarul comun. În majoritatea cazurilor, bibliotecarii cu muncă obștească au fost aleși dintre profesori (de obicei de limbă și literatură română sau de istorie) ori dintre învățători. Pe alocuri însă aceștia nu au răspuns solicitărilor bibliotecilor. Astfel, filiala din satul Popești a bibliotecii comunale Oveselu (raionul Oltet) a fost încredințată, în anul 1966, unui elev din clasa a VIII-a, deoarece nici unul dintre cadrele didac-

Un colț care îmbie la lectură (Biblioteca raională „Tudor Vladimirescu“ din București)

tice nu acceptase această muncă. Tot în 1966, filialele Circea de la Coșoveni (raionul Craiova) și Româna de la Balș n-au funcționat, multă vreme, din aceleași motive.

Pentru a asigura o îndrumare calificată a activității filialelor s-a stabilit, în principiu, ca bibliotecarul comunal să se deplaseze o dată sau de două ori pe lună (prin rotație, dacă are mai multe filiale) în satele respective.

În programul de activitate al bibliotecărilor comunale din Cornești este inclusă îndrumarea săptămînală a două dintre cele patru filiale. Ea ține pentru fiecare filială un caiet de evidență zilnică. Există și cazuri în care bibliotecarul comunal nu se limitează la îndrumarea bibliotecarilor cu muncă obișnuită, ci el deservește personal una dintre filiale. Acest lucru se întâmplă, mai ales, în cazurile în care există cîte o singură filială. De pildă, bibliotecara comunală de la Teasc lucrează de două ori pe săptămîină la filiala Secuiu, iar bibliotecara de la Gorunești, o zi din săptămîină la cea din Leotești. Nu același lucru se poate realiza acolo unde comuna are, în componența ei mai multe sate. Comuna Dozești, de pildă, cu o întindere de 12 km, este formată din 9 sate. În acest caz, biblioteca comunală a înființat filiale cu sediul în școlile de 4 ani, respectiv la Tanislavi, Valea Ursului (care deservește și satul Seci) și Cățet (care deservește și satul Cuci), iar la Firtătești, unde nu există școală de 4 ani și nu s-a găsit un cadru didactic căruia să-i fie încredințată munca de bibliotecar, filiala este deservită, două zile pe săptămîină, direct de către bibliotecarul comunal. Locuitorii celorlalte sate, Dăncăi și Stănculești, situate în apropierea centrului de comună, împrumută cărți de la biblioteca comunală.

În unele filiale, munca cu cititorii este dusă la împlinire; unii bibliotecari cu muncă obișnuită (și în această categorie intră, în special, profesorii și învățătorii) își îndreaptă atenția mai mult asupra elevilor. La Măinești-Balș, de pildă, sat cu aproximativ 100 de familii, din cei 36 de cititori ai filialei înscrși în anul 1966, 30 erau elevi, iar în 1967, la aceeași bibliotecă, din cei 26 înscrși în primul trimestru 22 erau, de asemenea, elevi. La alte filiale, situația este exact contrară: la Virtina (comuna Balș), de pildă, din cei 30 de cititori (înscrși

pină la 15 martie a.c.) 22 sînt țărani cooperatori, 4 sînt muncitori, iar alți 4 sînt funcționari; deci, nici un elev!

Din exemplele de mai sus se conturează două situații: a) filialele bibliotecilor comunale din satele aparținătoare sînt încredințate unor bibliotecari cu muncă obișnuită; b) deservirea cititorilor din unele sate aparținătoare localității centru de comună se face direct de către bibliotecarul comunal, după un program anume stabilit.

Se poate conchide că ambele situații își au aplicare, prima, în cazul comunelor cu mai multe sate aparținătoare situate la distanțe mari de centrul de comună și care trebuie deservite de un bibliotecar cu muncă obișnuită sub îndrumarea bibliotecarului comunal, și a doua, în comunele cu unul sau două sate aparținătoare care să fie deservite direct de către bibliotecarul comunal.

Problema care ne preocupă pe noi — și asupra căreia ne îndreptăm în prezent toată atenția — este aceea a asigurării stabilității bibliotecarilor cu muncă obișnuită și a îndrumării lor sistematice de către bibliotecarii comunali.

Marin M. MARINESCU

INFORMAREA BIBLIOGRAFICĂ LA BIBLIOTECA LICEULUI „IOAN SLAVICI” DIN ARAD

Pregătirea școlară și formarea personalității elevului sînt două atribute principale ale învățămîntului, cărora corpul didactic și personalul bibliotecii din liceul nostru le acordă, deopotrivă, atenția cuvenită. Pentru familiarizarea elevilor cu metodologia activității intelectuale, ne-am preocupat să creăm instrumente de lucru care să le permită o orientare independentă în lumea cărților și să le dezvăluie fondurile de publicații ale bibliotecii.

Experiența muncii zilnice ne-a dovedit că mijloacele de informare pe care le-am pus la dispoziția cititorilor (cataloge de bibliotecă, panouri pe care sînt afișate liste bibliografice, expoziții de cărți noi, albume, pliante etc.) nu sînt suficiente pentru acoperirea nevoilor școlare și nu satisfac întotdeauna variatele cereri formulate de elevi. De aceea, am trecut la întocmirea unor materiale bibliografice a căror tematică a fost conturată după profilul programei analitice pentru diferite clase de liceu și în baza discuțiilor cu profesorii de specialitate.

Primele bibliografii de recomandare întocmite de noi au avut subiecte cu tematică mai largă: *Cîntare partidului, Scriitorii noștri slăvesc patria socialistă, Cetățile chimiei din țara noastră, Giganți ai siderurgiei românești* etc. În afară de acestea, au fost întocmite și liste de recomandare: *Pentru iubitorii de muzică, Pentru cei care doresc să cunoască patria noastră* (care cuprinde lucrări din colecția cu același nume), *Ce profesie să-mi aleg?* (adresată celor din ultimele clase de liceu).

Din partea elevilor ne-au venit numeroase cereri de cărți pe teme precise, de care aveau nevoie pentru lucrările de sinteză la limba română sau pentru referatele ce urmau să le prezinte în orele de dirigentie sau în cadrul organizației U.T.C. Pentru a veni în ajutorul lor, am realizat un fișier tematic intitulat: *Scriitori români — lucrări de referință aflate în biblioteca liceului*. Acesta cuprinde, pînă acum, aproape 100 de fișe de carton de mărimea unei foi de caiet, așezate în ordinea alfabetică a numelui scriitorului. Fiecare fișă se referă la un scriitor și cuprinde o listă a lucrărilor de referință despre acesta (monografii, critică literară, studii etc.). Fișele cuprind datele bibliografice, cota cărții precum și paginile referitoare la scriitorul respectiv.

În același scop, am organizat și un fișier tematic al subiectelor de sinteză, care grupează principalele teme din literatura română: *Afirmarea conștiinței naționale în literatura română, Curente literare, Dramaturgia contemporană, Literatura pașoptistă, 1907 în literatură și artă, Trecutul istoric al poporului nostru oglindit în literatură* etc. Fiecare subiect este urmat de o bibliografie a lucrărilor existente în biblioteca noastră și, pe măsură

intrării de noi cărți, le prelucrăm și apoi intercalăm fișele la subiectul respectiv.

Un alt fișier, intitulat *Spicuri din presă*, cuprinde subiecte care interesează în aceeași măsură cadrele didactice și pe elevi. Unele teme au un caracter mai larg (*Documente de partid în presa centrală, Anul turistic internațional* etc.), altele se referă la probleme de psihologie și de pedagogie (*Caractere, personalitate, Rolul dirigintelui* etc.) sau de educație cetățenească (*Comportarea civilizată, Ținuta vestimentară, Despre prietenie* etc.).

Creșterea numărului de consultații bibliografice ne dovedește că materialele întocmite de lucrătorii bibliotecii noastre corespund necesităților de studiu ale elevilor.

Lizica TIMBUS

bibliotecară principală

Mobilier nou la Biblioteca regională Crișana: catedră de custode prevăzută cu spații pentru păstrarea fișelor de cititor.

CRONICĂ — CRONICĂ

MINISTERUL ÎNVĂȚĂMINTULUI a editat recent Regulamentul de organizare și funcționare a bibliotecilor de învățămînt superior. Noul regulament a fost aprobat prin ordinul ministrului învățămîntului nr. 214 din 1967.

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ DIN TIMIȘOARA a organizat un curs de specializare pentru bibliotecarii din institutele de învățămînt superior din localitate. Programul cursului cuprinde 20 de expuneri despre: *Istoria scrisului și a cărții în țara noastră, Istoria învățămîntului și a bibliotecilor, Descrierea publicațiilor, Clasificarea și organizarea fondului de publicații, Munca cu cititorii, Bibliografie.* Cursul, care se desfășoară între 15 aprilie 1967 și 31 ianuarie 1968, este audiat de bibliotecari din Biblioteca Centrală Universitară, Institutul politehnic, Institutul de medicină, Institutul agronomic și din Biblioteca Bazei Academiei Republicii Socialiste România. Cursanții din cele două grupe (bibliotecari cu studii superioare și bibliotecari cu studii medii) au ascultat cu mult interes lecția de deschidere: *Etica profesională a bibliotecarului*, expusă de conf. dr. Pîrvu Ion. Unele lecții vor fi urmate de seminarii.

BIBLIOTECA REGIONALĂ CLUJ, în colaborare cu Societatea de științe istorice și filologice filiala Cluj, a organizat în orașul Zalău o sesiune de comunicări consacrată aniversării a 120 de ani de la nașterea poetului și publicistului ardelean Ion Scipione Bădescu, al cărui nume este purtat de Biblioteca raională din acest oraș. Cu acest prilej, s-a organizat și o expoziție de manuscrise, cărți și alte materiale documentare ale poetului.

COMITETUL DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI ARTA, Consiliul așezămintelor culturale a organizat la Poiana Țapului, între 8 și 20 mai a.c., un seminar cu participarea a 125 de directori și alți lucrători ai bibliotecilor raionale din întreaga țară.

Programa cursului a cuprins expunerile pe teme de informare social-politică, lecții de sinteză în legătură cu diferite probleme ale științei, culturii și artei și un însemnat număr de lecții profesionale. Printre temele acestora din urmă care au reținut, în mod deosebit atenția participanților, enumerăm: completarea și prelucrarea colecțiilor, munca cu cititorii, activitatea bibliografică, problemele îndrumării metodice. Expunerile au fost susținute de specialiști cu înaltă calificare.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A MINISTERULUI FORȚELOR ARMATE a împlinit 10 ani de activitate. Cu acest prilej, în ziua de 10 mai a.c. în sala de spectacole a Casei Centrale a Armatei, a avut loc o consfătuire cu cititorii. Colonelul Jacob Abraham, șeful bibliotecii, a făcut o scurtă trecere în revistă a principalelor momente din existența acestei importante instituții de cultură. Biblioteca centrală a M.F.A. are un caracter enciclopedic, colecțiile sale însumează aproximativ 41 000 de titluri, reprezentînd circa 100 000 de volume.

Dacă în anul 1958, biblioteca a fost frecventată de 32 788 de cititori, numărul acestora a crescut, în 1966, la peste 67 000. De la înființare și pînă în prezent, ea a deservit 505 388 de cititori care au consultat peste un milion de publicații (1 090 514).

La discuții s-au înscris numeroși cititori. Ei și-au exprimat mulțumirea pentru felul în care este realizată, în cadrul bibliotecii, servirea cititorilor, au vorbit despre solitudinea cu care bibliotecarii răspund tuturor cererilor care li se adresează. Au fost făcute, de asemenea, unele propuneri în legătură cu îmbunătățirea anumitor sectoare ale activității de bibliotecă.

În încheierea consfătuirii, tovarășa Angela Popescu-Brădiceni a transmis lucrătorilor Bibliotecii centrale a M.F.A. un călduros salut din partea colectivului Bibliotecii Centrale de Stat.

CRONICĂ — CRONICĂ

In zilele de 30 și 31 mai a.c. a avut loc la București Colocviul internațional al Biroului de documentare și informare (B.D.I.) din Consiliul internațional de educație fizică al UNESCO pe tema: Documentarea și informarea sportivă internațională. Cu acest prilej, tot la București, s-a organizat și un simpozion consacrat Importanței documentării și informării științifice pentru teoria și practica educației fizice și a sportului cu participarea specialiștilor din Belgia, Italia, Polonia, R. F. a Germaniei și României.

ECOURI

Un local cu pereți extensibili!

I. SIMINICEANU

Vicepreședinte al Sfatului popular
al regiunii Suceava

GHEORGHE PINTILESCU

Secretar al Comitetului regional
pentru cultură și artă

Condițiile în care Biblioteca regională Suceava își desfășoară activitatea, sub toate aspectele, au stat în atenția organelor regionale. În ultimii ani, s-au acordat fonduri sporite pentru procurarea de cărți, pentru confecționarea de mobilier etc. De asemenea, s-a îmbunătățit schema bibliotecii, s-a înființat un atelier de legătorie, s-au adus și alte îmbunătățiri sub aspect material și administrativ.

În atenția noastră a stat, desigur, și localul bibliotecii care — după cum se menționează în articolul dv. — este necorespunzător. În această privință s-au făcut mai multe propuneri. Credem că în cursul acestui an se va rezolva, în raport cu posibilitățile de spațiu ale orașului Suceava, și problema localului Bibliotecii regionale.

DIVERSE

DISTRUGĂTORII DE CĂRȚI

Pe un afiș expus în sala de lectură a Bibliotecii raionale Arad era trecut numele a doi cititori cărora li s-a retras carnetul de intrare în bibliotecă. Cu litere de o șchioapă era scris și motivul: au smuls foi și au rupt ilustrații din cărțile primite spre consultare. Sancțiunea acordată de conducerea bibliotecii vizează și pe alți cititori care au îndeletniciri asemănătoare. Cît de mult i-a usturat mustrarea în public pe cei în cauză, nu știm; poate se vor lecuî, poate își vor încerca năravul în altă parte. Poate... Pe bună dreptate, cei care maltratează cărțile trebuie să fie privați de posibilitatea de a-și exercita acțiunea distrugătoare. Și să plătească!

FĂRĂ IMPUTARE

Un tinăr, cu o servietă sub braț și cu o carte postală în mînă, se prezintă în fața bibliotecarei de serviciu în după-amiaza zilei de 13 mai la Biblioteca orașenească Reșița. În servietă are patru volume, iar pe cartea postală o invitație prin care este solicitat să le înapoieze, deoarece expirase termenul de împrumut. Rînd pe rînd, scoate cîte o carte și o îndeinde bibliotecarei, care operează mecanic scăderea ei din fișa de cititor. A mai rămas una singură. Bibliotecara i-o cere și el, cu o mînă de om stînjelit, îi răspunde cu oarecare jenă în glas: — „Vedeți, îi lipsesc cîteva file de la început și nu știu dacă pot s-o dau în halul ăsta”. În realitate, lipseau și începutul și sfîrșitul, dar bibliotecara găsește repede soluția: ia cartea, o scade din fișa de cititor și o aruncă într-un sertar alături de alte volume care avuseseră aceeași soartă și urmau să ia drumul D.C.A.-ului. Nici un reproș, nici o admonestare verbală,

nici o plată pentru paguba adusă avutului obștesc. Ba, dimpotrivă, ca și cum totul ar fi fost în deplină regulă și nu s-ar fi întâmplat nimic, îl întrebă:

— „Doriți să luați alte cărți”? Surprins și, în același timp, mulțumit că a scăpat atât de ieftin, tinărul răsuflă ușurat și... refuză oferta. Biblioteca a rămas cu o carte mai puțin și cu o pagubă în plus.

HOTARUL

Biblioteca populară „Camil Petrescu” din noul cartier „Drumul Taberei” este situată într-un bloc pe strada cu același nume, care desparte convențional două raioane. Cetățeanul trebuie doar să treacă de pe un trotuar pe celălalt și ajunge din raionul „V. I. Lenin” în raionul „16 Februrie”. Așa face când merge la cumpărături, la prieteni, la cinematograful, nu și la bibliotecă. Acolo e ușor de ajuns însă greu de pătruns dacă locuiești vizavi. Enigma nu e greu de rezolvat: ești din alt raion, apartii de altă circumscripție financiară, de alt sfat popular. Într-adevăr, ai buletin de Capitală, ai domiciliul pe cealaltă parte a străzii, dar... aici e aici, nu ai dreptul să împrumuti cărți de la noi, pentru tine lacătul bibliotecii este închis.

În noul cartier bucureștean biblioteca populară deține o poziție chetă. Ce s-ar întâmpla dacă ar deschide lacătul și pentru vecini?

P.S. Situația de mai sus nu privește numai Biblioteca populară „Camil Petrescu”, ci și alte biblioteci din Capitală.

Surpriza cu . . . surprize

În comuna Sînersig, directorul Bibliotecii regionale Banat este întinpinat de bibliotecarul Bodor Mihai cu cuvintele: „Păcat că n-ai venit peste opt zile. V-aș fi făcut o surpriză plăcută”. Surpriza anunțată urma să fie încheierea organizării catalogului alfabetic. Într-adevăr, lucrarea se afla într-un stadiu înaintat, mai rămăseseră de catalogat vreo 200 de volume și totul ar fi fost gata. De fapt, existența unui catalog alfabetic într-o bibliotecă condusă de același bibliotecar

timp de nouă ani de zile n-ar trebui să mire pe nimeni. Dar nu despre asta e vorba ci de alte... surprize. Deși biblioteca comunală este abonată la fișele tipărite, în catalog nu se află nici una. În schimb, le găsești sub masă, amestecate cu fișe de cititor, cărți neinventariate, broșuri, reviste, sticle de Etomoxan (preparat contra rîiei la animale), un pachet cu publicații pentru filială etc., etc. Într-un dulap, alte cărți, editate cu ani în urmă sau mai recent, dar toate noi-nouă și neinventariate zac într-o învălmășeală cumplită alături de bocanci, ciorapi, tricouri și alt echipament sportiv. În rafturi, cărți așezate la întâmplare, în ciuda tuturor regulilor bibliotecărești și a eticii profesionale. Iar pe perete — surpriza surprizelor — două diplome amintesc că în Sînersig a existat o „Bibliotecă model”. Dar acum?...

LÎNCEZEALĂ

O sălișă nezugrăvită, de numai 8 m.p., o măsuță plină cu un vraf de cărți prăfuite, două dulapuri în care vreo două mii de volume stau închise în dosul unor uși de lemn baricadate cu drugi de fier, un pupitru de școală și... cam atât. Totul pare încremenit într-o nefirească stare de amorțeală. Nici o mișcare, nici un glas care să tulbure liniștea și lincezeala. Și toți...

La Sfatul popular al comunei Felmer (raionul Făgăraș), doi metodiști discută cu secretarul sfatului, care răspunde și de problemele muncii culturale. „Discută” — e un fel de a zice, pentru că de fapt ei se agită, demonstrează, caută să convingă și el... cască. Dinșii îi vorbesc despre biblioteca sătească, îi prezintă ceea ce el ar trebui să știe, îi cer cu insistență să ia măsuri, să urnească lucrurile din nemiscare.

Toate argumentele s-au epuizat și în birou se așterne pentru o clipă tăcerea. Cei doi au rămas numai ochi și urechi. Deodată, secretarul sfatului se ridică, deschide gura de parcă ar vrea să spună ceva și... cască.

Cele relatate mai sus nu sînt o glumă, ci s-au petrecut aievea. Le confirmă și redactorul nostru care i-a asistat pe cei doi metodiști. Dar nici starea și inactivitatea bibliotecii sătești din Felmer nu trebuie tratată în glumă, ci cu toată seriozitatea.

A. GRINDEA

Un mare iubitor al cărții — istoricul Nicolae Iorga

Din trecutul îndepărtat vremurilor noastre, cu greu s-au putut păstra, ca un semn a ceea ce a fost, vestigiile unor focare de cultură — culegeri de cărți, manuscrise sau documente.

„Despre unele din ele — așa cum scria mai demult N. Iorga — nici nu mai putem avea știri; cite o iscălitură, câte o însemnare, întâmplător chiar o listă, un catalog, ne ajută să aflăm ceea ce cu așa de mari cheltuieli, în împrejurări așa de neprielnice, cu așa de mare iubire a fost strâns la un loc de rari oameni luminați — de și poate nu așa de rari cum îi credem — pentru ca apoi, sub ochii lor adeseori, scumpele cărți frumoase, citite cu atîta bucurie, să se imprăștie de miinile grosolane ale jefuitorilor, să se smulgă de miinile lacome ale negustorilor...”¹⁾

Cărțile, documentele și manuscrisele strînse prin mănăstiri, pe la curțile boierești și domnești, iată primele începuturi ale unor așezări mai temeinice în care cu evlavie și cu grijă s-au păstrat în curgerea anilor ceea ce se putea aduce cu mare nevointă fie din tiparnițele răspindite prin țară sau aiurea, fie din munca de migală a cine știe cărui copist uitat.

Din agoniseala cu grijă pentru slova scrisă a unor învățați ca Grigore Ureche, Miron Costin, Dosoftei Mitropolitul, Dimitrie Cantemir, Antim Ivireanul și alții, au rămas doar câteva manuscrise sau cărți trecute în cursul deceniilor din mână în mână, păstrînd încă unele însemnări marginale — iată

tot ce s-a putut regăsi ca o palidă imagine a unor tradiții cărțurărești. Singură, biblioteca Stolnicului Cantacuzino, cel care mergînd pentru învățătură la Veneția și Padova, a fost mai tîrziu în anii de început a domniei lui Constantin Brîncoveanu episcop al celor două biblioteci românești organizate în spiritul Renașterii, s-a păstrat cumva mai bine, în vitregia anilor care s-au scurs.

În genere, toate aceste vestigii de biblioteci sînt o dovadă nu numai a unor vechi tradiții de carte și învățătură, de preocupări umaniste, ci și un semn al unor tragice vremi, cînd scrișul în limba română era o formă de luptă pentru integritatea ființei noastre naționale.

Pe acest drum greu străbătut se inscriu și strădaniile cărțurarilor de mai tîrziu care, de multe ori prin grija lor personală și din puținul pe care l-au avut, au strîns și păstrat pentru posteritate această avuție fără preț — a gîndului scris care mișcă inima și mintea pentru mai bine și mai frumos.

Dintre cei care în vremurile apropiate nouă — dintre cărțurarii care au ostenit pe drumul strădaniilor de cercetare — numele lui Nicolae Iorga se impune ca de la sine. Cărțurarul de renume mondial, istoricul de o neegalată fecunditate, cel care a descifrat cu atîta talent și pricepere atîtea laturi ale trecutului nostru și al altor popoare, și-a legat numele, ca și înaintașii cărțurari de mai demult, de culegerea de cărți, documente și manuscrise, strînse cu multă grijă și pricepere, păstrate astăzi într-o mare bibliotecă ce-i poartă numele.

¹⁾ În : *Floarea darurilor*, Vechile biblioteci românești... I (1907), nr. 2, p. 65.

A spus-o singur cit de greu a ostenit ca să strângă sutele, miile de volume care l-au ajutat să înțeleagă și să creeze o operă de valoare universală, într-o încordare de cercetare, desfășurată în tot cursul vieții sale. „Sint bibliotecă care se cumpără deodată; ele folosesc foarte mult, dar nu se iubesc așa cum iubești cărțile pe care le culegi fărîmă cu fărîmă și pe care le plătești cu economiile făcute din hrana de toate zilele”¹⁾. A strîns de pretutindeni, ca pelerin căutător al urmelor românești prin arhivele și bibliotecile străine, a strîns din străinătate și din țară, a cumpărat sau a primit ca donație și omagiu de pretutindeni, de la savanți, prieteni, admiratori. A fost fără îndoială în sensul cel mai real al cuvîntului un bibliofil, un om de gust, un artist îndrăgostit de frumusețea cărții vechi; a avut conștiința că prin strădania sa va lăsa posterității o parte din suflul său atît de dăruit trecutului țării sale.

Biblioteca N. Iorga păstrată și organizată astăzi în cadrul Institutului de istorie al Academiei, îmbogățită în anii ultimelor două decenii, reprezintă în momentul de față cea mai mare bibliotecă de specialitate din țara noastră și una din cele mai dotate biblioteci de istorie din spațiul sud-est european. Fondul principal, nucleul în jurul căruia s-a format biblioteca de astăzi, este reprezentat de donația prof. N. Iorga (aproximativ 50 000 de volume cărți și periodice, fără să ținem evident seama de documentele transferate în cursul anilor Bibliotecii Academiei). Biblioteca cuprinde, aproape în totalitate, lucrările privind problemele de istorie și cultură locală publicate în cursul anilor în țară și străinătate, precum și majoritatea publicațiilor privind istoria și cultura spațiului balcanic.

În legătură cu fondul de cărți și periodice privind istoria sud-estului european, trebuie amintit faptul că prin intervenția directă a prof. N. Iorga, a fost achiziționată în 1938 și adăugată donației inițiale una din cele mai mari și variate biblioteci de bizantinologie — biblioteca profesorului Helsenberg de la Universitatea din Berlin. Acest fond de publicații, împreună cu fondul de turcologie, în bună parte provenit din Biblioteca

Institutului de turcologie de la Iași, completează în mod fericit tematica generală a studiilor și a lucrărilor consacrate spațiului balcanic.

Fondul inițial al bibliotecii cuprinde numeroase lucrări de istorie universală, publicate în diferite limbi în secolele XVI-XX.

Biblioteca păstrează de asemenea în întregime lucrările tipărite de Nicolae Iorga în cursul lungii sale activități științifice, didactice și publicistice. Manuscrisele propriu-zise, precum și bogata sa corespondență sînt depuse și în curs de organizare la serviciul de manuscrise al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România.

Este, în general, destul de greu să ilustrăm printr-o succintă exemplificare materialul atît de variat al bibliotecii N. Iorga.

Din domeniul istoriei țării noastre, fondul bibliotecii cuprinde în afara marilor colecții de documente (Eudoxiu Hurmuzaki, *Documente privind istoria Românilor*; D. A. Sturdza, *Acte și documente*; N. Iorga, *Studii și documente*; Gh. Ghibănescu, *Surete și izvoare, Zapise și ispisoaice*; T. Codrescu, *Uricariul*) și a lucrărilor publicate de istoricii noștri (N. Bălcescu, M. Kogălniceanu, Al. Xenopol, Gr. Tocilescu, D. Onciul, Ion Bogdan, V. Părvan, M. Costăchescu și alții) numeroase colecții de periodice românești, cu profilul cercetării istorice, păstrate integral (*Curierul românesc*, *Curierul de ambe sexe*, *Magazinul istoric pentru Dacia*, *Convorbiri literare*, *Columna lui Traian*, *Arhiva istorică*, *Revista istorică*, *Revista istorică română*, *Revue du sud-est européen*, *Cercetări istorice*, *Buletinul Comisiunii monumentelor istorice* etc.). Semnalăm de asemenea dintre volumele remarcate prin importanța lor bibliofilă câteva titluri de lucrări publicate în secolele al XVI-lea și al XVII-lea, cu referiri directe sau indirecte la istoria provinciilor românești: *Abconterfaying und Entwerffung der Turkey... von einem Sybenbürger... in Latein beschryben*, durch Sebastian Frank verteuscht, Augsburg, 1530; *Cosmographiae universalis*, Lib. VI... autore Sebast. Munstero, Basiliae, 1552; Leonhardus Goresgus, *Descriptio belli Iuoniae Voivodae Valachiae*. Francofurti, 1578; Betlenius Ioanes, *Rerum Transylvanicarum. Continentes res gestae Principum ejusdem ab anno 1629 usque ad. An. 1663*.

¹⁾ În: *Neamul românesc*, 1919, 25 dec., p. 1.

Dintre lucrările publicate în străinătate, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, privind aspecte contemporane social-economice și politice românești se cuvine a aminti: F. G. Laurençon, *Nouvelles observations sur la Vallachie, son commerce, les mœurs et coutumes des habitants*, Paris, 1822, și François Recordon, *Lettres sur la Valachie écrites de 1815 à 1821 avec la relation des derniers événements qui y ont eu lieu*, Paris, 1821.

Evident, biblioteca păstrează, alături de nenumărate monografii și studii cu caracter mai limitat, marile colecții de izvoare și sinteze privind istoria universală (*Monumenta Germaniae historica*; *Byzantinae corporis historicae*; *The Cambridge ancient history*; *The Cambridge medieval history*; Glotz, *Histoire générale*; H. Beer, *L'Evolution de l'humanité*; Halphen și Sagnac, *Peuples et civilisation*), precum și numeroase volume de referințe (enciclopedii, dicționare, bibliografii etc.) care formează actualmente așa-numitul fond uzual.

Ar fi fără îndoială greu și poate chiar nesemnificativ să detaliăm în limitele prezentării de față conținutul acestui fond de publicații strins cu atita pasiune și strădanie de N. Iorga, omul care și-a închinat întreaga sa viață cercetării științifice cu un talent și abnegație fără precedent în cultura românească.

Pasiunea aceasta pentru slova scrisă a avut-o din primii ani ai copilăriei: „Eu n-am învățat a citi și scrie: sînt lucruri care mi-au venit dela sine”³⁾ iată o mărturisire care, dezvăluindu-ne o mare dăruire, ne face să înțelegem și extraordinara sa pasiune de bibliofil de mai târziu. „Ori-cum, eu n-am avut în mîini niciodată pentru însăși limba neamului meu sau pentru cea franceză, care nu-mi prezenta greutatea la cinci ani... acele urite cărți de învățat pe de rost care se chiamă abecedariu și gramatică. Ci cartea mi-a stat înainte, cartea întreagă, cartea pe care un om o scrie pentru oameni”⁴⁾.

În casa părintească erau strînse, așa cum el însuși mărturisește în emoționantele pagini de amintiri, primele lui cărți dragi: „Tatăl meu, avocat al librarului ieșean Petrini care lichidase,

fusese plătit pentru serviciile sale cu unele din obiectele unui magazin unde se vindeau și acele lucruri de artă, care multă vreme au rămas pe rafturile etajerelor noastre și din care cite unul și astăzi se află la mine, dar și cu cărți. Frumoase cărți franceze din editura Calmann Lévy avînd flori în relief pe legătura lor multicoloră. Nimeni nu făcuse o alegere; veniseră în bloc, și astfel stăteau înaintea mea, bucurosi de atita viață ce se cuprindea într'insele și răsărea în fața mea cu aceleași vechiu și depărtat adevăr ca și isprăvile Moldovenilor din alte timpuri. Pot face lista lor și acum, deși a trecut de atunci atita vreme, o jumătate de veac și încă mai mult. Cu puțină sforțare le cunosc și culoarea legăturii acestor cărți de mult vindute în lipsa mea la școală. Unde n-am mers eu cu dinsele, păreții de vătăluci ai umilei căsuțe pierînd ca o perdea de fum la cel dintîi avînt al imaginației ireziste”⁵⁾.

Și au urmat anii de școală și o dată cu ei primele cărți strînse dintr-o agoniseală modestă — deseori din puținii bani primiți pentru meditații.

Aceeași pasiune de cititor bibliofil l-a urmărit și mai târziu în peregrinările sale de prin străinătate: „Cînd am ajuns la Paris și am făcut bugetul meu, zilnic o sumă de optzeci de bani o destăinam pentru a-mi face bibliotecă. Se întîmpla uneori să fie cartea mai scumpă decît optzeci de bani; în cazul acesta înaintam asupra zilei următoare; luam un avans. Și am izbutit, cînd m-am întors după vreo trei ani împliniți în țară, să string aproape zece mii de volume”⁶⁾.

Biblioteca sa personală⁷⁾ și-a găsit prima ei așezare în clădirea din Șoseaua Bonaparte. În cîteva camere, mobilate cu rafturi grele de stejar, cărțile așezate pe două rînduri străjuiau munca neobosită a acestui titan al culturii românești. Cele mai prețioase dintre ele, cu legături artistice sau raritățile bibliofile, erau păstrate separat.

³⁾ Ibidem, p. 14.

⁴⁾ In: *Neamul românesc*, 1919, 24 dec.

⁵⁾ Vezi și Barbu Theodorescu, *Nicolae Iorga și biblioteca*, Studii și cercetări de documentare și bibliologie, 1965, nr. 2, p. 163—169.

³⁾ Iorga N., *O viață de om — Așa cum: a fost* — Vol. I, Buc., 1934, p. 10.

⁴⁾ Ibidem.

„O sfintele mele cărți, mai bune și mai rele, pe care soarta prielnică mi le-a scos înainte, cit vă datoresc că știu, că sînt om adevărat, ca oămenii din țările unde nu s-a întrerupt niciodată cultura, și de aceea, cu toată lipsa unei averi, moștenită sau cîștigată, cu cîtă nesfîrșită iubire, cu cîtă nesățioasă patimă v-am cules de pe toate drumurile, din toate tristele colțuri ale părăsirii noastre, din împrăștierea alîtor furtuni și catastrofe, pentru a face din voi, ce a lăsat mai prejos omenirea de pretutindeni și de oriunde, în casa mea, deseori mutată, pînă la permanența unui dar prietenesc, biserica celor patruzeci de mii de glasuri“⁹⁾.

N. Iorga a primit în cursul îndelungatei sale activități — ca omagiu — nenumărate volume; multe dintre ele consemnînd prin dedicații-autografe prețuirea unor personalități științifice din țară sau străinătate. Aceste publicații s-au adăugat cu timpul fondului inițial al bibliotecii provenit din achizițiile făcute cu atîta stăruință și pricepere.

Prin actul de donație¹⁰⁾ — ca o expresie a generozității sale — N. Iorga ceda după moartea sa întreaga bibliotecă studențimii bucureștene. Fondul de cărți și periodice, precum și numeroase manuscrise, documente, fotografii etc. au fost transferate însă din locuința sa în noua clădire a Institutului de istorie universală în aprilie 1937, devenind, din acest moment, accesibile unui mare număr de cercetători și studenți din preajma sa. Cuvințele pe care le-a rostit cu această ocazie, rămîn edificatoare pentru toți care vor să înțeleagă, efortul personal al profesorului pentru întemeierea acestui așezămînt cultural și, implicit, pentru constituirea acestei biblioteci: „...Acest institut a cărui alcătuire este deocamdată foarte simplă, fiind adunarea unui număr restrîns de cercetă-

tori de bune speranțe, în jurul unei biblioteci de peste 50 000 de volume, a cărui adunare, din puținii bani pe care i-am avut la dispoziție, reprezintă o adevărată epopee de silinși și un șir de înfrînări, menite să asigure țării acest tezaur...“¹¹⁾

Biblioteca Institutului de istorie — care poartă astăzi numele întemeietorului său — a crescut, an de an prin achiziții noi, ajungînd, în prezent, la aproximativ 100 000 de volume. Îmbogățindu-și conținutul, ea constituie astăzi, în sensul celor spuse mai demult de N. Iorga, o punte de legătură prin cei de astăzi spre cercetătorii de mîine.

„Mă gîndesc la acei care vor veni după cei de mîine, la aceia care vor considera cărțile noi de acuma ca pe niște cărți foarte bătrîne și care se vor gîndi la noi cum ne gîndim noi la strămoșii a căror viață mi-a fost îngăduit să o înfățișez în paginile istoriei. Mă gîndesc la dinșii în rîndul întîi pentru a le recomanda, — prin aceia de astăzi către cei viitori — cărțile pe care le-am iubit. De cîte ori s-or apropia de una din cărțile acestea, să se gîndească la cine le-a strîns, să se gîndească la sufletul cu care au fost strînse, la iubirea cu care au fost citite; să se gîndească la toată partea de nesfîrșită bunătate și înalt idealism care s-a desfăcut și pentru ei din orice rînd al unei cărți bune“¹²⁾.

N. Iorga a lăsat, în afara imensei sale opere, o moștenire tot atît de vie: cărțile lui strînse cu atîta osîrdie și cu atîta pasiune. Era osîrdia și pasiunea unui cărturar care a luptat cu toată puterea întregii sale vieți și minți pentru prestigiul culturii și științei românești, integrate în valorile culturii umanității.

Paul SIMIONESCU

⁹⁾ În: *Neamul românesc*, 1919, 24 dec.

¹⁰⁾ Vezi: *Dezbatările Adunării Deputaților*, 1929, Ședința din 21 feb. p. 1166—1167.

¹¹⁾ Iorga, N. *Generalități cu privire la Studii istorice*. Ediția a IIE-a, Buc., 1944, p. 214.

¹²⁾ În: *Neamul românesc*, 1919, 27 dec.

Filigranele brașovene și tipăriturile chirilice din secolul al XVI-lea

Filigranologia ca știință auxiliară s-a dovedit tot mai eficace în vederea datării manuscriselor și tipăriturilor vechi. Astfel, la noi în țară, cercetătorul L. Demény a putut demonstra pe baza filigranelor hîrtiei folosite la tipărirea *Evangeliei slavo-român* (BRV¹⁾, I, nr. 25, 1586²⁾ că această tipăritură este în realitate precoresiană provenind din anii 1552—1553. Acest rezultat important și neașteptat a constituit un impuls pentru cercetările ulterioare.

O premisă necesară studiului amănunțit al filigranelor o constituie metoda adecvată de reproducere a lor, care permite obținerea de copii fidèle, fără ca să apară scrisul și tiparul. Singura metodă care îndeplinește aceste condiții este betaografia filigranelor cu ajutorul izotopilor radio-

sută pe sita de fabricare a hîrtiei. În aceste locuri hîrtia e mai subțire ceea ce face ca trecerea unor radiații, adecvat alese, să fie mai puțin stinjenită. Scrisul și tiparul pe hîrtia respectivă nu se reproduc datorită faptului că grosimea acestor straturi este neglijabilă față de grosimea hîrtiei. Pe filmul radiografic se obține, deci, un desen în linii negre a filigranului pe un fond mai deschis, care la rîndul lui conține și liniile sitei-suport folosite.

Pe baza a 1123 documente datate, provenite din Arhivele Statului Brașov, Sibiu și Cluj, am întocmit o colecție de filigrane care permite identificarea a opt tipuri de filigrane³⁾, a căror frecvență și perioadă de fabricare sînt redată în tabelul de mai jos:

Tipul de filigran	Perioada de fabricare	Nr. variante- lor de filigrane	Nr. documen- telor găsite	Media anuală de documente
I	1516—1551	14	52	9
II	1546—1551	6	7	1
III	1552—1555	12	14	3
IV	1556—1560	10	110	22
V	1562—1589	66	838	31
VI	1586	2	2	—
VII	1587	4	4	—
VIII	1589—1600	16	96	8
Total		130	1123	

activi, aplicată și de noi la studiul evoluției filigranelor din documente și tipărituri vechi scrise pe hîrtie brașoveană din secolul al XVI-lea. Betaografia se bazează pe diferența de grosime a hîrtiei la locul filigranului. Filigranul este urma — amprenta — în hîrtie a unei figurine de sîrmă cu-

Aceste tipuri principale de filigrane provin de la aceleași figurine confecționate din sîrmă și cusute pe sitele de fabricare manuală a hîrtiei. Datorită folosirii în același timp a două

³⁾ Figurinele acestor tipuri de filigrane (numerate de la I la VIII) sînt redată în fotografiile reproduce la paginile 422, 423, 424. Ele au fost obținute prin metoda betaografiei filigranelor cu ajutorul izotopilor radioactivi, fiind copii pozitive ale betaografiilor originale.

¹⁾ BRV = Bianu, I., Hodoș, N. și Simlonescu D.: *Bibliografia Românească Veche*, Buc., 1903—1944, vol. I—IV.

Tipul I

Tipul I*)

Tipul II cu vulpe

site, tipurile principale apar cu mici modificări ca subtipuri concomitent folosite în același lot de hîrtie. Datorită uzurii în urma solicitărilor mecanice, fiecare subtip poate apare, la rîndul său, ca variantă distinctă în cadrul unei serii evolutive.

Toate cele opt tipuri principale de filigrane brașovene reprezintă stema Brașovului, un trunchi cu rădăcini, cu o coroană așezată deasupra. Se disting două concepții stilistice deosebite în executarea acestei steme: primele patru tipuri de filigrane folosite în perioada 1546—1561 reproduc naturalist această stemă. Dintre ele, primele două tipuri, introduse concomitent în Fuchs. După 1561, noul maistru, Hans Fröh (Frue), conține în plus, în primul an de fabricare a hîrtiei, figura unei vulpi, semnul coproprietarului Hans Fuchs. După 1561, noul maistru, Hans Zipser, introduce și noua formă stilistică de filigran brașovean unde elementele stemei sînt introduse în cadrul unui scut, formă mai rezistentă față de solicitările procesului de producție. După 1565, cînd moare Hans Zipser — precum și proprietarul morii de hîrtie, judele Johannes Benckner — tipul de filigran introdus de el se va mai folosi pînă în anul 1589, perioadă în care nu se mai cunosc decît calfe. Figurinele acestor filigrane se vor muta anual de la o sită la alta, dînd naștere la cele 66 de variante găsite în 838 documente. Între anii 1567—1584, moara de hîrtie s-a aflat în proprietatea Agnetei Hutterin, fiica lui Benckner. Ea a condus cu succes activitatea de fabricare și difuzare a hîrtiei, această perioadă constituind apogeul în evoluția întreprinderii, cu toate că, în 1563, apare concurența hîrtiei fabricate la Cluj și, în 1573, a celei fabricate la Sibiu. Faptul că în această perioadă nu apar în documente suprapuneri de variante de filigrane succesive, decît scurt timp după introducerea variantei noi, denotă lipsa de stocuri de hîrtie. Hîrtia era cumpărată în cantități strict necesare, datorită prețului ridicat de circa 1 leu pentru o coală de hîrtie¹⁾, și folosită imediat. Lipsa suprapunerilor de filigrane ușurează mult încercările de datare cit mai exactă.

¹⁾ Vulpea apare numai în anul 1546 și la începutul anului 1547, vulpea din tipul I fiind plasată pe cealaltă jumătate a colii de hîrtie.

²⁾ Un top de hîrtie (= 500 coli) costa circa 1 florin, echivalent azi cu circa 500 lei.

Datarea unor tipăriți chirilice din secolul al XVI-lea

Compararea filigranelor găsite în tipărițile vechi cu date cunoscută confirmă întru totul indicațiile repertoriului de filigrane. De remarcat că tipografiile vechi foloseau hîrtie recent fabricată, aprovizionîndu-se treptat cu cantitățile necesare de hîrtie.

Dintre tipărițile lui Johannes Honterus, editate între anii 1535—1549, numai ultimele, de după 1546, sînt executate pe hîrtie brașoveană. Honterus nu s-a putut bucura decît scurt timp de existența unei surse mai ieftine de hîrtie, cu toate că influenței lui se datorează și întemeierea morii de hîrtie. Dar și urmașul lui, Valentin Wagner, moare în anul 1557, așa că Benckner trebuie să-și caute alt tipograf pentru plasarea hîrtiei, comandînd în anul 1556 la meșterii tipografi Oprea și Coresi editarea *Octoiului slavon* (BRV IV, nr. 3). Încercarea s-a dovedit reușită. După un interval de timp în care Coresi tipărește la Tirgoviște pe hîrtie brașoveană *Triod-penticostarul slavon* (BRV, I, nr. 9), Benckner întreprinde, începînd cu anul 1559 și pînă la moartea lui, survenită în 1565, o adevărată acțiune de editare a cărților chirilice executate de Coresi și diaconul Tudor, încercînd totodată și propagarea reformei prin cărți tipărite în limba română. În perioada 1563—1565 există o lacună în cunoașterea activității lui Coresi, negăsindu-se tipăriți care să-i aparțină, iar cele două tipăriți presupuse ca fiind tipărite în acest interval de timp, filigranologic se dovedesc a proveni din anii de după 1565. Se pare că disponibilul de hîrtie brașoveană din anii 1563—1564 a fost livrat tipografiilor din Cluj și Debrețin, care numai după această dată vor folosi hîrtie de producție clujeană. Ipoteza, sub rezerva verificării, explică, dintr-un punct de vedere, lipsa de tipăriți coresiene din acești ani. De altfel, ultima carte tipărită din inițiativa lui Benckner a fost „scoasă” în 1565 de un alt tipograf (Călin).

Politica principelui Transilvaniei, Ioan Sigismund, care sprijină tendințele de calvinizare și de introducere a limbii române în slujba religioasă ortodoxă, se reflectă și în activitatea lui Coresi din anii 1566—1571 care va tipări acum patru cărți în limba română și două în limba slavonă. Filigranologic *Apostolul românesc* (BRV

Tipul III

Tipul IV

Tipul V

I, nr. 12, 1563?) provine din anii 1566—1567, iar *Tîlcul evangheliilor și molitvenic* (BRV I, nr. 13, 1564?), tipărit din inițiativa nobilului maghiar Forró Miclăuș pe hîrtie clujeană, datează din anii 1567—1568. Acum apar prima dată și tipărițile unui alt ti-

Tipul VI

Tipul VII

Tipul VIII

pograf brașovean, Lorinț, cum ar fi *Octoiul slavon* (BRV IV, nr. 6, 1567). Exemplarul aflat în posesia Academiei Republicii Socialiste România conține însă în prima treime filigrane brașovene care vor fi folosite în documente abia începând cu trimestrul I al anului 1568, iar singura foaie a *Octoiului slavon* (BRV I, nr. 27, 1580?) conține același filigran. Specialiștii vor dovedi dacă aceste tipărituri sînt identice și vor clarifica problema datării. *Liturghierul slavonesc* (BRV I, nr. 33, 1588?) filigranologic se dovedește a proveni din jurul anului 1569 și trebuie atribuit lui Coresi da-

torită caracterului literelor folosite, cu toate că activitatea lui în acest timp este foarte încărcată. Din punct de vedere filigranologic se poate confirma datarea pentru anul 1570 a *Liturghierului românesc*, executat probabil înainte de tipărirea *Psaltirei române*. Perioada de două luni de tipar, posibilă de altfel, precum și prețul de 32 dinari (1 florin = 100 dinari) față de un florin, cît costa *Psaltirea română*, indică faptul că această carte nu trebuie să fi fost mult mai voluminoasă decît fragmentul păstrat pînă astăzi. Succesul activității tipografice îl îndeamnă probabil pe Coresi să cumpere a doua presă tipografică, dar ciștigul lui, se pare că, nu a fost prea ridicat, deoarece cu această ocazie rămîne dator cu o parte din prețul de cumpărare, cum reiese dintr-o sentință judecătorească brașoveană din anul 1570.

Moartea principelui calvin înseamnă și pentru Coresi începutul unei perioade noi de activitate, caracterizată prin editarea aproape exclusivă de cărți slavone. Numai ultima tipăritură, cunoscută de a fi sigur de origine coresiiană, apare în limba română, și anume *Evanghelia cu învățătura* din 1581, comandată de judele săsesc Lukas Hirscher. Cu ajutorul filigranologiei se pot aduce precizări și în această perioadă. *Psaltirea slavonă* (BRV I, nr. 16, 1574?) trebuie să provină din anii 1572—1573; tot în 1573 trebuie să fi fost tipărit și *Octoiul slavon* p. I (BRV I, nr. 17 cu datare greșit interpretată pentru anul 1574), urmat de *Evangheliarul slavon* (BRV I, nr. 31, Coresi și Mănăilă, 1583), terminat cel mai tîrziu în anul 1575. Descrierea *Evangheliarului slavon* în BRV se bazează pe analiza unui exemplar aflat la mănăstirea Hilandar, însă exemplarul cercetat la Biblioteca Academiei poate că nu este identic cu cel de la această mănăstire. Vizita unui preot trimis de voievodul muntean la Brașov la 11 iunie 1573, în legătură cu tipografia, ar putea însemna terminarea *Psaltirei slavone* și aducerea comenzii *Evangheliarului slavon*, *Octoiul slavon* p. I fiind în lucru. Datarea propusă pentru anul 1576 a *Psaltirei slavone* (BRV I, 18,) se poate confirma filigranologic. Fragmentul *Pravilei sfinților apostoli* (BRV IV, nr. 10, 1570—1580) nu conține filigrane, totuși există indicații filigranologice care pledează pentru anii 1577—1578 ca perioadă de tipar. Atît Coresi cît și Lorinț vor tipări

după 1578 în alte orașe, și anume la Bălgrad și Sas-Sebeș, folosind în parte hirtie sibiană. Excepție în acest context face tipărirea *Evangheliei cu învățătură*, amintită mai sus. Aceste fapte trebuie puse în legătură cu chemarea la Brașov, în anul 1578, a tipografului sibian Johannes Nyroescherer, dar activitatea lui se mărginește numai la tipărirea unor cărți latine între anii 1580—1581.

Coresi pare să fi murit după 1581, iar fiul lui, Șerban, va tipări încă câteva cărți, dintre care *Psaltirea slavonă și română* (BRV IV, nr. 14, 1578) trebuie să provină din anii de după 1588. Analiza acestei cărți încă nu este încheiată, însă, tipărirea ei trebuie să fi avut loc numai între anii 1589—1590 sau în anul 1594, ultimul an fiind mai probabil. Filigranologic s-a putut demonstra identitatea *Liturghierului slavon* (BRV I, nr. 32) din 1588 cu un *Liturghier slavon* (BRV IV, nr. 8), datat greșit pentru anii 1568—1570. Din punct de vedere filigranologic, anul 1588 ca an de tipar este posibil, însă, tipărirea poate să fi avut loc cu probabilitate mai mare în anul 1587, ipoteză care trebuie verificată.

Tirajul tipăriturilor coresiene

Cu ajutorul unei metode originale s-a putut deduce și tirajul aproximativ al unor ediții chirilice și anume pe baza repartiției diferitelor variante de filigrane într-o tipăritură. Tirajul astfel determinat variază între 80 și 400 de exemplare. La cărțile cu perioadă de tipar cunoscută, s-a putut deduce și obiceiul — probabil aplicat la toate tipăriturile — de a tipări într-o zi de lucru o coală de tipar pentru întreaga ediție, meșterul efectuând zațul, iar „ucenicii” tiparul propriu-zis. Din tirajul și numărul colilor de tipar se poate calcula mai departe necesarul de hirtie pentru o ediție, care se cifrează în medie între 3 și 6 baloturi (un balot = 5000 de coli de hirtie de tipar). Media producției de hirtie a unei mori de hirtie din secolul al XVI-lea este apreciată a fi de 40 de baloturi⁴⁾. Consumul de circa 10 baloturi de hirtie anual, de către tipografia română reprezintă 25% din producția totală de hirtie brașoveană, o cifră importantă care explică interesul proprietarilor morii de hirtie față de activitatea tipografică. În averea familiei Benckner se

găsesc, în anul 1585, 111 volume de cărți chirilice, fapt care demonstrează legătura intimă între tipografia coresiană și proprietarii morii de hirtie. Nu este exclus ca difuzarea cărților chirilice să fi fost efectuată de către membrii familiei Benckner, cunoscute fiind legăturile multilaterale întreținute de către conducerea orașului Brașov cu autoritățile politice și religioase din Țara Românească și Moldova.

Datarea unor manuscrise

Cercetările provizorii arată că față de numărul mare de manuscrise slavone și române numai câteva conțin filigrane brașovene, impunând ipoteza de lucru potrivit căreia manuscrisele pe hirtie brașoveană să fie chiar de proveniență brașoveană. Dintre cele patru manuscrise cu filigrane brașovene depistate până acum, două provin într-adevăr din Brașov: *Psaltirea Scheiană* și *Manuscrisul slavon nr. 27* (în posesia Bisericii „Sf. Nicolae”, Brașov).

Din punct de vedere filigranologic, *Psaltirea Scheiană*, precum și *Mineiul slavon nr. 124* (Biblioteca Academiei) conțin câteva coli de hirtie brașoveană, filigranele provenind din anii 1573—1574. Datarea ambelor manuscrise trebuie însă confirmată și prin studii hirtiene de import cu filigranul „mistreț”, folosită la majoritatea fiilor acestor manuscrise.

Ultimele două manuscrise studiate, *Manuscrisul slavon nr. 27* (Biserica „Sf. Nicolae”, Brașov, nedatat) și *Liturghierul slavon* (mss. nr. 28 din Biblioteca Academiei, nedatat) conțin în întregime hirtie brașoveană. Filigranologic se dovedește că primul manuscris provine din 1578, iar ultimul din anul 1586, premergând retipărirea *Liturghierului slavon* din 1588.

Gebhard BLUCHER

Bibliografie

- Bacîru, L. *Valoarea documentară a filigranelor, cu privire specială asupra cărților românești tipărite în secolul al XVI-lea*. Studii și cercetări de documentare și bibliologie, 7, nr. 3, 1965, p. 273—298.
- Binder, Pavel și Huttmann, A. *Cu privire la datarea și geneza Cazaniei I, tipărită de diaconul Coresi*. Limba română, 16, nr. 2, p. 109—117.

⁴⁾ Bogdán, I. *A Magyarországi papírtipar története, 1530—1900*, Budapest, 1963.

TITU MAIORESCU critic și îndrumător al culturii

(50 de ani de la moartea sa)

Încă înainte de a se fi stabilit în țară și de a fi devenit fondator al *Juiniții* (1863) și al *Convorbirilor literare* (1867), în timpul anilor de studii la Viena, Maiorescu a avut o primă confruntare de idei, oarecum prevestitoare pentru evoluția și soarta sa de mai târziu.

Cercetătorii și biografii lui Maiorescu nu au valorificat aproape de loc unele documente editate în 1944 (*Convorbiri literare*, nr. 1, 1944), care aduc mărturie despre această manifestare de tinerete aparținând epocii vieneze, când elevul de la Theresianum număra doar 17—18 ani. Ne referim la documentul biografic numit de Maiorescu *Un fragment din tineretea mea* și la un *Apendice II* conținând o corespondență filozofică a tinărului cu fata contelui Coronini-Kronberg, căreia Maiorescu i-a fost meditator (1856—1859) și pentru care nutrea sentimente de natură mai intimă. Puțin mai în vîrstă poate decît el, tinăra contesă era înflăcărată de idealurile umanitare și democratice ale revoluțiilor de la 1848. Precum re-

Blücher, G., Coliban, T., Huttmann, A., Nussbächer, G., Godri I. *O nouă metodă de reproducere a filigranelor și posibilitățile ei de aplicare*. Sub tipar, în *Revista Arhivelor*.

Bogdan, D. P. *Din paleografia slavo-română*. În: *Documente privind istoria României*. Vol. I, *Introducere*. [Buc.], Editura Academiei, 1956, p. 79—168.

Bogdan, I. *Documente privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul și cu Țara Ungurească în secolul XV și XVI*. Vol. I 1412—1508, Buc., 1905.

Candrea, I. A. *Psaltirea Scheiană*. Buc., 1916, vol. I.

Demény, L. *O tipăritură slavo-română precocesiană*. *Studii*, 18, nr. 5, 1965, p. 1001—1038.

Gross, J. *Kronstädter Drucke 1535—1886*, Brașov, 1886.

Jakó, Zs. *A romániai papirtörténeti irodalom és e kutatások útja a jövőben*. *Könyvtári szemle*, 10, nr. 3, 1966, p. 135—138.

Mareș, Alexandru. *Cînd și unde s-au tipărit Tilcul evangheliilor și Moltivenicul românesc?* *Limba română*, 16, nr. 2, p. 119—130.

Pall, F. *Cu privire la activitatea de tipografie a lui Coresi*. *Studii și cercetări de bibliologie*, 3, 1960, p. 267—272.

Panaiteșcu, P. P. *Inceputurile și biruința scrisului în limba română*. Buc., Editura Academiei, 1965, 231 p.

Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt in Siebenbürgen. Vol. I, Brașov, 1886.

Weiss, K. Th. *Handbuch der Wasserzeichenkunde*. Leipzig, 1962.

În scopul continuării cercetărilor relatate în articolul de mai sus, autorul adresează un apel către toți cititorii revistei noastre, lucrători în bibliotecă, arhive, de a-i semnala existența și a altor manuscrise, cărți sau fragmente de cărți slavo-române din secolul al XVI-lea, neidentificate pînă în prezent, spre a le cerceta prin metoda beta-grafiei filigranelor cu ajutorul izotopilor radioactivi.

Correspondența în această problemă poate fi trimisă pe adresa:

Gebhard BLÜCHER

Brașov, Str. Curcanilor nr. 8

zultă din scrisorile amintite, gimnazialul Maiorescu își formase încă de pe atunci o altă concepție ideologică, față de care tinăra aristocrată cu porniri generoase n-a ezitat să-și exprime repulsia și adversitatea. „Cînd te-am cunoscut — îi scria eleva meditatorului — erai cu totul democrat. Te exaltați pentru «Libertate», urgiseai orice despotism, cu un cuvînt sentimentele d-tale erau cele ale unui om generos. Azi calci în picioare cele mai nobile simțăminte... Umanitatea, această poezie a inimii, această muzică a sufletului nostru nu este pentru dumneata decît o amărăciune otrăvicioasă, care se desprinde din acea satiră în care îți bați joc de cele sfînte. Acum vorbești ca un zelos partizan al principiilor absolute, aperi aristocrația și ești cel mai violent apărător al despoșilor mizeri. Eu însă strig cu entuziasm: trăiască libertatea! Trăiască Republica!”

Această primă confruntare de opinii din tinerețe se va repeta nu o dată în viața lui Maiorescu și, mai tirziu, în țară, concepțiile sale vor fi întimpinate adeseori cu acuzații de felul celor aduse împotriva-i de tinăra contesă din Viena. Dacă învinuirile fetei conțineau în ele, pe lângă multe exagerări, și un oarecare miez de adevăr, răspunsul și precizările date atunci de Maiorescu, în legătură cu ideile sale, sînt cît se poate de grăitoare pentru concepția lui de mai tirziu, în părțile ei slabe și negative, dar mai ales în acelea pozitive care vor face din el un critic și un îndrumător al culturii românești. Scrisorile arată că, încă de la Viena, Maiorescu își pierduse, în parte și sub influența mediului școlar, entuziasmul ideologic juvenil, fără a pierde însă, o dată cu el, credința și convingerea în progresul umanității pe calea luminării treptate, prin știință și cultură, a popoarelor. Se pare că ciocnirile tragice dintre revoluționarii români și unguri de la 1848 l-au impresionat într-atît pe Maiorescu, încît el, evident în mod greșit, va condamna ca neraționale violența și răsturnările revoluționare în politică. „O revoluție cu succes este o operă de veacuri” — spunea el. „Repet încă o dată: înțîi trebuie să fie luminat poporul. Mijloacele pentru aceasta sînt diferite; însă violența nu este un mijloc pentru aceasta. Nenorocirea, blestemul întregii omeniri este numai prostia, apoi superstiția, prejudecățile

pe care le datorează originii”. Condamnînd însă răsturnările violente, Maiorescu pune un mare preț pe transformările lente și temeinice, bazate pe cultură, pe știință și pe educație. „Omul este cu atît mai netrecnic cu cît este mai puțin iubit și stimat de mai puțini oameni. Dacă știința se îndepărtează de omenire nu valorează nimic. De ce înveți? Dacă nu pentru binele semenilor sau dintr-un egoism nebun, dacă înveți pentru oameni și nu pentru binele lor, înseamnă vanitate. Abia după ce vei simți că este de datoria fiecăruia să se formeze pe sine pentru cei mai buni dintre oameni, numai atunci vei putea face ceva. Acesta este lucrul mare cu adevărat: a scoate din sine cu plină conștiință adevărul etern și a-l introduce în viață”. Ce rezultă din aceste rînduri? Îndărătul măști reci a ideilor, descoperim un Maiorescu însuflețit de aspirațiile nobile și altruiste, deși, pe de altă parte, concepțiile sale filozofice și politice ne înfățișează un om lipsit de elanuri mari, nefiresc de maturizat, scrutător, distant. În realitate, psihologia tinărului apare mult mai complexă. „Soru-mea mă numește un rece realist, un sistematic. Eu *rece* și realist?! O, Doamne, Doamne — de ce nu ești?”

Încă din timpul școlărității, Maiorescu vedește o mare sirguință de a se cultiva și lumina pe sine și în același timp o dorință vie de a comunica altora gîndurile sale. Exigent față de sine însuși, viitorul critic tratează cu asprime și ris grosolăniile colegilor săi, fii de nobili austrieci, atrăgîndu-și multe dușmăanii. „Dacă sînt zece, dintre 280, care mai vorbesc cu mine! Aceștia sînt numiți discipolii mei, iar eu însumi maestrul lor”. El își bate joc de purtările năzuroase, cu fumuri aristocratice: „Pe acela îl iau tot în ris... pentru ca nu cumva să gîndească nemții că m-am speriat de «conte» al lor”. Prețuiește mult pe un coleg al său care „nu studiază numai pentru testimoniu, ci pentru că *vrea*”.

Cînd se întoarce în țară, după terminarea studiilor, Maiorescu este un intelectual deplin format, cu o temeinică pregătire filozofică, literară și științifică, în același timp plin de rivnă de a-și transpune în viață cunoștințele, de a împărtăși altor oameni, tinerilor mai ales, luminile cu care era înzestrat. Contactul cu viața din țară îi dezvăluie însă existența

multor neajunsuri și defecte pe tărîmul culturii, învățămîntului, literaturii etc., neajunsuri cu care nu se poate împăca. Aceasta îl determină la o atitudine critică generală.

Pentru a face critica unei culturi și a îndrepta această cultură pe o cale mai bună, se cere întii o serioasă pregătire și cultură proprie, apoi un ideal mai înalt despre valorile culturii. Alături de alți tineri din epocă, Maiorescu a fost omul care, exigent cu sine și cu alții, a știut să răspundă acestor cerințe. Generația premergătoare de intelectuali pașoptiști, legați de popor, și-au îndeplinit în bună parte misiunea istorică dînd viață idealurilor progresiste ale făuririi unei Românie moderne, unite, democratice și independente. Dar într-o perioadă de transformări rapide pe toate planurile, cum a fost la noi aceea de după 1848, s-au ivit în cultură, inevitabil, multe confuzii, erori, exagerări într-un domeniu sau altul. Titu Maiorescu a văzut cu ochi pătrunzători aceste fenomene în cultura noastră și le-a spus unei critici energice, dar drepte. Exagerările și greșelile pe care el însuși le-a făcut în această critică i-au atras din partea contemporanilor progresiști învinuiri de felul celor pe care le primise la Viena, ca medita-tor. Însă critica dreaptă i-a cîștigat, de asemenea, prieteni și aliați, în primul rînd pe tinerii de talent din toate părțile: Slavici, Eminescu, Caragiale, Al. Xenopol etc. Celor care tăgăduiau sau respingeau necesitatea criticii în cultură, Maiorescu le-a răspuns cu următoarele cuvinte memorabile:

„Oare din starea imperfectă a unei epoce, poporul s-a ridicat lăudîndu-și imperfecțiunea, sau s-a ridicat criticînd răul pentru a prepara binele? Din momentul în care se recunoaște că sîntem în tranzițiune, din acel moment se recunoaște legitimitatea criticii și se osîndește lenevirea ce așteaptă binele în viitor fără nici o luptă și care, văzînd răul, îl măgulește cu speranța că se va îndrepta de la sine. De la sine nu se îndreptează nimic în capetele unei generațiuni: căci orice cultură este rezultatul unei lucrări încordate a inteligenței libere, și datorită de a afla adevărul și de a combate eroarea, se impune fără șovăire fiecărui om care nu se mulțumește cu existența sa privată de toate zilele, ci mai are o coardă în sine, ce răsună la fericirea și nefericirea națiunii din care s-a născut“.

În numele acestui principiu general al criticii ca mijloc de îndreptare și înaintare spre mai bine, Maiorescu a combătut cu energie o serie de rătăcirii și tendințe greșite din sinul culturii noastre de atunci, începînd cu orientările greșite în domeniul limbii literare, cu imitațiile și copierea meșteșugită după scrierile străine în literatură, cu „beția de cuvinte“ în știință și publicistică, cu metodele bucheriste din școală, mergînd pînă la condamnarea demagogiei și șovinismului în politică.

Dar însemnătatea și rolul lui Titu Maiorescu nu s-au redus la critica generală a neajunsurilor culturii noastre dintr-o epocă dată. El a fost în același timp și un îndrumător al culturii, un „spiritus rector“ pentru multe activități și domenii culturale. În această privință, meritele sale sînt multiple și Tudor Vianu, unul dintre cei mai serioși cercetători ai operei lui Maiorescu, a stabilit cu toată rigoarea științifică aceste merite, enumerîndu-le punct cu punct într-un articol din 1963 (în *Viața Românească*, nr. 8, 1963; reprodus în *Studii de literatură română*, 1965). În același articol Tudor Vianu a pus în lumină și aspectele negative din viața lui Maiorescu: politicianismul, conservatorismul social și ideologic, idealismul filozofic etc.

În activitatea sa de îndrumare a culturii, Maiorescu s-a călăuzit de cîteva principii mai generale, care ar putea fi formulate în chipul următor: cerința de *adevăr* în știință, cerința de *frumos* în artă, cunoștințe *temeinice* și *reale* în învățămînt. Pentru realizarea lor, Maiorescu recomandă adaptarea cunoașterii la natura și specificul lucrului cercetat, adică *obiectivitate*; potrivirea mijloacelor de acțiune la scopul urmărit, adică *realism* și *eficacitate* în acțiunea practică. El a pus un deosebit accent pe felul *cum* se face sau trebuie făcut un lucru, pentru înfăptuirea unui scop oarecare. A gîndi bine și clar scopul, a vedea cu ce mijloace reale poate fi atins, a urmări cu energie realizarea lui — iată cîteva reguli ce se desprind din activitatea sa de îndrumare. El a criticat mereu folosirea de mijloace care compromit realizarea scopului, după cum a vestejit cu asprime irosirea în lu-

cruri de prisos a timpului, a energiei morale și materiale de care dispune un popor. „Nu te poți juca nepedepsit cu această sumă a puterilor, cu capitalul întreprinderii de cultură într-un popor. Timpul, averea, tăria morală și agerimea intelectuală ce le întrebuițezi pentru o lucrare de prisos, necum pentru o lucrare greșită, sînt în veci pierdute pentru lucrarea cea trebuincioasă și adevărată”. Cînd reprezentanții latinismului au încercat să introducă etimologismul în scrierea limbii române sub motivul că noi sîntem de „viță latină” și trebuie deci să ne latinizăm limba, Maiorescu le răspunde cu tărie: sîntem de viță latină, dar sîntem în primul rînd români și poporul român și-a făurit o limbă a sa proprie, cu înțelesuri proprii. Intrucît „misiunea principală a cuvintelor este de a fi purtătoare de înțeles”, noi trebuie să ne conformăm „geniului propriu al limbii române” și să scriem astfel încît să fim înțeleși de întregul popor. Nu putem să luminăm și să ridicăm poporul la cultură dacă nu vorbim o limbă pe care s-o înțealeagă toți. În predarea cunoștințelor în școală, Maiorescu cere metode și manuale care să ușureze înțelegerea și învățarea temeinică de către elevi. În privința poeziei și artei el formulează îndrumări juste, cerînd respectarea condițiilor estetice și „adevărului estetic” în exprimarea ideilor sau în zugrăvirea realității sociale și naționale. El a acordat o mare prețuire poeziei populare, recomandînd realismul popular în literatură și inspirația din viața poporului.

Din numeroasele îndrumări și indicații pe care le-a dat culturii noastre reiese grija permanentă a lui Maiorescu de a face ca activitatea și operele de cultură să fie fructuoase și prețuite de cit mai mulți oameni, în epoca sa și în viitor. Tudor Vianu a subliniat cu tărie acest fapt, arătînd că „dacă opera și acțiunea lui Maiorescu n-ar fi existat, ar fi lipsit un factor prețios din dezvoltarea modernă a literaturii și culturii noastre. Direcția progresului nostru a trecut prin Maiorescu”. În pofida tributului plătit de Maiorescu politicii și politicanismului burghez al epocii, prioritate și importanță hotărîtoare în ochii săi au avut întotdeauna problemele culturii, așa cum a declarat el însuși enumerînd activitățile la care a ținut

mai mult: „La mine, întii de toate a fost literatura (prmissima!): poezie, novelă, roman, dramă și celelalte; al doilea, profesoratul; al treilea, am fost scriitor (volumele de *Critice*); și numai în al patrulea rînd politica...”

Pentru dragostea arătată de Maiorescu literaturii, învățămîntului și culturii românești, cinștim astăzi memoria lui.

M. DEZBAN

Calistrat Hogaș

(1847–1917)

Născut în Tecuci, la 19 aprilie 1847, Calistrat Hogaș descinde dintr-o familie răzăsască mai răsărită, care înlesnește bunicului său, Dimitrie Hogaș, să ajungă preot, iar acesta, potrivit obiceiului, transmite harul fiului, Gheorghe Dumitriu, tatăl scriitorului.

Fiindu-i hărăzită de părinți aceeași carieră, Calistrat Hogaș începe învățătura la vârsta de șase ani, cu un călugăr, însă, neavînd chemare către

viața preotească, este înscris la școala publică, în clasa a IV-a, pe care o absolvă cu distincție. În 1860 devine elev al Academiei Mihăilene, citind cu nesăț cărțile din biblioteca acesteia și formându-și astfel o bogată cultură literară, clasică și modernă, în special în limbile franceză și italiană. Terminând cursul liceal, cu mențiunea „cum laude”, în 1867 se dedică studiului literelor la Universitatea din Iași, unde urmează numai doi ani (cel de-al treilea fiind echivalat de fapt printr-un concurs), în urma căruia i se acordă o catedră la gimnaziul comunal din Piatra Neamț.

În acest timp se produce și debutul literar al lui Hogaș în gazeta *Correspondența provincială* din Piatra Neamț cu două poezii despre geneza florilor *Legenda lacrimioarei*¹⁾ și *Legenda florei de „Nu mă uita”*²⁾ care, deși nu atestă prea multă originalitate, nu sînt lipsite de grație, prima amintind, prin versul ei suav, adumbrit de o vagă melancolie, de *Păstorul intristat* a lui Cirlova. În 1875—76, Hogaș ia parte la campania contra guvernului conservator Lascăr Catargiu, fapt ce a atras înlăturarea sa de la direcția școlii și mutarea la Tecuci, unde se înființează un „gimnaziu real comunal” la 1 septembrie 1878, o dată cu venirea noului profesor. Peste doi ani este numit profesor de istorie la Școala normală „Vasile Lupu” din Iași, unde funcționează puțin timp, revenind la Piatra, unde face să apară *Situațiunea*. De data aceasta, profesoratul său este de mai lungă durată, între 1881—86, vreme cînd îl cunoaște pe Caragiale, care era atunci revizor școlar al județului Neamț (1881—82). De la 10 mai 1881, Calistrat Hogaș figurează printre redactorii revistei *Asachi*, debutînd aci în anul 1882, prin scrierea *Amintiri din călătorie*, în care sînt deja configurate trăsăturile distinctive ale talentului său.

De aci înainte încep peregrinările, ca profesor de istorie, română și franceză la Alexandria, între anii 1886—91, de română și istorie la Roman, pînă în 1899, cînd e numit la Liceul internat „C. Negruzzi” și la Liceul Național din Iași, unde va duce o viață mai liniștită. În 1906, revista *Viața Românească* îi retipărește amintirile de drumete într-o formă modificată, im-

punindu-l atenției cercurilor literare. Aci va publica, pînă în 1912, scrierile sale memorialistice mai cunoscute: *Floricea, Spre Nichit, Părintele Ghermănușă, Singur, La Tazlău, Cuconu Ionuță Hrisanti, Cucoana Marieta, Părintele Iovinadie, Ion Rusu, La Pingărași, Pe Șeștina, Gheorghe Paiu*. La inițiativa lui Ibrăileanu, revista ieșeană anunța apariția primei ediții din *Pe drumuri de munte* în 1912, însă textul cules abunda în bizare greșeli de tipografie, încît s-a hotărît trimiterea lui la topit. În 1913 reîncepe tipărirea unei noi ediții, care cade pradă unui incendiu, așa încît volumul nu va fi cunoscut de publicul larg decît în 1914, cu trei ani înainte de moartea scriitorului.

Supus la atîtea tribulații de ordin administrativ, scriitorul nu și-a pierdut optimismul structural, moștenit poate din familie, în care dăinuia o atmosferă de plenitudine patriarhală. Retragerea lui în natură nu are la bază atît dezgustul pentru lumea convențională, cît dorința de a trăi existența în organicitatea ei elementară. El este un temperament robust, căruia privilegiștea lumii i se dezvăluie ca *tot*, fiind receptată prin toți porii ființei sale. Din acest motiv, descrierile nu excelează prin picturalitate, cum se dă uneori de înțeles, ci prin dozarea armonioasă a senzațiilor primite la toate nivelurile receptoare. Deși nu e prea întinsă, opera lui Calistrat Hogaș pare a cristaliza toate impresiile pe care le poate sugera peisajul, surprins în ipostaze infinite. La o privire superfluă, tablourile se succed cu monotonie, variînd prea puțin culorile; la o urmărire mai atentă însă, ele relevă de fiecare dată noi reflexe ale paletelor inepuizabile a scriitorului. Integrarea în universul montan, resimțit ca ordine firească a lumii, se face prin acordarea unei vieți distincte tuturor elementelor lui alcătuitoare. Harfa lui Hogaș, de proporții colosale, vibrează atît la vaerul de pe crestele carpatine, cît și la adierile line ale mireasmelor florale. El trăiește momente de frenezie delirantă, în mijlocul naturii dezlănțuite, dar și clipe de beatitudine celestă, cînd ființa sa vaporizează într-un elan extatic, în fața armoniei nedezmînițe a firii. Această bipolaritate a spiritului lui Hogaș se manifestă mai puțin în realizarea portretelor, care frapează prin nota de vitalitate debordantă (maica Filoftea, Axinia, Zamfira, Că-

¹⁾ *Correspondența provincială*, 1. nr. 5, 1874.

²⁾ *Ibid.*, nr. 7, 1874.

lina), prin șarjarea pînă la grotesc a trăsăturilor fizice și morale (Ion Rusu, Conul Georges, Anița, Părintele Ghermănuță). Ca un adevărat om al Renașterii, Hogaș jubilează la spectacolul lumii materiale, închinînd un adevărat imn vieții eliberate de chinurile abstenenței și ale prejudecăților. Considerată o vreme ca o apariție singulară, datorită gustului autorului ei pentru clasicitate, într-o epocă de pronunțat realism, opera lui Hogaș devzvăluie, la o cercetare mai atentă, numeroase filiații, în contextul literaturii române. Avînd ceva din bonomia și familiaritatea lui Alecsandri, din verva și locvacitatea lui Creangă cu care are numeroase afinități, Hogaș creează o lume de ciclopi, cu habitudini rudimentare, proiectați pe un fundal grandios, de măreție cosmică. Proza sa reprezintă una din verigile care leagă stilul modern de cel clasic, marcînd un moment important în evoluția genului la noi. Din ea descind, într-o anumită privință, povestirile lui Voiculescu, a căror cohortă de monahi pitorești nu poate fi înțeleasă pe deplin fără a aminti de strămoșul lor, volubilul și buclucașul Părinte Ghermănuță.

Vasile SANDU

Bibliografie (selectivă)

- Hogaș, C. *Pe drumuri de munte*. Iași, 1919. 353 p.; *Floricelca*. Nucleu, Buc., 1916, 88 p.; *În munții Neamului*. Cu o prefață de Mihail Sadoveanu. Iași 1921. 270 p.
- Hogaș, Calistrat. *Cuconul Ioniță Hrisanti*. Buc., 1938. 113 p.
- Hogaș, C. *Pe drumuri de munte*. Cu o introducere de Vladimir Streinu. 2 vol. Buc., 1944—1947.
- Hogaș, Calistrat. *Pe drumuri de munte*. Cu un cuvînt înainte de acad. Gala Galaction. Buc., E.S.P.L.A., 1952. 304 p. (Biblioteca pentru toți).
- Hogaș, Calistrat. *Opere*. Ediție îngrijită, cu glosar, bibliografie și studiu introductiv de Const. Ciopraga. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 530 p. (Clasici români).
- Hogaș, Calistrat. *Pe drumuri de munte*. Prefață și note finale de Const. Ciopraga, text stabilit și adnotat de C. Mohanu. 2 vol. Buc., E.P.L., 1965.
- Ciopraga, Constantin. *Calistrat Hogaș*. Buc., E.S.P.L.A., 1960. 261 p.
- Epure, Al. *Calistrat Hogaș. Contribuție la cunoașterea vieții și operei sale*. Roman, 1935. 53 p.
- Peneos, I. *Pompiliu. Viața și opera lui C. Hogaș*. Tecuci, tip. „Adam”, 1928. 36 p.
- Stăhiescu, D. L. *Calistrat Hogaș. Viața și opera lui*. Buc., „Cartea românească”, 1935. 126 p.
- Stăhiescu, D. *Scrisori inedite ale lui Calistrat Hogaș*. In: *Limbă și literatură*, vol. VI. Buc., 1962. p. 453—454.

SUB redacția cunoscutului istoric polonez G. Labuda, Institutul de istorie al Academiei de Științe a R. P. Polone editează o amplă bibliografie a istoriei țării, în 3 volume. Primul volum al monumentalei *Bibliografia istoriei Polski* înregistrează materialele consacrate perioadei de pînă la anul 1795. Volumele al doilea și al treilea se referă la perioada 1795—1918 și, respectiv, 1918 pînă în zilele noastre.

ÎN 1966, reuniunea anuală organizată de Zentralinstitut für Information und Dokumentation din Berlin a întrunit peste 200 de reprezentanți ai centrelor de informare și ai instituțiilor științifice din țară. Temele principale ale conferinței care a avut loc cu acest prilej au fost: stadiul actual al activității de informare, sistemele de informare științifică, informarea și documentarea asupra brevetelor.

LA Queen Elizabeth College din Londra, a avut loc, între 3 și 7 aprilie 1967, Conferința internațională privind învățămîntul în vederea formării de specialiști în documentarea științifică. Din tematica înscrisă în programul acestei conferințe, desfășurate sub auspiciile Comitetului pentru documentarea tehnică al FID, ale ASLIB, ale Institutului pentru informarea științifică și ale Oficiului de informare științifică și tehnică din Anglia, spicim: necesitatea învățămîntului pentru pregătirea specialiștilor din domeniul informării științifice; studiile necesare în vederea admiterii la cursuri; programul și structura cursurilor; numărul de cadre didactice și de cercetători disponibili.

ÎN TRE 13 și 20 august a.c., la Toronto (Canada) va avea loc al XXXIII-lea Consiliu general al Federației Internaționale a Asociațiilor de Bibliotecari (FIAB), iar între 25 și 31 octombrie, al II-lea Congres internațional de reprografie, la Köln (R.F. a Germaniei).

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ DIN PARIS a achiziționat o bogată colecție de manuscrise și scrisori ale lui Heinrich Heine. Din această colecție fac parte 223 de scrisori, 100 de foi manuscrise cu poezii și fragmente de poezii, 32 de manuscrise ale unor lucrări în proză și alte documente. Toate acestea cuprind date interesante asupra anilor din viața marelui poet german în care acesta a locuit la Paris și asupra situației social-politice a Franței din acea perioadă.

Inercînd să-şi apere bunurile, unii vechi posesori de manuscrise au recurs la mijloace inedite, dar de o eficacitate îndoielnică. Codexul Alexandrin, manuscris datînd din secolul al patrulea, păstrat la British Museum din Londra, poartă următoarea inscripție: „Această carte este destinată camerei patriarhale a oraşului Alexandria. Cel ce o va sustrage va fi excomunicat şi exclus din sinul bisericii şi al comunităţii. Athanase cel Smerit”.

După cum menţionează Vossius în *Comentarii asupra lui Catul*, întocmai ca la greci, la Roma copistul (*bibliographus*), legătorul (*bibliopegus*) şi vînzătorul de cărţi (*bibliopola*) nu erau decît una şi aceeaşi persoană, aceste trei indeletniciri fiind reunite în mîinile celui ce se numea *librarius*.

Biblioteca despre a cărei existenţă istoria cunoaşte cea mai veche menţiune este cea pe care regele egiptean Osimandias (Ramses al II-lea) a păstrat-o în imensul său palat din Teba. Deasupra intrării bibliotecii sacre, informează Diodor din Sicilia, sta scris: Farmacia sufletului.

Una din căile prin care şi-a îmbogăţit colecţiile celebra bibliotecă a antichităţii din Alexandria în timpul lui Ptolemeu al III-lea Evergetul, unul din succesorii lui Ptolemeu Soter, întemeietorul ei, dovedeşte ingeniozitatea acestuia: din ordinul său, toate cărţile greceşti aduse în Egipt erau confiscate şi trimise Muzeului din Alexandria unde copiştii le transcriau. Copiile erau date proprietarilor, iar originalele rămîneau în păstrarea bibliotecii. Imprumutînd de la Atena operele lui Sofocle şi Eschil, Ptolemeu s-a îngrijit de transcrierea lor, iar pentru a-i despăgubi pe proprietari de pierderea originalelor, rămase în Egipt, le-a trimis acestora copiile şi cite 15 talanţi.

Un bibliofil din secolul al XVII-lea, Bigot, susţinea că cel mai prielnic timp pentru cumpărarea de cărţi era ajunul sărbătorilor şi ziua următoare acestora. Explicîndu-se, el spunea că în ajun librarii vînd ieftin, pentru a agonisi rezerve băneşti, dar a doua zi după sărbătoare fac la fel pentru a-şi umple pungile golite între timp.

Cea mai scurtă carte din lume a fost realizată la Belgrad. Ea e intitulată Războiul şi conţine o mare hartă geografică; în prim plan se vede o mulţime care strigă în cinci limbi: NU!

Cea mai mare carte din lume, realizată după o idee a scriitorului Hugo Klaus, are 2,35 m înălţime. Cele 6 pagini ale sale din plexiglas sînt montate pe aluminiu şi cuprind 4 desene şi un poem în limba engleză al scriitorului menţionat.

Cartea cea mai mică din lume a fost confecţionată de Mihai Iadrstii din Ucraina care a tipărit Cobzarul lui Taras Şevcenko. Avînd mărimea de 0,6 mm pătraţi, cartea poate fi citită doar la microscop. Coperta ei e făcută din petala unei flori şi are încrustaţii în aur. Prima pagină a lucrării cuprinde un articol al lui Ivan Franko despre opera lui Şevcenko, următoarele 12 pagini-versuri ale poetului ucrainean, iar ca ilustraţie, portretul acestuia şi schiţa casei în care el s-a născut.

W. AUERBACH

Biblioteca Centrală de Stat a Republicii Socialiste România. Repertoriul periodicelor străine din Republica Socialistă România. Abonamente. 1966. Seria C. Științe sociale. XLVI + 644 p.

Intocmit de Serviciul Catalog Colectiv Național, acest repertoriu cuprinde 3 214 titluri de periodice străine din domeniul științelor sociale, cu 691 de titluri noi mai mult față de anul 1965. Periodicele înregistrate sînt grupate în următoarele capitole: *Științe sociale în general, Istorie, Științe economice, Reviste politice, Științe juridice, Apărarea patriei, Armată, Cultură în general, Pedagogie, Învățămînt, Sport, Cultură fizică, Turism, Filologie, Lingvistică, Literatură, Artă, Filozofie, Ateism, Religie, Publicații cu caracter general, Ziare*. În *Lista indicativelor* (p. VII-XLVI), sînt consemnate indicativele și denumirile corespunzătoare ale celor 637 de biblioteci din țara noastră care au comunicat Serviciului Catalog Colectiv Național abonamentele pe 1966 la periodicele străine (cu 88 de biblioteci mai mult decît în anul 1965). Volumul mai cuprinde: *Lista titlurilor noi care nu au fost publicate în repertoriul din 1965* (p. 497—525), *Lista schimbărilor de titlu din ultimii ani* (p. 527) și *Indexul alfabetic* al periodicelor înregistrate (p. 531—644).

G. V.

Din cuprinsul numărului 1/1967 al *Buletinului informativ* elaborat de Biblioteca regională Argeș, Serviciul metodic, rețin atenția o seamă de materiale cu caracter metodic, de analiză, de comunicare a experienței unor bibliotecari din regiune. Dintre acestea, relevăm mai întîi pe cele cu caracter metodic. *Calendarul muncilor agricole. Indicații metodice*, sub semnătura lui Ilie Baranga, oferă — într-o expunere clară și sistematică — metodologia întocmirii și utilizării de către bibliotecarii de la sate a acestui instrument de lucru, alcătuit, în cea mai mare parte, dintr-o bibliografie de recomandare în domeniul agro-zootehnic. *Cartea în sprijinul educației patriotice*, semnat tot de Ilie Baranga, conține îndrumări referitoare la propaganda unor lucrări ca: romanele istorice și sociale, reportajele literare, biografiile oamenilor de seamă români, ghidurile turistice, monografiile istorice etc. La rubrica *Bibliotecarii despre munca lor*, cu care se deschide buletinul, bibliotecara Angela Pienaru, de la Secția de copii a Bibliotecii raionale Rîmnicu-Vilcea, analizează, în articolul *Copiii — cititorii maturi de mîine*, cîteva aspecte legate de specificul muncii la secțiile de copii ale bibliotecilor: rolul de educator al bibliotecarului, munca atentă și continuă a acestuia în vederea obișnuirii micilor cititori cu instrumentele de informare și de propagandă a cărții, modul de organizare a colecțiilor de publicații pentru copii și îndrumarea diferențiată a lecturii copiilor.

Materialul intitulat *Cum mi-am întocmit catalogul alfabetic și sistematic*, scris de Maria Saru (Biblioteca comunală Slobozia, raionul Găești), ne dă posibilitatea să subliniem modul de transmitere a unor indicații metodice, a unor procedee practice de lucru, concomitent cu expunerea experienței unui bibliotecar. Se menționează că, la realizarea celor două cataloage, utilizarea fișelor tipărite, primite prin abonament de către bibliotecă, a contribuit în foarte mare măsură, fiind de un real ajutor bibliotecarei. Și „portretul” bibliotecarei Sabina Vasilescu, de la Biblioteca raională Horezu, realizat de George Marcu Nicolescu în *De la 700 la 2 200 de cititori*, însumează o dublă valență: aduce exemplul unui lucrător cu cartea demn de urmat și prezintă cîteva date din activitatea unei biblioteci fruntașe.

Dacă, în privința conținutului, buletinul de față se ridică la un bun nivel, superior celor anterioare, tehnoredactarea lui este susceptibilă de anumite îmbunătățiri. Credem că însuși conținutul ar avea de cîștigat în urma unei mai îngrijite dispunerii a textului în pagini, evidențiindu-se mai pronunțat citatele din cugetări despre cărți și biblioteci, anunțurile și înștiințările presărate în buletin, față de textul materialelor. Tot astfel, paginile buletinului ar putea fi numerotate.

Grig V.

Bibliografia sovetskoj bibliografii. 1965. [Bibliografia bibliografiei sovietice]. Moskva, Izdatelstvo „Kniga”, 1966. 390 p. (Vsesoiuznaia knijniaia palata).

Lucrările bibliografice publicate în U.R.S.S. sînt înregistrate anual în volumul *Bibliografia bibliografiei sovietice*. Descrierea și sistematizarea acestor materiale se face potrivit regulilor adoptate de Casa Unională a Cărții, pe următoarele capitole mari: *Indicații și liste bibliografice ale periodicelor de specialitate, Indicații și liste bibliografice publicate în reviste și culegeri diferite, Izvoare bibliografice literare, Izvoare bibliografice istorice*.

Capitolele sînt precedate de articole în care sînt analizate realizările bibliografiei sovietice în domeniul bibliografiei generale și al bibliografiei speciale (literatura social-politică, istorică, economică, literatura științelor naturii, literatura tehnică, agrosilvică, pedagogică, literatura lingvistică, folclorică, operele de artă, literatura beletristică sovietică și străină, literatura pentru copii și tineret).

Anul 1965, anul încheierii cu succes a planului septenal și al începutului unei noi etape de avînt economic și cultural al U.R.S.S., se caracterizează și printr-o remarcabilă diversitate de materiale bibliografice. *Bibliografia bibliografiei sovietice, anul 1965* înregistrează 8055 de lucrări bibliografice, apărute fie sub forma unor volume, fie publicate în diverse periodice de specialitate. (Lista acestor periodice cuprinde titlurile a 78 de reviste în care au fost publicate bibliografii).

Parcurgînd culegerea pe acest an, poate fi relevată în mod deosebit apariția primelor lucrări bibliografice consacrate desfășurării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, războiului civil și evenimentelor care au urmat în diferite părți ale țării. Continuă să se dezvolte bibliografia operelor lui K. Marx, F. Engels și V. I. Lenin. Au fost editate numeroase bibliografii asupra literaturii politice, bibliografii de o utilitate de necontestat pentru studiul transformărilor care au avut loc în U.R.S.S. și pe glob în decursul ultimilor 50 de ani. Astfel, pentru a cunoaște ritmul dezvoltării economice și culturale a diferitelor republici unionale, cititorii au la îndemînă o bogată bibliografie retrospectivă.

Analiza materialelor bibliografice, înmănunchate în acest volum, arată continua dezvoltare a bibliografiei curente, atestată — printre altele — și de creșterea numărului lucrărilor bibliografice anuale sau bianuale. Această creștere reflectă cerințele tot mai mari de informare operativă în toate domeniile, ca o condiție esențială a progresului tehnic și științific. Trebuie remarcate, în această privință, o serie de apariții noi, cum ar fi: *Noutățile literaturii tehnice sovietice* (în 6 serii, de două ori pe an), culegerile anuale *America Latină în presa sovietică, Luminozori și luminescență, Utilizarea complexă a materiei prime în metalurgia neferoasă și altele*. Pe lângă aceasta, trebuie subliniată și întărirea semnificativă a legăturii dintre bibliografie și cerințele practicii, ale dezvoltării economiei și culturii.

G. J. Fonotov, redactorul responsabil al culegerii, se oprește, într-un articol concludiv, asupra unor deficiențe care continuă să existe în dezvoltarea bibliografiei. Se resimte lipsa unui sistem unic de bibliografiere a materialelor, iar concepțiile privind formele organizatorice în acest sens (buletine, fișe, caiete de referate, volume și gradul de detaliere a acestora, periodicitatea apariției lor etc.), diferă foarte mult de la un centru bibliografic la altul.

O notă specială merită redactarea volumului, din structura căruia fac parte și cîteva anexe foarte utile: *Lista recenziilor asupra lucrărilor bibliografice* (p. 317—322), un *Indice de nume* (p. 329—365), un *Indice alfabetic al titlurilor bibliografiilor cuprinse în volum* (p. 366—381) și un *Indice de materii* (p. 383—388).

Pe marginea materialelor sistematizate în volum, se impune concluzia generală, valabilă și pe un plan mai larg: ridicarea continuă a nivelului științific și metodologic al tuturor materialelor, găsirea unei noi forme, cu eficiență sporită, de propagare a cunoștințelor bibliografice, astfel ca milioanele de beneficiari să le poată utiliza cu randament cît mai mare.

Felicia Silva

DOUA LUCRARI VALOROASE DEDICATE LUPTEI POPORULUI ROMÂN PENTRU INDEPENDENȚA*)

Înmănunchate pentru prima dată într-un singur volum (*Pagini din istoria poporului român pentru independența națională*), peste 300 de documente, edite și inedite, înfățișează momentele cele mai semnificative ale luptei poporului român pentru independență. După prezentarea succintă a acțiunilor întreprinse pentru păstrarea autonomiei și pentru obținerea independenței între anii 1821—1876, urmează materialele referitoare la războiul de independență purtat în 1877—1878. Documentele din această culegere reprezintă cuvântări, scrisori, note diplomatice ale unor fruntași ai vieții politice, românești și de peste hotare, rapoarte ale comandanților militari, extrase din presă și cărți, memorii ale luptătorilor pe front, chemări și cereri de contribuție (ofrande, donații) în grup sau personale pentru susținerea războiului de independență,ilde de devotament și eroism pentru neatinerea patriei noastre. Au fost selectate, în special, materialele cuprinse în colecția de *Documente privind istoria României, Războiul de Independență* (9 volume apărute în Editura Academiei între anii 1952—1955) și cele publicate în presă sau emise între anii 1821—1902. Ele reliefează aportul hotărâtor al maselor largi populare care au sprijinit efectiv și au dus greul războiului prin sacrificii imense atât pe front, cit și în spatele frontului. Nenumărate pagini din volum vorbesc despre lupta eroică a ostașilor români dusă alături de armata rusă și de detașamente ale voluntarilor bulgari în acest război. În ultima parte a volumului, sînt incluse texte referitoare la consolidarea poziției internaționale a României după cucerirea independenței naționale, între anii 1879 și 1902.

Prin datele pe care le conține, lucrarea lui N. Adăniloae și I. Gh. Cupșa, *Războiul pentru independența națională a României*, vine să întregască imaginea asupra luptei pentru independență. Bazîndu-se pe o largă documentare, autorii comentează și subliniază semnificația dobîndirii independenței de stat a României. Făcînd o expunere de ansamblu a situației economice și sociale interne a României, a evoluției sale politice și a problemelor majore care se aflau în atenția politicii externe a României, lucrarea consemnează caracterul și amploarea luptelor duse de poporul român pe plan social și împletirea lor cu lupta de eliberare de sub așuprirea străină.

Astfel, lucrarea sintetizează întregul proces istoric, luptele sociale și naționale care au premers marelui act al proclamării independenței, caracterul progresist al luptei poporului român împotriva suzeranității Porții otomane, care însemna pentru țările române o frînă în dezvoltarea lor, fapt ce a determinat rămînerea acestora în urmă cu aproape un secol în raport cu alte țări.

Vorbînd despre obținerea independenței de stat a României — ca o necesitate reclamată de întreaga dezvoltare istorică de pînă atunci — autorii redau un tablou intern al forțelor sociale care au sprijinit lupta pentru neatinere, amintesc eforturile depuse de fruntași politici ca C. A. Rosetti, Mihail Kogălniceanu ș.a. Autorii încadrează lupta poporului român pentru cîștigarea independenței în contextul situației internaționale, arătînd participarea efectivă a României la războiul ruso-turc în 1877—1878, bătăliile mai importante purtate pe teritoriul Bulgariei. Stilul evocator în care sînt redat evenimentele, ilustrațiile pe care le cuprinde sporesc valoarea lucrării.

Cele două volume pun la dispoziția istoricilor, a profesorilor, a studenților și a elevilor un material bogat și semnificativ pentru studiul acestui important eveniment. Prin problematica abordată, ele vor contribui la cunoașterea mai aprofundată a unuia din momentele de deosebită însemnătate pentru dezvoltarea ulterioară a țării noastre pe drumul apărării și consolidării independenței și suzeranității naționale, al progresului și al democrației.

Dan Mihaela

*) *Pagini din lupta poporului român pentru independența națională. 1877-1878.* Buc., Editura politică, 1967. 352 p.
Adăniloae, N. și Cupșa, Gh. I. *Războiul pentru independența națională a României.* Buc., Editura politică, 1967. 128 p.

Agricoltura

Teodorescu, I. C., Teodorescu, Șt. C. și Mihalca, Gh. *Vița de vie și vinul de-a lungul veacurilor*. Buc., Editura agrosilvică, 1966. 480 p.

O lucrare de sinteză asupra unui subiect dintre cele mai familiare și interesante, în jurul căruia s-au brodat numeroase legende, s-au tipărit studii și lucrări științifice din cele mai vechi timpuri, literatura l-a folosit ca o bogată sursă de inspirație, iar specialiștii îi acordă și astăzi o importanță deosebită.

Autorii au dovedit o cunoaștere aprofundată a celor mai importante informații pe plan național și universal, folosind în mod judicios un material bibliografic vast din domenii foarte variate, de la documentul de istorie până la cele mai recente studii de biologie, la care se adaugă valoroase considerații personale bazate pe o îndelungată experiență în cultivarea viței de vie în țara noastră.

Astfel concepută, cartea are o utilitate largă adresându-se atât specialiștilor cât și publicului, fiind accesibilă datorită stilului antrenant, clar și, mai ales, faptului că într-o formă atrăgătoare sint prezentate numeroase date științifice privitoare la subiectul abordat. Lucrarea tratează aspectul istoric al culturii viței de vie și al vinului. În același timp, specialiștii în viticultură și enologie vor găsi o valoroasă documentație asupra multor metode de lucru și asupra unor tehnologii care se mai practică și astăzi.

Prima parte a volumului ne aduce vaste informații asupra originii viței de vie. În continuare, autorii se ocupă de: *Strugurii și vinul în alimentație, medicină și farmacologie* (partea a II-a), *Vița de vie și vinul în literatură și artă* (partea a III-a), *Tehnica viticolă din trecut* (partea a IV-a), *Vinificația, localuri și vase în trecut* (partea a V-a), *Comerțul, drumurile vinului și băutorii de vin* (partea a VI-a).

La valoarea cărții se adaugă indicarea unei bibliografii prețioase (347 titluri), precum și prezența a numeroase ilustrații selectate cu mult discernământ și competență, care contribuie la parcurgerea cu mai multă ușurință a textului.

Doina Mazulovici

Beletristică

Aderca, Felix. *Scrieri alese*. Buc., Editura pentru literatură, 1967. Vol. I. 276 p.; vol. 2. 302 p.

Ediția de față cuprinde cele mai reprezentative scrieri ale lui Felix Aderca: suita de interviuri înmănunchate în volumul *Mărturia unei generații*, apărut în 1929, la care s-au adăugat șase noi interviuri, adunate de autor din presa vremii și atașate volumului pregătit, încă din timpul vieții, pentru tipar (Carol Ardeleanu, Gh. Brăescu, V. Demetrius, V. Eftimiș, I. Jalea și K. H. Zambaccian), volumul *Revolte* și nuvela *Domnișoara din strada Neptun*.

Așa cum remarcă și V. Răpeanu, prefațatorul ediției, Felix Aderca se înscrie ca publicist printre cei care au alcătuit „generația post-arghezieană”. Cu verbul lor incisiv, tăiau nemilos în „cangrena corupției, a mediocrității și a tuturor tarelor ce intrau în raza privirilor lor ascuțite și pătrunzătoare”. Cu *Mărturia unei generații*, Felix Aderca a impus literaturii noastre un gen și anume acela al interviului, adevăratul interviu literar fiind în concepția modernă așa cum l-a conceput el, devenind astfel o modalitate critică și o judecată de valoare.

Opera literară a lui Felix Aderca a îmbrățișat o arie diversă, rod al unei pene inspirate, harnice și active și al unei minți neliniștite și prodigioase. A abordat toate genurile literare — poezie lirică, nuvelă, roman, critică și filozofie, teatru și reportaj. „Pana dumitale, scria Tudor Vianu despre Aderca în prefața la o ediție din 1945, nu și-a evitat adversarii. Uneori i-ai provocat și i-ai silit să se declare. Suflet bucurous de luptă dar mai mult caustic decât minios, ai fost unul din polemiciștii cei mai citiți ai acestei vremi”. George Călinescu, cîntărindu-i activitatea scriitoricească, îl caracteriza astfel: „Proza

lui F. Aderca este a unui umorist abscons, care clipește din ochi impenetrabil ori de câte ori descoperă ilogicul în viață, rămânând mereu într-o rezervă subtilă față de lume, incapabil de a fi ademenit de forțele iraționale“.

Ediția actuală, așa cum afirmam mai sus, mai cuprinde și nuvela *Domnișoara din strada Neptun*, pe care autorul a revăzut-o stilistic, și micro-romanul *Revolte*, scris în 1938, dar apărut abia în 1945 din cauza legilor: rasiale. *Revolte* reprezintă un ecou al *Procesului* lui Kafka, absurdul justiției burgheze fiind urmărit de-a lungul unei acțiuni în care formalismul dă cale liberă necinstei. Revăzându-și substanțial romanul, Felix Aderca a izolat cele cinci povestiri critice la sfârșitul cărții, pentru a reda astfel desfășurării procesului propriu-zis unitate epică și fluiditate.

Pregătind pentru tipar romanul *1916*, Editura pentru literatură va oferi cititorilor, într-un viitor apropiat, o imagine cit mai completă a scrisului și a personalității literare a lui Felix Aderca.

Gh. Zaruța

Mateescu, Constantin. *Auroaica*. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 238 p.

Volumul, însumind nuvele și povestiri, pare dedicat tinereții. *Auroaica*, *Fata din fereastră*, *Domnița* sînt eroine înconjurate de un nimb de poezie, desprinse din ramele lor aurite pentru o clipă, evoluind pe fundalul unor întâmplări de demult, cucerind astfel dreptul unor amintiri ce întovărășesc de obicei vîrsta elanurilor și aspirațiilor romantice, integrate pentru totdeauna memoriei afective a eroilor.

Cantenerul din virful muntelui (*Domnița*) așteaptă de ani de zile să se întoarcă Domnița. Este o obsesie care-i dă un scop și-l ajută să reziste unui trai aspru, lipsit de variație.

Mariana, din povestirea *Vitriol*, funcționară la sfatul popular din satul natal, este sfătuită să se căsătorească cu un tânăr, șofer, fără să-l cunoască prea bine. Cu puțin timp înainte de cununie, o soră de la spitalul din orașelul apropiat o amenință că o va desfigura dacă nu renunță la șofer, care i-a fost bărbat și cu care are un copil de cîțiva ani. Amenințarea se transformă într-o idee fixă, halucinantă. Este înclinată să renunțe la tot, cu atît mai mult cu cît alții au hotărît în locul ei, ea supunîndu-se fără prea multă judecată. Cînd nuntașii petrec în casa părinților, Marianeii i se pare că în camera ei toate sticlele poartă o singură inscripție și că fața ei cea frumoasă va rămîne pătată pînă la sfârșitul vieții.

De fătura *Auroaicei* (din nuvela cu același titlu), fata „cu umerii înguști și picioarele lungi, fine, frumos desenate“ ce răsplinea „un aer proaspăt ca iarba crudă de primăvară“ se leagă anii de studenție ai celor doi prieteni, veniți să descopere la București „esența lucrurilor“. Fiică a unei spălătorese, cu un trecut zbuciumat, *Auroaica* nu voia să muncească și nici să învețe. Sigur de farmecele ei, visa la o minune care să o smulgă promiscuității și mizeriei. Singurele ei bucurii erau plimbările cu cei doi studenți (unul dintre ei va muri bolnav de fizie), sau frunzărirea unor reviste cu fotografii, hărtănite de atîta răsfoire. Această prietenie nevinovată se sfîrșește brusc prin plecarea *Auroaicei* de acasă. Din acel moment, fata apucă același drum ca și mama ei. Cartierul care i-a adăpostit în timpul războiului acum și-a schimbat total înfățișarea. Dar în sufletul celui care a trăit acolo, a rămas de-a pururi gravat, nu tristețea și lipsurile, ci visul frumos al unor ani care nu se mai întorc.

Chiar dacă nucleul unor povestiri este lipsit de semnificație majoră (*Hașiș*, *Vitriol*), înțelegem că tînărul prozator a încercat să fixeze destinele tragice ale unor oameni ale căror impulsuri au fost frînte de viață, de împrejurări potrivnice. O tînără femeie simte — în singurătatea ei sufletească — nevoia unei confesiuni. Ea își deapănă viața unui soldat, întors pentru cîteva zile de pe front, al cărui chip seamănă cu al soțului ei, luptător comunist, arestat și executat (*Credința*). În schița *Trei brazi și o bicicletă* se aduce în dezbatere un proces de conștiință. Un biciclist a fost răsturnat pe șoseaua națională de un turism. Posesoarea mașinii nu-și poate găsi liniștea pînă nu se convinge că omul nu a murit și că vina este exclusiv a lui.

Proza lui C. Mateescu vădește dragostea pentru eroii săi, de care se apropie fără prejudecăți, cu înțelegere și caldă simpatie.

E. S.

Pop, Simion, *Orga de bambus*. Buc., Editura pentru literatură, 1966. 270 p.

Orga de bambus reunește într-o serie de șaisprezece scrisori destinate unui personaj fictiv, „miraculosul” alter-ego al scriitorului, impresii dintr-o călătorie în Vietnam. Confesindu-se sub această formă, Pop Simion realizează o spovedanie de mare intensitate a gândurilor și a sentimentelor sale, o „aventură a procesului de cunoaștere”, rezultată din nevoia de comunicare a unor noi realități semnificative, a unor momente eroice și tragice pe care le parcurge un popor harnic și îndrăzneț, ce luptă eroic pentru libertate și demnitate națională.

Istoria, tradiția, civilizația și cultura poporului vietnamez, rezistent în fața celor mai perfide agresiuni, sînt privite în ceea ce au, specific. Reinvie atmosfera generală a Vietnamului străvechi, cu lumea lui spirituală, cu peisajul pitoresc, oameni cu ineletrnicirile lor zilnice în care se împletesc ecouri de mituri și legende tulburătoare.

Personajele capătă atribute simbolice. Ly, Kien sau Thi reprezintă mereu „truditoarea femeie”, I Hun, „preotul uzinelor de sare” din Do Son, al cerțătorului după cum Su, „omul mărunt, cu ochi de febră” poate fi exponentul patrioților din Sud. Fiecare dintre ei, prin viața lor exemplară, se ridică la valoarea de erou. Relevantă este povestea lui An, tînărul de 21 de ani fugit din Sud după ce asistase la execuția fraților și la schinguirea tatălui, îndeplinindu-și misiunea de luptă care impunea să stea 20 de zile îngropat în nisip, sau povestea învățătorului Bao care după o tortură urcă cele 17 coline albastre sub soarele de magneziu. Tenacitatea, uriașa răbdare nedescurajată de nimic sînt trăsături definitorii ale acestor oameni.

Folosind convenția epistolară, scriitorul ne introduce în ritmul viu al vieții cotidiene: semnificative sînt paginile despre „biografia mătășii” din Van Fuc, munca oamenilor din săraria Do Son, în combinatul de la Trai Can, „inima siderurgică a țării”. Oamenii sînt luptători care nu și-au pierdut puritatea sufletească: ei scriu poezii ca minerul Pham Hai Truong cîntîndu-și dorul după cei rămași acasă.

Cititorul desprinde o imagine plină de viață a Vietnamului, a geografiei, a oamenilor săi, a sentimentelor autorului față de acestea.

O pagină deosebită a cărții este închinată naturii vietnameze surprinsă în nuanțe cromatice diverse, unde scriitorul se simte „prizonierul culorilor”, fie de-a lungul digurilor Fluviului Roșu, fie în „zonele unde pura și virginala natură se întîlnește cu limitele orașului de piatră, sticlă și fier”. Specificitatea vietnameză a naturii exaltă din flori și arbori, din liniștea oceanului, din adîncimile junglei, din nesfirșitele ploii ce amintesc ploile bacoviene.

Orga de bambus — succes al autorului și al genului în literatura română contemporană — este o carte vie, străbătută de un fior modern, o carte în care eroismul Vietnamului de azi, neabătut în lupta sa împotriva invaziei imperialiste, își regăsește rezonanțe grave trezind conștiința unei profunde solidarități.

Aurora Pirvu

Slavici, Ioan. *Amintiri*. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 700 p.

Un volum îndelung așteptat, eclectic din punct de vedere al sumarului, dar prin aceasta nu mai puțin util și interesant, ne oferă Editura pentru literatură cu Ioan Slavici — *Amintiri*. Titlul spune puțin și de aceea, încă de pe coperta interioară (*Amintiri, Lumea prin care am trecut, Fapta omenească, Articole*), cititorul e avizat asupra principalelor compartimente ale ediției. Sîntem în fața unui veritabil mozaic, din care desprindem, alături de scrieri autobiografice și de pură memorialistică, pagini de teorie literară și estetică, de filozofie și etică, de istorie și pedagogie, de filologie și folclor, toate subsumate ideii laudabile de a da strălucire unei fațete mai puțin cunoscute a personalității scriitorului.

Pentru unii cititori, și mai ales pentru generațiile mai tinere care-l cunosc pe Slavici doar din operele sale literare intrate demult în patrimoniul nostru clasic, volumul constituie o revelație și o incântare atât prin ineditul și pitorescul materialului de viață consemnat, cât și prin farmecul relatării. Începînd cu descrierea locurilor natale, a părinților și a prietenilor din copilărie, cu primele observații asupra mediului înconjurător și a situației grele a românilor din Transilvania sub dominația habsburgică, Slavici reinvie pas cu pas tot ce a lăsat urme mai adînci în sensibilitatea sa aleasă. Orașe ca Arad, Timișoara, Pesta și Viena, fiecare cu atmosfera sa particulară, oameni pe care i-a cunoscut și alături de care s-a format și a luptat, evenimentele cele mai importante la care a fost martor sau părtaș, bucurii și necazuri din activitatea literară și de gazetar, de om politic și de dascăl, toate se derulează prin fața cititorului reconstituind imaginea vie și complexă a „lumii prin care a trecut”.

Desigur, paginile cele mai valoroase sînt cele din *Amintiri* prin care Slavici ne introduce într-un univers fascinant, și anume acela al vieții materiale și spirituale a corifeilor literaturii noastre clasice, pe care i-a cunoscut și i-a prețuit. Cu căldură și sinceritate, Slavici vorbește despre Alecsandri și Maiorescu, despre Caragiale și Creangă, deși poate fără să înțeleagă pe deplin geniul creator al acestuia din urmă, despre Coșbuc și, mai ales, despre Eminescu, față de care a nutrit o nemărginită dragoste și admirație. „E scurtă dar de tot adîncă brazda pe care a tras-o el în viața neamului românesc”, avea să scrie Slavici, exprimînd într-o formă lapidară dar plină de rezonanță rolul și semnificația apariției Luceafărului poeziei românești pe firmamentul culturii noastre.

Scrie la o vîrstă înaintată, cele mai multe beneficiînd de bogata experiență a peste 50 de ani de tumultuoasă activitate desfășurată de Slavici de o parte și de alta a Carpaților, memoriile au nu numai o valoare documentară pentru cunoașterea epocii și a oamenilor cu care scriitorul a venit în contact, dar și ca document uman. Este știut că Slavici, ca pasionat luptător pentru apărarea drepturilor românilor din Transilvania, a promovat și unele idei greșite, infirmate de viață, dar pe care nu le-a abandonat pînă la sfîrșitul vieții. Scriînd memoriile cu amărăciunea omului neînțeleș de societate, Slavici încearcă zadarnic să-și explice poziția și să se justifice în fața contemporanilor și a posterității. Astăzi nu putem să nu vedem în această fermitate a convingerilor, mergînd pînă la obstinație, replica unui om de caracter, strîns legat de interesele poporului, a unui suflet dîrz și cîinstit la adresa politicianismului oneros și versatil care se practica în epocă. „Fiînd adevcă vorba de interesele obștești, scrie Slavici, îmi dădeam totdeauna silința să spun ceea ce simt, gîndesc și vor cei mulți, și nu o dată mi se-ntîmpla să stau la-ndoială dacă nu cumva greșesc. Abia tîrziu de tot am ajuns să mă-ncredințez că sînt puțini oamenii care au convingeri. Cei mai mulți nici nu știu ce va să zică a fi convîns. Ei au numai păreri, pe care le schimbă după împrejurări și după impulsii momentane”.

Așa stînd lucrurile, putem înțelege de ce o bună parte din memoriile scriitorului au un caracter partizan, militant, uneori polemic și evident subiectiv, ceea ce nu poate scăpa istoricului literar. Dar de ce să nu recunoaștem că tocmai în aceasta și constă originalitatea acestor pagini, prospețimea și atractivitatea pe care și le păstrează pînă în zilele noastre.

Cele cîteva articole cuprinse în volum, cum ar fi: *Ce e național în artă*, *Unitatea noastră culturală*, *Pesimismul lui Eminescu*, *Ziaristul Eminescu* sau pertinentul studiu despre *Literatura poporană*, vin să completeze oportun un volum indispensabil pentru înțelegerea personalității autorului și pentru cunoașterea uneia din cele mai frămîntate și mai luminoase perioade din istoria poporului nostru.

Prefața lui George Sanda, căruia îi aparține și îngrijirea ediției, ușurînd accesul cititorului la principalele probleme pe care le ridică volumul, își dovedește pe de deplin utilitatea.

C. S.

Axionov, Vasili. *La jumătatea drumului spre lună*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1967. 240 p.

Cuprinde cele mai reprezentative povestiri ale talentatului scriitor. Majoritatea eroilor sînt tineri care își caută un drum în viață, precizîndu-și poziția față de oameni, față de evenimentele mari și de întîmplările cotidiene.

Nguyễn Du. *Kim Van Kiêu*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1967. 184 p.

Nguyễn Du este cel mai proeminent poet clasic vietnamez, iar poemul său *Kiêu*, prima operă scrisă în limba anamită, a cunoscut o atît de largă popularitate, încît a fost absorbit de folclor.

Kiêu este o poveste nefericită de dragoste, eterna poveste a doi îndrăgostiți despărțiți de o soartă potrivnică. Sacrificîndu-se pentru a-și salva tatăl de la dezoanare, Kiêu parcurge nenumărate aventuri și peripeții, victimă a propriei ei frumuseți și purități, care atrag poftele josnice a tot felul de oameni lipsiți de scrupule. După 15 ani de peregrinări, ea izbuteste să redobîndească echilibrul sufleteș și unitatea familială.

Încă de la apariție, volumului i s-a atribuit o semnificație simbolică; reflex al vieții sinuoase, plină de zbateri și conflicte interioare a însuși autorului.

Simbolul luptelor lui Kiêu și a victoriei ei finale, împotriva a tot felul de încercări de subjugare și sugrumare a libertății, poate fi însă extins la trecutul și prezentul de luptă eroică a poporului vietnamez.

Lalić, Mihailo. *Nunta*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1967. 208 p.

Romanul este consacrat luptei de eliberare a muntenegrenilor în timpul celui de-al doilea război mondial.

Acțiunea, concentrată într-un răstimp de câteva săptămîni, începe în cadrul unei închisori fasciste și se termină într-un detașament de partizani; desfășurîndu-se inițial sub semnul deznădejdii în ambianța tragică a unor oameni osîndiți, fără șanse de scăpare, ea se încheie cu victoria.

Mphahlele, Ezekiel. *Pe Second Avenue*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1967. 232 p.

Cartea lui Ezekiel Mphahlele este povestea vieții unui om, a însăși vieții scriitorului, dar în egală măsură e și povestea unui popor asuprit, a populației de culoare, colectivitatea umană majoritară din Africa de Sud. Anii în care se petrece acțiunea romanului coincid cu anii de formare a conștiinței unui om în condițiile penetrației în țara sa a cancerului social cunoscut sub numele de apartheid. Document uman de o valoare literară indiscutabilă, autobiografia lui Ezekiel Mphahlele îl introduce pe cititor într-o lume în care alternează relații tribale ale satelor de cafri cu aspecte viu colorate ale cartierului Marabastad din Pretoria, unde raidurile de noapte ale poliției fac ravagii.

Pe Second Avenue este drama omului lipsit de cel mai elementar drept, acela de a munci; drama intelectualului ale cărui aventuri creatoare și posibilități de afirmare sînt rețezate în mod brutal de un uriaș aparat polițienesc menit să prelungească supremația albilor — englezi și afrikaans (urmașii vechilor buri) — pe un teritoriu ce nu le aparține; drama unei familii silită, în ultimă instanță, să se rupă de pămîntul natal, căutîndu-și aiurea împlinirea.

Pe Second Avenue este în același timp o tragedie optimistă, demonstrînd dreptul la demnitate, deasupra bigotismului, a legilor inumane sau a exploataării.

Salabert, Miguel de. *Exil interior*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1967. 320 p.

Romanul, cuprinzînd numeroase date autobiografice, este o tragică și răscolitoare confesiune a unei întregi generații — cea născută imediat după terminarea războiului civil — un necruțător pamflet împotriva stării de lucruri din Spania contemporană, un strigăt de alarmă împotriva întoarcerii la barbarie și obscurantism.

EVIDENȚA COLECȚIILOR (II)¹⁾

EVIDENȚA PERIODICELOR

Unitatea de evidență pentru periodice este volumul de bibliotecă. Acesta se constituie în funcție de numărul de pagini și după necesitatea de circulație a periodicelor. Astfel, revistele voluminoase cum sînt: *Secolul 20*, *Limbă și literatură*, *Viața românească*, alcătuiesc fiecare în parte un volum de bibliotecă; ziarele și revistele cu un număr mic de pagini se leagă mai multe la un loc, formînd volume pe o anumită perioadă de timp.

Se recomandă să fie legate în volume cuprinzînd toate numerele primite în cadrul unui abonament anual: *Albina*, *Apicultură*, *Bibliografia R. S. România*, *Cărți*, *albume*, *hărți*, *note muzicale*, *Buletinul oficial al R. S. România*, *Contemporanul*, *Cultură fizică și sport*, *Femeia*, *Gazeta învățămîntului*, *Gazeta literară*, *Igiena*, *Indrumătorul cultural*, *Limba română*, *Luceafărul*, *Luminița*, *Probleme agricole*, *Revista bibliotecilor*, *Revista de etnografie și folclor*, *Revista muzeelor*, *Sănătatea*, *Știință și tehnică*, *Tribuna*, *Urzica*, *Viața economică* etc.

Semestrial, se leagă: *Arta plastică*, *Flacăra*, *Lumea*, *Lupta de clasă*, *Magazin istoric*, *Natura*, *Revista de pedagogie*, *Teatrul* etc., iar trimestrial toate ziarele centrale și locale, *Bibliografia R. S. România*. *Articole din publicații periodice și seriale* și altele.

Evidența anuală a periodicelor se ține pe fișele de evidență pentru ziare (model nr. 1), respectiv pentru reviste (model nr. 2).

Fișa de evidență pentru ziare cuprinde: titlul ziarului, anul, totalul numerelor care apar într-un an, precum și rubrici pentru consemnarea primirii fiecărui număr în bibliotecă. Aceleași elemente sînt menționate și pe fișa pentru evidența revistelor, la care însă se adaugă și subtitlul, locul de apariție și periodicitatea revistei respective.

Pe o fișă de evidență se înregistrează, număr de număr, toate exemplarele primite dintr-un titlu, în cadrul unui abonament. În cazul cînd biblioteca are două sau mai multe abonamente la același periodic, fiecare se înregistrează pe câte o fișă distinctă.

Consemnarea primirii ziarului sau revistei se face prin bifarea rubricii care corespunde datei de apariție a fiecărui exemplar.

Pe verso fișei de evidență anuală se notează:

— numele și adresa instituției prin care s-a făcut abonamentul;
— numărul și data chitanței (sau a adresei prin care forul tutelar al bibliotecii a comunicat încheierea abonamentului);

— durata abonamentului;

— prețul unui exemplar.

Tot aici se indică și felul cum se va lega ziarul sau revista: anual, semestrial, trimestrial (vezi model nr. 3).

¹⁾ Pentru evidența cărților și a broșurilor, vezi: Moraru, Elvira. Evidența colecțiilor [1]. În: *Revista bibliotecilor*, 20, nr. 5, mai 1967, p. 311-318.

Oficiul poștal _____
(Adresa) _____
Chitanța nr. _____ din _____
Pe un an ; 1 ex. 1 leu
(Se leagă într-un volum anual)
Semnătura,

La sfârșitul fiecărui trimestru, pe baza înregistrărilor din fișele de evidență anuală pentru periodice, se încheie un proces-verbal prin care se constată primirea în acel trimestru a numerelor de reviste și ziare constituite în volume de bibliotecă. Acest proces-verbal se consideră act însoțitor și volumele de reviste și ziare sînt înscrise în rubricile corespunzătoare din partea I a registrului de mișcare a fondului²⁾. Pe chitanțele de abonament se notează numărul și data proceselor-verbale și numărul la care volumele de periodice au fost înscrise în registrul de mișcare a fondului.

La eliminarea periodicelor din bibliotecă potrivit instrucțiunilor în vigoare³⁾, se operează scăderea acestora în partea a doua a registrului de mișcare a fondului, în rubricile special destinate ziarelor și revistelor.

Stampilarea periodicelor este obligatorie, ca și cea a cărților. La periodicele nebroșate (ziare, gazete săptămînale etc.), ștampila bibliotecii se aplică pe prima pagină a fiecărui număr, la mijlocul marginii albe de jos, iar în celelalte cazuri, în partea de jos a foii de titlu, între datele de apariție și titlu.

EVIDENȚA BROȘURILOR CU CARACTER TEMPORAR

Broșurile cu caracter temporar se înregistrează separat de restul publicațiilor supuse inventarierii. Această categorie de tipărituri este constituită din: broșuri despre situația internațională, publicații de popularizare editate pe plan central și local, broșuri în legătură cu diferite întreceri, schimburi de experiență, campanii agricole etc., prospecte economice, industriale, comerciale, școlare, programe de admitere în școli, programe de învățămînt, lecții pentru cursurile de masă (cu caracter agrozootehnic, de popularizare a științei, cultură generală etc.), broșuri tipărite cu prilejul aniversărilor și altor evenimente culturale, programe de activitate ale instituțiilor de cultură, diferite materiale de popularizare a spectacolelor artistice, competițiilor sportive, expozițiilor etc., publicații de informare editorială (planuri editoriale, proiecte de plan, liste de stoc etc.), recomandări sanitare și de igienă publică, calendare, almanahuri, agende, orarii ale mijloacelor de transport etc. De asemenea, în această categorie de publicații vor fi incluse pliantele de toate genurile, precum și lucrările cu regim de difuzare gratuită, care prin conținutul lor sînt de importanță temporară.

La primirea fiecărui stoc de publicații în bibliotecă, numărul total al broșurilor cu caracter temporar și valoarea lor se consemnează în cele două rubrici special rezervate în partea I a registrului de mișcare a fondului⁴⁾.

²⁾ Vezi Modelul nr. 2 publicat în Revista bibliotecilor, 20, nr. 5, mai 1967, p. 313.

³⁾ Instrucțiunile C.S.C.A. nr. 231 din 9 martie 1966, privind casarea cărților și publicațiilor.

⁴⁾ Vezi Modelul nr. 2 publicat în Revista bibliotecilor, 20, nr. 5, mai 1967, p. 313.

CONSULTAȚII

Înregistrarea mai detaliată a acestor publicații se face în caietul de evidență a broșurilor (vezi Model nr. 4). Ca și registrul inventar, caietul se numerează filă cu filă înainte de folosire, iar pe ultima pagină, forul tutelar al bibliotecii face mențiunea: „Certificăm că acest caiet are.... pagini”, după care urmează semnătura, data și ștampila.

Model Nr. 4

Caietul de evidență a broșurilor de însemnătate temporară

Anul 1967

Data înregistrării	Nr. crt.	Autorul și Titlul	Locul	Anul	Nr. exemplarelor	Prețul		Nr. din registrul de mișcare a fondului	Obs.
						unui exemplar	total		
	138	Tigănuș Elena. Cîteva noțiuni de îngrijire a prematurului	Ploiești	1966	4	0,50	2		
	139	Valoarea zilei de muncă	București	1966	10	0,25	2,50		
	140	Recomandări cu privire la cultura cartofului în anul 1966	Oradea	1966	6	0,25	1,50		
	141	Să sprijinim lucrările recensămîntului populației și locuințelor	București	1966	2	0,50	1		

În caietul de evidență a broșurilor, toate exemplarele aceluiași titlu se înregistrează pe un singur rînd, sub același număr de ordine. Rubricile care trebuie completate pentru fiecare titlu de broșură sînt următoarele: data înregistrării, numărul curent, autorul și titlul lucrării, locul și anul de apariție, numărul exemplarelor, prețul per exemplar și prețul total, numărul din registrul de mișcare a fondului, observații.

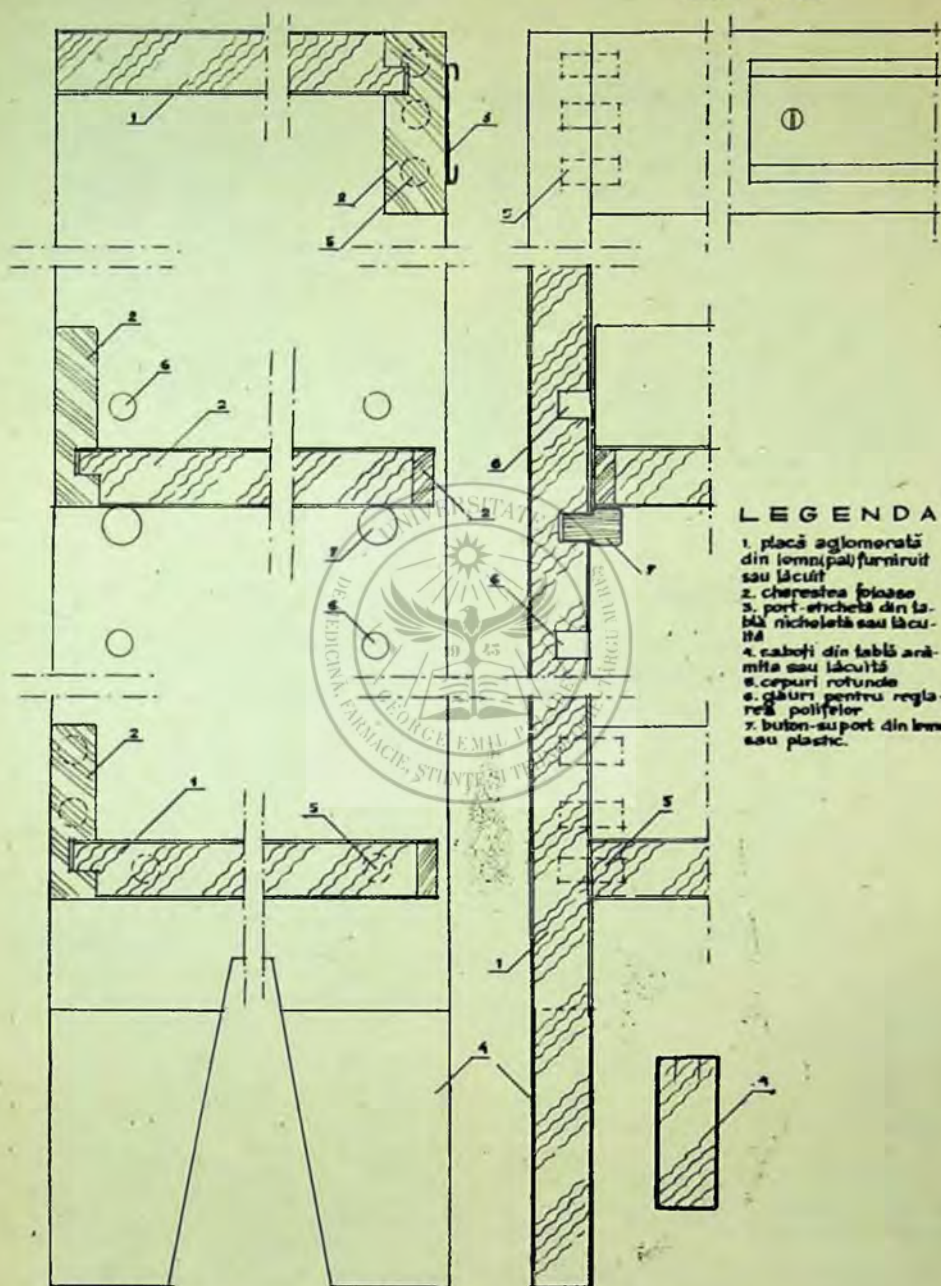
Numărul curent sub care a fost înregistrat fiecare titlu reprezintă și numărul de inventar al exemplarelor din titlul respectiv. Acest număr se notează pe pagina de titlu a broșurii (iar în lipsa ei — pe copertă) în partea din stînga jos a paginii, la 2 cm de margine, iar alături de el se aplică ștampila bibliotecii.

Pentru identificarea diferitelor exemplare ale aceluiași titlu, numărul inventar al fiecărui exemplar se notează sub forma unei fracții: la numărător apare numărul curent la care a fost înregistrat titlul respectiv în caietul de evidență a broșurilor, iar la numitor — numărul de ordine al exemplarului (ex. $\frac{178}{2}$).

La scoaterea din bibliotecă a broșurilor cu caracter temporar (pe măsură ce acestea își pierd actualitatea), se întocmesc procese-verbale de casare potrivit instrucțiunilor C.S.C.A. nr. 231 din 9 martie 1966. Eliminarea lor se operează și în partea a II-a a registrului de mișcare a fondului, în rubricile corespunzătoare.

RAFT DE LEMN PENTRU CARTI • DETALII

SC 1:2

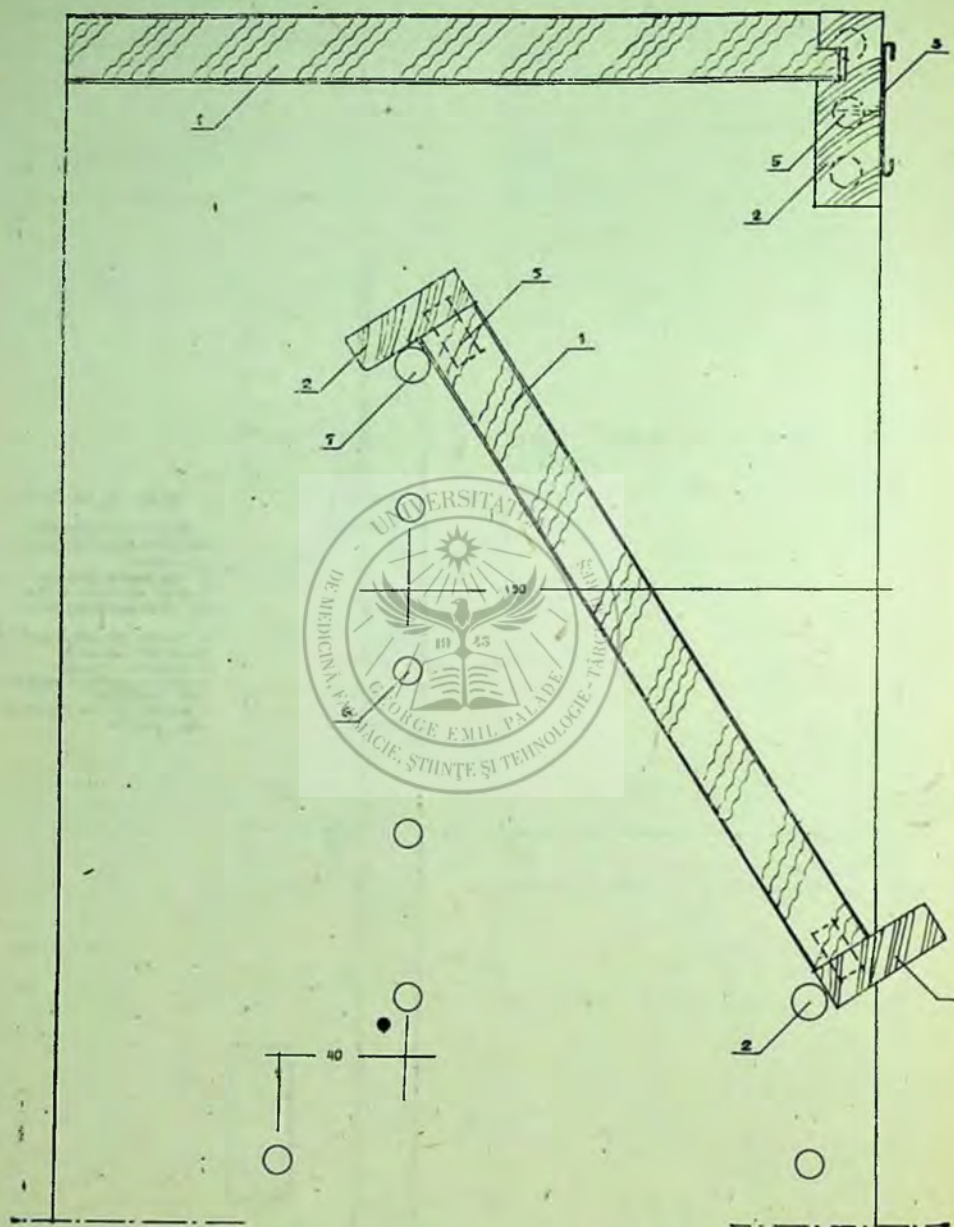
LEGENDA

1. placă aglomerată din lemn (pal) furniruit sau lăcuit
2. cherestea foioasă
3. port-etichetă din tablă nichelată sau lăcuită
4. caboși din tablă aramă sau lăcuită
5. capuri rotunde
6. găuri pentru reglarea poliferă
7. buton-su port din lemn sau plastic.

Detaliile pentru raftul de cărți și raftul de expunere completează desenele de ansamblu publicate în numărul 6, iun. 1967, p. 383, 384 al revistei noastre.

RAFT PENTRU EXPUNERE · DETALII

SC 1:2

Cele două serii de desene, din cele două numere, formează un singur proiect de execuție pentru rafturile simple de lemn.

arh. Vasile RADO

POȘTA REDACȚIEI

ENACHE TRAIAN (Măcin). La rubrica „Experiența noastră”, unde publicăm materiale pe tema aleasă de dv., se impune o abordare analitică a subiectului. Bibliotecarii au nevoie nu de relatarea unor succese, ci de a ști modul cum s-a ajuns la ele. Pentru elucidarea dv. asupra diferitelor aspecte ale problemei abordate: **Biblioteca raională** — factor coordonator, v-am recomanda să studiați câteva articole publicate anterior de revista noastră:

ARION, Beatrice. **Dincolo de Iacanismul unor formule. Aspecte ale muncii de îndrumare metodică în raionul Reghin.** Revista bibliotecilor, 19, nr. 7, iul. 1966, p. 402—407.

LUPU, Atanase. **Activitatea metodică a bibliotecilor regionale și raionale.** Revista bibliotecilor, 20, nr. 1, ian. 1967, p. 1—5.

*

DE LA cititorul nostru Romulus Boțoc din Valea Drăganului (raionul Huedin) primim rindurile pe care le consemnăm mai jos, în atenția Sfatului popular comunal și a Bibliotecii raionale:

Biblioteca din Valea Drăganului este amplasată în incinta clădirii Sfatului popular comunal. Cititorii care vin la bibliotecă spre a împrumuta cărți trebuie să treacă, mai întâi, prin birourile în care lucrează agenții fiscali, ceea ce nu creează un climat propice desfășurării în bune condiții a lecturii și a activității culturale. Propunem ca biblioteca să fie mutată în localul școlii de 4 ani — un local nou, spațios — unde sînt și două camere luminoase în care ar putea fi amplasată biblioteca. Aici s-ar putea amenaja și o sală de lectură.

De la Biblioteca raională Huedin, căreia i-am trimis scrisoarea cititorului nostru reproducută mai sus, primim următorul răspuns:

Propunerea ca biblioteca să fie amplasată în localul școlii de 4 ani amintite în scrisoare nu poate fi acceptată. Școala respectivă se află la o distanță de 4 km de centru, la marginea comunei, și nu are în jurul ei decît o mică parte din populație. Recomandăm ca la această școală biblioteca comunală să înființeze o filială. În ceea ce privește sediul bibliotecii, Sfatul popular comunal ne-a comunicat că pînă la finele anului în curs se va termina și da în folosință un local care cuprinde o sală de fes-

tivități și două camere destinate special bibliotecii. Construcția acestuia a și început; el este amplasat într-un loc accesibil mării majorității a populației.

*

CABINETUL TEHNIC al Tesătoriei de în „INTEX” — Păulești. Nu există instrucțiuni privind clasificarea zecimală, ci numai tabelele editate de E.S.I.P. în 1959: **Clasificarea zecimală pentru bibliotecă, servicii de documentare și fișiere individuale de studii.** Ele cuprind însă și o **Introducere** (p. 3—17) care vă pune în temă cu definiția, istoricul și aplicarea clasificării zecimale (metoda clasificării cărților, întocmirea catalogului sistematic, așezarea sistematic-alfabetică a cărților în rafturi). Aceste tabele — cit și anexa publicată în 1966 — pot fi consultate (ediția fiind epuizată) la Biblioteca regională. De asemenea, Institutul Central de Documentare Tehnică (I.C.D.T.) a editat, în 1959, tabele de clasificare zecimală pentru bibliotecile tehnice.

PRESA DESPRE BIBLIOTECI

ALEXIANU, AL. *O bibliotecă școlară din București, împodobită cu sculpturi în lemn de Theodor Aman.* Colocvii, 2, nr. 5, mai 1967, p. 22.

AVRAMESCU, AUREL. *Avem nevoie de un sistem național modern de informare științifică.* Interviu realizat de George Ciubuş. Știința, 36, nr. 7345, 19 mai 1967, p. 1 și 5.

BALGRADEAN AL. *Biblioteca satului.* Știința tineretului, 23, nr. 5586, 6 mai 1967, p. 1 și 5.

BIJI, MIRCEA. *Informarea și documentarea științifică.* Lupta de clasă, 47, nr. 5, mai 1967, p. 40—49.

CIUCHI, ION. *Profesia de activist cultural cere cunoștințe de specialitate.* Știința, 36, nr. 7338, 12 mai 1967, p. 4.

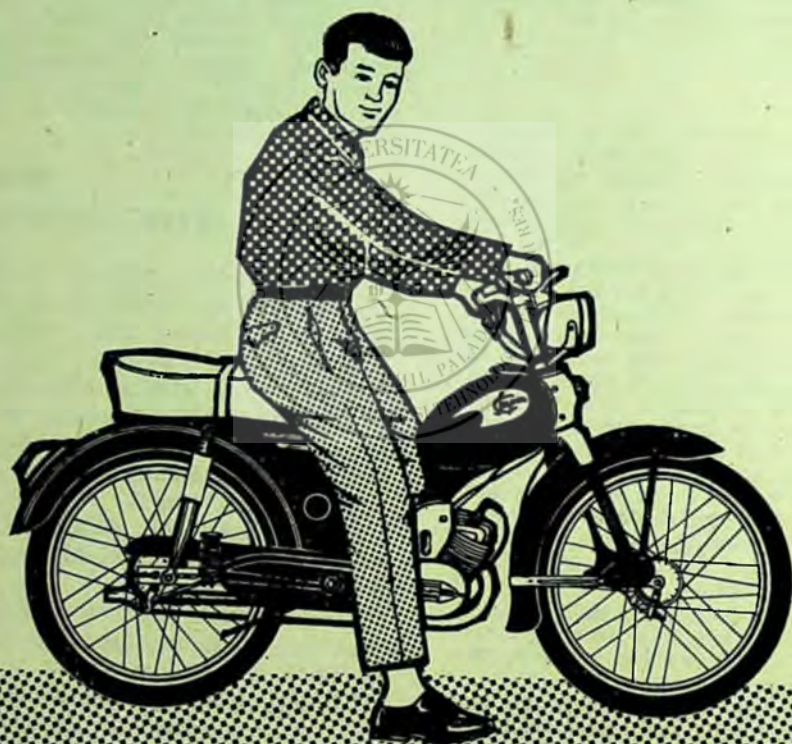
CIUCHI, ION. *Unele defecțiuni în organizarea rețelei de bibliotecă.* Știința, 36, nr. 7346, 20 mai 1967, p. 4.

TOMESCU, MIRCEA. *Cerințe noi în pregătirea și reglementarea profesiei de bibliotecar.* Știința, 36, nr. 7357, 31 mai 1967, p. 4.

100 de kilometri cu 2 litri benzină...

cu motoreta

CARPAȚI

**Se poate procura și cu PLATA IN RATE
de la MĂGAZINELE
COOPERATIVELOR DE CONSUM**

В Н О М Е Р Е

Василе ПЕТРИШОР: Героические сражения Румынской армии у Мэрэишь, Мэрэишь и Ойтуза (по случаю 50-летия этого события; выборочная библиография)	385	Пауль СИМИОНЕСКУ: Большой книголюб — историк Николае Йорга (Книжный фонд и ценность библиотеки П. Йорга, дарованной Историческому институту Академии)	417
Иоан ЛУПУ: Создание и организация фонда печатных зданий Библиотеки Академии (Столетие Библиотеки Академии Социалистической Республики Румынии)	390	Гербхард БЛЮХЕР: Брашовские филиалы и печатные издания (кириллицей) XVI столетия (Воспроизведение филиалов методом бета-графирования с помощью радиоактивных изотопов и устабовление, таким образом, древности некоторых румынских изданий XVI столетия)	421
Базил ШЕРБАН: Обработка и употребление документации по вопросам научной организации руководств предприятий (Из опыта документации и печати центра химической и нефтяной промышленности)	398	М. ДЕЗНАН: Титу Майореску — критик и руководитель культуры (1840—1917) (Из менее известных юношеских писем этого видного критика)	426
Пауль КАРАВИА: Оперативное информирование в области библиологии и научной документации (Обзор печатных изданий и румынских инструментов информации. Несколько советов в целях повышения их действенности)	404	Василе САНДУ: Калистрат Хоган (1847—1917) (50-летие со дня смерти писателя)	429

EXTRAIT DU SOMMAIRE

Vasile PETRISOR: Les héroïques combats de l'Armée roumaine à Mărășii, Mărășești et Oituz (à l'occasion du 50-ème anniversaire de ces événements; bibliographie sélective)	385
Ioan LUPU: La constitution et l'organisation du fonds d'imprimés des Bibliothèques de l'Académie (Le centenaire de la Bibliothèque de l'Académie de la République Socialiste de Roumanie)	390
Bazil SERBAN: Traitement et utilisation de la documentation dans les problèmes de l'organisation scientifique de la gestion des entreprises. (De l'expérience du Centre de documentation de l'industrie chimique et pétrolière)	398
Paul CARAVIA: L'information opérative dans le domaine de la bibliologie et de la documentation scientifique (Présentation des publications et des instruments d'information roumains. Quelques suggestions en vue de l'accroissement de leur efficacité)	404
Paul SIMIONESCU: Un grand amoureux des livres — l'historien Nicolae Iorga. (La constitution et la valeur de la bibliothèque de Nicolae Iorga, léguée à l'Institut d'histoire de l'Académie)	417
Gebhard BLÜCHER: Filigranes brassoïennes et les imprimés en lettres cyrilliques du XVI-ème siècle. (La reproduction des filigranes par la méthode de la tétraanalyse à l'aide des isotopes radioactifs pour la vérification de l'ancienneté de quelques imprimés roumains du XVI-ème siècle)	421
M. DEZAN: Titu Maiorescu — critique et guide de la lecture (1840—1917). (La mise en valeur d'une correspondance peu connue du temps de la jeunesse du grand critique)	426
Vasile SANDU: Calistrat Hogaș (1847—1917). (50 ans depuis la mort de l'écrivain)	429

S U M M A R Y

Vasile PETRISOR: The heroic battles fought by the Romanian Army at Mărășii, Mărășești and Oituz. (A selective bibliography for the 50th anniversary of this event)	385
Ioan LUPU: The setting up and organisation of the printed matter stock of the Library of the Academy (The Centenary of the Library of the Academy of the Socialist Republic of Romania)	390
Bazil SERBAN: Processing and use of documentation concerning the scientifically organized management of enterprises. (Aspects of the activity of the Chemical and Mineral Oil Documentary Centre)	398
Paul CARAVIA: The operative information in bibliography and scientific documentation. (Romanian informative publications and other means of information. Suggestions for improving their efficiency)	404
Paul SIMIONESCU: A great book lover—the historian Nicolae Iorga. (The foundation and the value of Nicolae Iorga's library donated to the Historical Institute of the Romanian Academy)	417
Gebhard BLÜCHER: The Braslov filigranes and the Cyrillic printings of the XVIth century. (The reproduction of filigranes through the beta radiations method using radioactive isotopes, and the setting by this way of the age of some XVIth century printings)	421
M. DEZAN: Titu Maiorescu—critic and spiritual director (1840—1917). (Revaluation of a little known correspondence written by the great critic in his young years)	426
Vasile SANDU: Calistrat Hogaș (1847—1917). (The 50th anniversary of the writer's death)	429

COLEGIUL DE REDACȚIE : BAICULESCU George, GRUIA Ștefan (redactor șef), GRÜNBERG Aron, IOVANOV Eugen, LUPU Atanase, MIRONESCU Nicolae, POPESCU-BRĂDICENI Angela, TOMESCU Mircea

YMF Bibl Centr
Mire 39-

IN NUMARUL URMATOR :

Cartea și bibliotecarul

Centenarul Bibliotecii Aca-
demiei Republicii Socialiste
România

Arhive personale și corespondență

**Cabinetul de stampe — fondul na-
țional.**

★

Preocupări actuale.

**Biblioteca regională Brașov într-un
nou sediu.**

**Catalogul colectiv al tipăriturilor
arădene.**

**Contribuții la reconstituirea biblio-
teciei lui Nicolae Bălcescu.**

Kogălniceanu — om al cărții.

Catalogarea (III) (Consultații)

41 009